Polski Koncern Naftowy ORLEN
Spółka Akcyjna

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA

2013

JEDNOSTKOWY RAPORT ROCZNY

JEDNOSTKOWY RAPORT ROCZNY ZA ROK 2013

1. **PISMO PREZESA ZARZĄDU**
2. **OPINIA I RAPORT NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA Z BADANIA JEDNOSTKOWEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO**
3. **WYBRANE DANE FINANSOWE**
4. **JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE FINANSOWE POLSKIEGO KONCERNU NAFTOWEGO ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2013**
5. **SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI POLSKIEGO KONCERNU NAFTOWEGO ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2013**

WYBRANE DANE FINANSOWE PKN ORLEN S.A.

	mln PLN		mln EUR	
	2013 *	2012 *	2013 *	2012 *
Przychody ze sprzedaży	84 040	88 349	19 957	20 981
Zysk z działalności operacyjnej	457	1 810	109	430
Zysk przed opodatkowaniem	632	2 664	150	633
Zysk netto	618	2 128	147	505
Całkowite dochody netto	857	2 073	204	492
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	4 370	2 065	1 038	490
Środki pieniężne netto (wykorzystane) w działalności inwestycyjnej	(1 578)	(2 459)	(375)	(584)
Środki pieniężne netto (wykorzystane) w działalności finansowej	(1 691)	(2 928)	(402)	(695)
Zwiększenie/(Zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	1 101	(3 322)	261	(789)
Zysk netto i rozwodniony zysk netto na jedną akcję (w PLN/EUR na akcję)	1,44	4,97	0,34	1,18

	31/12/2013 *	31/12/2012 *	31/12/2013 *	31/12/2012 *
Aktywa trwałe	23 355	22 474	5 632	5 419
Aktywa obrotowe	18 708	18 933	4 511	4 565
Aktywa razem	42 063	41 407	10 143	9 984
Zobowiązania długoterminowe	6 923	7 702	1 669	1 857
Zobowiązania krótkoterminowe	12 005	10 785	2 895	2 601
Kapitał własny	23 135	22 920	5 578	5 527
Kapitał podstawowy	1 058	1 058	255	255
Liczba akcji	427 709 061	427 709 061	427 709 061	427 709 061
Wartość księgowa i rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR na akcję)	54,09	53,59	13,04	12,92

Powyższe dane finansowe za 2013 rok i 2012 rok zostały przeliczone na EUR według następujących zasad:

- pozycje aktywów i pasywów – według średniego kursu określonego przez Narodowy Bank Polski na dzień 31 grudnia 2013 roku – 4,1472 EUR/PLN;
- pozycje sprawozdania z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych – według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów określonych przez Narodowy Bank Polski na ostatni dzień każdego miesiąca okresu sprawozdawczego: od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 roku – 4,2110 EUR/PLN.

*2013/2012 – dane za rok zakończony
*31/12/2013 / 31/12/2012 – stan na dzień

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA

JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE FINANSOWE

ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2013
SPORZĄDZONE ZGODNIE Z MIĘDZYNARODOWYMI STANDARDAMI SPRAWOZDAWCZOŚCI FINANSOWEJ ZATWIERDZONYMI PRZEZ UNIĘ EUROPEJSKĄ

2013

Spis treści:

JEDNOSTKOWY RAPORT ROCZNY ZA ROK 2013 2

Jednostkowe sprawozdanie z sytuacji finansowej 7
Jednostkowe sprawozdanie z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów 8
Jednostkowe sprawozdanie z przepływów pieniężnych 9
Jednostkowe sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym 10

POLITYKA RACHUNKOWOŚCI I INNE INFORMACJE OBJAŚNIAJĄCE 11

1. Informacje ogólne 11
1.1. Podstawowa działalność Spółki 11
1.2. Posiadane koncesje 11
1.3. Struktura akcjonariatu 12
1.4. Skład Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki 12
2. Oświadczenia Zarządu 12
2.1. W sprawie rzetelności sporządzenia jednostkowego sprawozdania finansowego 12
2.2. W sprawie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych 12
3. Polityka rachunkowości 13
3.1. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego 13
3.2. Wpływ zmian standardów i interpretacji MSSF na jednostkowe sprawozdanie finansowe Spółki 13
3.3. Opis stosowanych zasad rachunkowości 14
4. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach 28

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO JEDNOSTKOWEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO 30

5. Segmenty operacyjne 30
5.1. Przychody, wyniki finansowe, zwiększenia nakładów inwestycyjnych segmentów operacyjnych 30
5.2. Pozostałe informacje segmentowe 31
5.3. Przychody ze sprzedaży 32
5.4. Informacje o wiodących klientach 32
6. Rzeczowe aktywa trwałe 32
6.1. Zmiany stanu rzeczowych aktywów trwałych według grup rodzajowych 33
6.2. Zmiana stanu odpisów aktualizujących rzeczowe aktywa trwałe 34
6.3. Pozostałe informacje dotyczące rzeczowych aktywów trwałych 34
7. Wartości niematerialne 34
7.1. Zmiany stanu pozostałych wartości niematerialnych, innych niż wytworzone we własnym zakresie 35
7.2. Zmiana stanu odpisów aktualizujących pozostałe wartości niematerialne, innych niż wytworzone we własnym zakresie 35
7.3. Pozostałe informacje dotyczące wartości niematerialnych 36
7.4. Prawa majątkowe 36
8. Prawa wieczystego użytkowania gruntów 37
9. Akcje i udziały w jednostkach powiązanych 38
10. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży 39
11. Pozostałe aktywa długoterminowe 39
12. Utrata wartości aktywów trwałych 39
13. Zapasy 39
13.1. Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość zapasów do wartości netto możliwej do uzyskania 39
13.2. Zapasy obowiązkowe 40
14. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności 40
14.1. Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności 40
15. Pozostałe aktywa finansowe 40
16. Środki pieniężne 41
17. Kapitał własny 41
17.1. Kapitał podstawowy 41
17.2. Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej 41
17.3. Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń 41
17.4. Zyski zatrzymane 42
17.5. Propozycja podziału zysku Spółki za 2013 rok 42
17.6. Podział zysku Spółki za 2012 rok 42
17.7. Polityka zarządzania kapitałem własnym 42
18. Kredyty, pożyczki i dłużne papiery wartościowe 43
18.1. Kredyty 43
18.2. Pożyczki 43
18.3. Dłużne papiery wartościowe 44
19. Rezerwy 44
19.1. Rezerwa środowiskowa 45
19.2. Rezerwa na nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia 45
19.3. Rezerwa na ryzyko gospodarcze 47
19.4. Rezerwa na koszty programów osłonowych 47
19.5. Rezerwa na emisje CO_2 47
19.6. Pozostałe rezerwy 47
20. Pozostałe zobowiązania długoterminowe 47
21. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania 48
22. Przychody przyszłych okresów 48
23. Pozostałe zobowiązania finansowe 48
24. Przychody ze sprzedaży 48
25. Koszty działalności operacyjnej 48
25.1. Koszt własny sprzedaży 48
25.2. Koszty według rodzaju 49
25.3. Koszty świadczeń pracowniczych 49
26. Pozostałe przychody i koszty operacyjne 49
26.1. Pozostałe przychody operacyjne 49
26.2. Pozostałe koszty operacyjne 50

27. Przychody i koszty finansowe 50
27.1. Przychody finansowe 50
27.2. Koszty finansowe 50
28. Podatek dochodowy 50
28.1. Różnice pomiędzy kwotą podatku wykazanego w rachunku zysków lub strat a kwotą obliczoną według stawki od zysku przed opodatkowaniem 51
28.2. Podatek odroczony 51
29. Objaśnienia do sprawozdania z przepływów pieniężnych 52
29.1. Przyczyny występowania różnic pomiędzy zmianami niektórych pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej oraz zmianami wynikającymi ze sprawozdania z przepływów pieniężnych 52
29.2. Pozostałe korekty w przepływach pieniężnych z działalności operacyjnej 52
29.3. (Zysk)/Strata z tytułu różnic kursowych 53
29.4. Odsetki netto 53
29.5. Strata na działalności inwestycyjnej 53
29.6. Podatek dochodowy otrzymany/(zapłacony) 53
30. Instrumenty finansowe 54
30.1. Kategorie i klasy instrumentów finansowych 54
30.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat w jednostkowym sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów 55
30.3. Koszty finansowe z tytułu utraty wartości aktywów finansowych w podziale na klasy instrumentów finansowych 56
30.4. Rachunkowość zabezpieczeń 56
30.5. Zarządzanie ryzykiem finansowym 57
31. Ustalanie wartości godziwej 62
31.1. Metody wyceny do wartości godziwej (hierarchia wartości godziwej) 63
32. Leasing 63
32.1. Spółka jako leasingobiorca 63
32.2. Spółka jako leasingodawca 64
33. Poniesione nakłady inwestycyjne oraz przyszłe zobowiązania z tytułu podpisanych kontraktów inwestycyjnych 64
34. Zobowiązania warunkowe 64
35. Inne ujawnienia 64
36. Informacje o podmiotach powiązanych 65
36.1. Informacje o istotnych transakcjach zawartych przez spółki lub jednostki zależne z podmiotami powiązanymi na innych warunkach niż rynkowe 65
36.2. Transakcje z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki, ich małżonkami, rodzeństwem, wstępnymi, zstępnymi lub innymi bliskimi im osobami 65
36.3. Transakcje kluczowego personelu kierowniczego Spółki z podmiotami powiązanymi 65
36.4. Transakcje oraz stan rozrachunków Spółki z podmiotami powiązanymi 65
37. Świadczenia łącznie z wynagrodzeniem z zysku wypłacone i należne lub potencjalnie należne Zarządowi, Radzie Nadzorczej oraz pozostałym członkom kluczowego personelu kierowniczego zgodnie z MSR 24 66
37.1. Zasady premiowania kluczowego personelu kierowniczego (w tym Członków Zarządu) 66
37.2. Wynagrodzenia związane z zakazem konkurencji i rozwiązaniem umowy wskutek odwołania z zajmowanego stanowiska 66
38. Wynagrodzenie wynikające z umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych 67
39. Informacje o istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji 67
39.1. Postępowania, w których Spółka jest stroną pozwaną 67
39.2. Postępowania, w których Spółka była stroną pozywającą 68
40. Wydarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego 68
41. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego 69

Jednostkowe sprawozdanie z sytuacji finansowej

STAN NA	NOTA	31/12/2013	31/12/2012
AKTYWA			
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	6	12 097	12 088
Wartości niematerialne	7	439	603
Prawa wieczystego użytkowania gruntów	8	98	91
Akcje i udziały w jednostkach powiązanych	9	9 646	9 003
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	10	40	41
Pozostałe aktywa długoterminowe	11	1 035	648
		23 355	**22 474**
Aktywa obrotowe			
Zapasy	13	9 383	10 375
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	14	6 248	6 396
Pozostałe aktywa finansowe	15	974	1 082
Należności z tytułu podatku dochodowego		31	56
Środki pieniężne	16	2 072	972
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży		-	52
		18 708	**18 933**
Aktywa razem		**42 063**	**41 407**
PASYWA			
KAPITAŁ WŁASNY			
Kapitał podstawowy	17.1	1 058	1 058
Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	17.2	1 227	1 227
Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń	17.3	168	(69)
Zyski zatrzymane	17.4	20 682	20 704
Kapitał własny razem		**23 135**	**22 920**
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania długoterminowe			
Kredyty i dłużne papiery wartościowe	18	6 096	6 969
Rezerwy	19	324	360
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego	28.2	404	240
Pozostałe zobowiązania długoterminowe	20	99	133
		6 923	**7 702**
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	21	9 836	8 586
Kredyty, pożyczki i dłużne papiery wartościowe	18	1 314	1 303
Rezerwy	19	348	401
Przychody przyszłych okresów	22	94	137
Pozostałe zobowiązania finansowe	23	413	358
		12 005	**10 785**
Zobowiązania razem		**18 928**	**18 487**
Pasywa razem		**42 063**	**41 407**

Jednostkowe sprawozdanie z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów

ROK ZAKOŃCZONY	NOTA	2013	2012
Rachunek zysków lub strat			
Przychody ze sprzedaży	*24*	84 040	88 349
Koszt własny sprzedaży	*25.1,25.2*	(80 813)	(83 754)
Zysk brutto ze sprzedaży		**3 227**	**4 595**
Koszty sprzedaży		(2 090)	(2 066)
Koszty ogólnego zarządu		(737)	(755)
Pozostałe przychody operacyjne	*26.1*	324	373
Pozostałe koszty operacyjne	*26.2*	(267)	(337)
Zysk z działalności operacyjnej		**457**	**1 810**
Przychody finansowe	*27.1*	589	1 640
Koszty finansowe	*27.2*	(414)	(786)
Przychody i koszty finansowe netto		**175**	**854**
Zysk przed opodatkowaniem		**632**	**2 664**
Podatek dochodowy	*28*	(14)	(536)
Zysk netto		**618**	**2 128**
Składniki innych całkowitych dochodów			
które nie zostaną następnie przeklasyfikowane na zyski lub straty		**2**	**-**
Zyski i straty aktuarialne		*2*	-
które zostaną następnie przeklasyfikowane na zyski lub straty po spełnieniu określonych warunków		**237**	**(55)**
Instrumenty zabezpieczające	*17.3*	*293*	*(68)*
Podatek odroczony	*17.3*	*(56)*	*13*
		239	**(55)**
Całkowite dochody netto		**857**	**2 073**
Zysk netto i rozwodniony zysk netto na jedną akcję (w PLN na akcję)		1,44	4,97

Jednostkowe sprawozdanie z przepływów pieniężnych

ROK ZAKOŃCZONY	NOTA	2013	2012
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej			
Zysk netto		**618**	**2 128**
Korekty o pozycje:			
Amortyzacja	25.2	1 022	1 056
(Zysk)/Strata z tytułu różnic kursowych	29.3	9	(821)
Odsetki netto	29.4	255	302
Dywidendy	27.1	(220)	(173)
Strata na działalności inwestycyjnej	29.5	99	452
Podatek dochodowy od zysku przed opodatkowaniem		14	536
Zmiana stanu rezerw	29.1	102	226
Zmiana stanu kapitału pracującego		2 462	(319)
zapasy	29.1	*1 019*	*1 184*
należności	29.1	*411*	*920*
zobowiązania	29.1	*1 032*	*(2 423)*
Pozostałe korekty	29.2	(110)	(381)
Podatek dochodowy otrzymany/(zapłacony)	29.6	119	(941)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		**4 370**	**2 065**
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej			
Nabycie składników rzeczowego majątku trwałego, wartości niematerialnych i praw wieczystego użytkowania gruntów		(1 136)	(1 399)
Sprzedaż składników rzeczowego majątku trwałego, wartości niematerialnych i praw wieczystego użytkowania gruntów		173	20
Nabycie akcji i udziałów		(2)	(170)
Odsetki otrzymane	29.4	34	36
Dywidendy otrzymane		220	172
Wydatki z tytułu zwrotnych dopłat do kapitału		(770)	(196)
Wpływy z tytułu zwrotnych dopłat do kapitału		9	8
Wydatki z tytułu udzielonych pożyczek długoterminowych		(303)	-
Wpływy/(Wydatki) z tytułu udzielonych pożyczek krótkoterminowych		345	(918)
Wypływy w ramach systemu cash pool		(133)	(10)
Pozostałe		(15)	(2)
Środki pieniężne netto (wykorzystane) w działalności inwestycyjnej		**(1 578)**	**(2 459)**
Przepływy pieniężne z działalności finansowej			
Wpływy z otrzymanych kredytów i pożyczek		3 319	3 907
Emisja dłużnych papierów wartościowych		11 766	10 141
Spłaty kredytów i pożyczek		(4 966)	(6 994)
Wykup dłużnych papierów wartościowych		(10 963)	(9 574)
Zapłacone odsetki	29.4	(300)	(330)
Dywidendy wypłacone		(642)	-
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego		(14)	(10)
Wpływy/(Wypływy) w ramach systemu cash pool		114	(68)
Pozostałe		(5)	-
Środki pieniężne netto (wykorzystane) w działalności finansowej		**(1 691)**	**(2 928)**
Zwiększenie/(Zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		**1 101**	**(3 322)**
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		(1)	3
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu		972	4 291
Środki pieniężne na koniec okresu	16	**2 072**	**972**

Jednostkowe sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

	Kapitał podstawowy oraz kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń	Zyski zatrzymane	Kapitał własny razem
1 stycznia 2013	2 285	(69)	20 704	22 920
Zysk netto	-	-	618	618
Składniki innych całkowitych dochodów	-	237	2	239
Całkowite dochody netto	**-**	**237**	**620**	**857**
Dywidendy	-	-	(642)	(642)
31 grudnia 2013	**2 285**	**168**	**20 682**	**23 135**
1 stycznia 2012	2 285	(14)	18 576	20 847
Zysk netto	-	-	2 128	2 128
Składniki innych całkowitych dochodów	-	(55)	-	(55)
Całkowite dochody netto	**-**	**(55)**	**2 128**	**2 073**
31 grudnia 2012	**2 285**	**(69)**	**20 704**	**22 920**

POLITYKA RACHUNKOWOŚCI I INNE INFORMACJE OBJAŚNIAJĄCE

1. Informacje ogólne

1.1. Podstawowa działalność Spółki

Polski Koncern Naftowy ORLEN Spółka Akcyjna z siedzibą w Płocku przy ul. Chemików 7 („Spółka", „PKN ORLEN", „Emitent") został utworzony aktem notarialnym z dnia 29 czerwca 1993 roku w wyniku przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego w spółkę akcyjną. Spółka została zarejestrowana pod nazwą Mazowieckie Zakłady Rafineryjne i Petrochemiczne „Petrochemia Płock" S.A. w Sądzie Rejonowym w Płocku. Od 20 maja 1999 roku Spółka zmieniła nazwę na Polski Koncern Naftowy Spółka Akcyjna.

7 września 1999 roku nastąpiła inkorporacja Centrali Produktów Naftowych Spółka Akcyjna („CPN") i tym samym nastąpiło wykreślenie CPN z rejestru handlowego. Od 12 kwietnia 2000 roku Spółka zmieniła nazwę na Polski Koncern Naftowy ORLEN Spółka Akcyjna.

Według klasyfikacji Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie PKN ORLEN jest zaklasyfikowany do sektora paliwowego.

Podstawowy przedmiot działalności Spółki stanowi:
- Przerób ropy naftowej oraz wytwarzanie produktów i półproduktów ropopochodnych (rafineryjnych i petrochemicznych);
- Produkcja podstawowych chemikaliów, nawozów i związków azotowych, tworzyw sztucznych i kauczuku syntetycznego;
- Produkcja surówki, żelazostopów, żeliwa i stali, wyrobów hutniczych, metali szlachetnych i innych metali nieżelaznych;
- Skup, przerób i obrót olejami przepracowanymi oraz innymi odpadami chemicznymi;
- Wytwarzanie, przesyłanie i obrót energią cieplną i elektryczną;
- Wytwarzanie i zaopatrywanie w parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych;
- Prowadzenie działalności handlowej w obrocie krajowym i zagranicznym na rachunek własny, na zlecenie i w komisie, a w szczególności: obrót ropą naftową, paliwami ropopochodnymi i innymi, sprzedaż artykułów przemysłowych i spożywczych;
- Prowadzenie działalności badawczej, projektowej, rozwojowej, budowlanej, produkcyjnej na własny rachunek i w komisie, w dziedzinach związanych z przetwarzaniem, magazynowaniem, konfekcjonowaniem i obrotem paliwami stałymi, ciekłymi i gazowymi oraz pochodnymi produktami chemicznymi i transportem drogowym, kolejowym, wodnym i rurociągowym;
- Magazynowanie, składowanie i przechowywanie ropy naftowej i paliw płynnych oraz tworzenie i utrzymywanie zapasów paliw, na zasadach określonych właściwymi przepisami;
- Świadczenie usług związanych z przedmiotem działalności, a w szczególności: dokonywanie przeładunków morskich i lądowych oraz uszlachetnianie paliw i gazów, w tym etylizacja, barwienie, dodawanie komponentów;
- Remonty urządzeń związanych z przedmiotem działalności, a w szczególności instalacji rafineryjnych i petrochemicznych, zbiorników paliwowych, stacji paliw oraz środków transportu;
- Działalność związana z rekultywacją i pozostała działalność usługowa związana z gospodarką odpadami;
- Prowadzenie stacji paliw, barów, restauracji i hoteli oraz działalność cateringowa;
- Działalność holdingów finansowych, pośrednictwo pieniężne oraz pozostała działalność finansowa;
- Górnictwo ropy naftowej i gazu ziemnego;
- Działalność rachunkowo – księgowa, doradztwo podatkowe.

1.2. Posiadane koncesje

Spółka w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej mającej duże znaczenie ze względu na interes publiczny posiada koncesje wydane przez odpowiednie organy administracji publicznej na podstawie stosownych ustaw.

31/12/2013	Okresy pozostałe do wygaśnięcia koncesji (w latach)
Energia elektryczna: wytwarzanie, obrót, przesyłanie	12
Energia cieplna: wytwarzanie, przesyłanie, obrót	12 - 17
Paliwa ciekłe i gazowe: wytwarzanie, przesyłanie, obrót, magazynowanie	12 - 17
Złoża soli kamiennej: rozpoznanie	2

Proces udzielania koncesji w Spółce odbywa się okresowo i ma charakter administracyjny. Zdaniem Zarządu prawdopodobieństwo nieuzyskania wymaganych koncesji jest znikome.
Spółka jako właściciel poszczególnych koncesji wnosi coroczne opłaty obciążające koszty okresu.
Na dzień 31 grudnia 2013 roku i na dzień 31 grudnia 2012 roku Spółka nie posiadała zobowiązań umownych na usługi koncesjonowane w zakresie interpretacji KIMSF 12.

1.3. Struktura akcjonariatu

Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio poprzez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu PKN ORLEN na dzień 31 grudnia 2013 roku

	Liczba akcji / liczba głosów	Wartość nominalna akcji (w PLN)	Udział w kapitale podstawowym
Skarb Państwa	117 710 196	147 137 745	27,52%
ING OFE*	40 000 000	50 000 000	9,35%
Aviva OFE*	30 000 000	37 500 000	7,01%
Pozostali	239 998 865	299 998 581	56,12%
	427 709 061	**534 636 326**	**100,00%**

* zgodnie z informacjami z Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKN ORLEN S.A. zwołanego na dzień 27 czerwca 2013 roku

1.4. Skład Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki

Na dzień 31 grudnia 2013 roku i na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego skład organów zarządczych i nadzorujących Spółki jest następujący:

Zarząd

Dariusz Jacek Krawiec	– Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny
Sławomir Jędrzejczyk	– Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych
Piotr Chełmiński	– Członek Zarządu ds. Petrochemii
Krystian Pater	– Członek Zarządu ds. Rafinerii
Marek Podstawa	– Członek Zarządu ds. Sprzedaży

Rada Nadzorcza PKN ORLEN na posiedzeniu w dniu 6 marca 2014 roku powołała dotychczasowy Zarząd na wspólną trzyletnią kadencję.
Nowa kadencja Zarządu rozpocznie się w dniu następującym po dniu wygaśnięcia obecnie trwającej wspólnej kadencji Zarządu Spółki, czyli po dniu odbycia się Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki zatwierdzającego sprawozdania finansowe PKN i Grupy ORLEN za 2013 rok.

Rada Nadzorcza

Angelina Sarota	– Przewodnicząca Rady Nadzorczej
Leszek Jerzy Pawłowicz	– Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
Michał Gołębiowski	– Sekretarz Rady Nadzorczej
Cezary Banasiński	– Członek Rady Nadzorczej
Grzegorz Borowiec	– Członek Rady Nadzorczej
Artur Gabor	– Członek Rady Nadzorczej
Cezary Możeński	– Członek Rady Nadzorczej

2. Oświadczenia Zarządu

2.1. W sprawie rzetelności sporządzenia jednostkowego sprawozdania finansowego

Zarząd PKN ORLEN oświadcza, że wedle swojej najlepszej wiedzy, niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe i dane porównawcze sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi Spółkę zasadami rachunkowości (zaprezentowanymi w nocie 3) oraz odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową Spółki i wynik finansowy oraz że Sprawozdanie Zarządu zawiera prawdziwy obraz sytuacji, osiągnięć i rozwoju Spółki, w tym opis podstawowych ryzyk i zagrożeń.

2.2. W sprawie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Zarząd PKN ORLEN oświadcza, że podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, dokonujący badania jednostkowego sprawozdania finansowego został wybrany zgodnie z przepisami prawa oraz że podmiot ten oraz biegli rewidenci dokonujący badania spełniali warunki do wydania bezstronnej i niezależnej opinii z badania, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Podmiotem uprawnionym do przeprowadzenia badania jednostkowego sprawozdania finansowego PKN ORLEN S.A. za 2013 rok jest KPMG Audyt Sp. z o.o.

3. Polityka rachunkowości

3.1. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy zastosowaniu zasad rachunkowości zgodnych z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), obejmującymi Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR) oraz Interpretacje Stałego Komitetu ds. Interpretacji (SKI) i Komitetu ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej (KIMSF), które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską (UE) i obowiązywały na dzień 31 grudnia 2013 roku. Zakres jednostkowego sprawozdania finansowego jest zgodny z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. Nr 33, poz. 59 z późniejszymi zmianami) i obejmuje roczny okres sprawozdawczy od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 roku i okres porównawczy od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 roku.

Prezentowane jednostkowe sprawozdanie finansowe odpowiada wszystkim wymaganiom MSSF przyjętym przez UE i przedstawia rzetelnie sytuację finansową i majątkową Spółki na dzień 31 grudnia 2013 roku, wyniki jej działalności oraz przepływy pieniężne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku.

Jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Spółkę w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień autoryzacji niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Spółkę. Czas trwania Spółki jest nieoznaczony.

Niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe, z wyjątkiem sprawozdania z przepływów pieniężnych, zostało sporządzone zgodnie z zasadą memoriału.

3.2. Wpływ zmian standardów i interpretacji MSSF na jednostkowe sprawozdanie finansowe Spółki

3.2.1. Obowiązujące zmiany standardów i interpretacji MSSF

Zmiany standardów i interpretacji MSSF, które weszły w życie od dnia 1 stycznia 2013 roku do dnia zatwierdzenia do publikacji niniejszego jednostkowego sprawozdania finansowego nie miały istotnego wpływu na niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe.

3.2.2. Standardy i Interpretacje MSSF opublikowane i zatwierdzone przez Unię Europejską, jeszcze nieobowiązujące

Spółka zamierza przyjąć wymienione poniżej nowe standardy oraz zmiany standardów i interpretacji MSSF opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, lecz nieobowiązujące do dnia zatwierdzenia do publikacji niniejszego sprawozdania finansowego zgodnie z datą ich wejścia w życie.

Standardy i Interpretacje zatwierdzone przez UE	Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe
nowy Standard MSSF 10 - Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe	nie dotyczy jednostkowego sprawozdania finansowego
nowy Standard MSSF 11 - Wspólne ustalenia umowne	nie dotyczy jednostkowego sprawozdania finansowego
nowy Standard MSSF 12 - Ujawnienia inwestycji w inne jednostki	nie dotyczy jednostkowego sprawozdania finansowego
zmiany do MSSF 10, MSSF 11 i MSSF 12: Przepisy przejściowe	nie dotyczy jednostkowego sprawozdania finansowego
zmiany do MSSF 10, MSSF 12 i MSR 27: Jednostki inwestycyjne	nie dotyczy jednostkowego sprawozdania finansowego

Standardy i Interpretacje zatwierdzone przez UE	Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe	Data wejścia w życie
zmiany do MSR 27 - Jednostkowe sprawozdania finansowe	brak wpływu	1 stycznia 2014
zmiany do MSR 28 - Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i we wspólnych przedsięwzięciach	brak wpływu	1 stycznia 2014
zmiany do MSR 32 - Instrumenty finansowe: Prezentacja - kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych	brak wpływu	1 stycznia 2014
zmiany do MSR 36 - Utrata wartości aktywów: Ujawnienia wartości odzyskiwalnej dotyczące aktywów niefinansowych	brak wpływu	1 stycznia 2014
zmiany do MSR 39 - Instrumenty Finansowe: Ujmowanie i Wycena: Nowacja instrumentów pochodnych a dalsze stosowanie rachunkowości zabezpieczeń	brak wpływu	1 stycznia 2014

3.2.3. Standardy i Interpretacje przyjęte przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASB), oczekujące na zatwierdzenie przez UE

Standardy i Interpretacje oczekujące na zatwierdzenie przez UE	Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe
Nowy Standard i zmiany do MSSF 9 - Instrumenty finansowe	oczekiwany brak wpływu
Zmiany do MSSF 9 - Instrumenty finansowe i MSSF 7 Instrumenty finansowe: Ujawnienia	oczekiwany brak wpływu
MSSF 14 - Aktywa i Zobowiązania Regulacyjne	oczekiwany brak wpływu
Interpretacja KIMSF 21 - Opłaty publiczne	oczekiwany brak wpływu
Zmiana do MSR 19 - Świadczenia pracownicze - Programy określonych świadczeń: Składki pracowników	oczekiwany brak wpływu
Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 2010-2012; 2011-2013	oczekiwany brak wpływu

3.2.4. Zmiany zasad prezentacji danych finansowych

Spółka od I kwartału 2013 roku wydzieliła segment operacyjny wydobycie, którego działalność była do tej pory prezentowana w ramach Funkcji Korporacyjnych. Przekształceniu uległy dane porównawcze za rok zakończony 31 grudnia 2012 roku.
Na dzień 31 grudnia 2013 roku Spółka zastosowała zmiany do MSR 19 – Świadczenia pracownicze. Ujawnienia wynikające z MSR 19 zostały zaprezentowane w nocie 19.2.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku Spółka zastosowała również nowy standard MSSF13 – Ustalanie wartości godziwej, co skutkowało zwiększeniem zakresu ujawnień bez wpływu na dane porównawcze i zostało zaprezentowane w nocie 31.

Począwszy od IV kwartału 2013 roku Spółka zmieniła prezentację danych finansowych z tys. PLN na mln PLN.

3.2.5. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji sprawozdań finansowych

Walutą funkcjonalną i walutą prezentacji niniejszego jednostkowego sprawozdania finansowego jest złoty polski („PLN"). Dane w jednostkowym sprawozdaniu finansowym zaprezentowano w zaokrągleniu do milionów PLN.
Zasady rachunkowości dla transakcji w walucie obcej zostały ujawnione w nocie 3.3.2.

3.3. Opis stosowanych zasad rachunkowości

3.3.1. Zmiany zasad, zmiany szacunków, błędy lat poprzednich

Zmiany zasad rachunkowości dokonuje się tylko wówczas, gdy:
- wymagają tego postanowienia MSSF,
- doprowadzi to do tego, iż zawarte w sprawozdaniu finansowym informacje o wpływie transakcji, innych zdarzeń i warunków na sytuację finansową, wynik finansowy czy też przepływy pieniężne Spółki będą bardziej przydatne i wiarygodne.

W przypadku dokonania zmian zasad rachunkowości zakłada się, że nowe zasady rachunkowości były stosowane od zawsze. Korekty z tym związane wykazuje się jako korekty kapitału własnego. Dla zapewnienia porównywalności danych, dokonuje się odpowiednich zmian sprawozdań finansowych (danych porównawczych) dla najwcześniej prezentowanego okresu w taki sposób, aby sprawozdania te również uwzględniały dokonane zmiany zasad rachunkowości, z wyjątkiem sytuacji, gdy ustalenie wpływu zmiany na poszczególne okresy lub jej łącznego wpływu jest niewykonalne w praktyce.
Pozycje sprawozdania finansowego ustalone na podstawie szacunku podlegają weryfikacji, w sytuacji gdy zmienią się okoliczności będące podstawą dokonanych szacunków lub w wyniku pozyskania nowych informacji, postępującego rozwoju wypadków, czy zdobycia większego doświadczenia.
Korekty spowodowane usunięciem istotnych błędów poprzednich okresów odnosi się na kapitał własny. Przy sporządzaniu sprawozdania finansowego przyjmuje się założenie, że błędy zostały skorygowane już w okresie, w którym zostały popełnione.

3.3.2. Transakcje w walucie obcej

Transakcję w walucie obcej początkowo ujmuje się w walucie funkcjonalnej, stosując do przeliczenia kwoty wyrażonej w walucie obcej natychmiastowy kurs wymiany waluty funkcjonalnej na walutę obcą, obowiązujący na dzień zawarcia transakcji.
Na ostatni dzień okresu sprawozdawczego:
- pozycje pieniężne w walucie obcej, obejmujące posiadane przez Spółkę waluty oraz należności i zobowiązania przypadające do otrzymania lub zapłaty w ustalonej lub możliwej do ustalenia liczbie jednostek waluty, przelicza się przy zastosowaniu kursu zamknięcia, tj. kursu wymiany natychmiastowego wykonania na koniec okresu sprawozdawczego,
- pozycje niepieniężne wyceniane według historycznej ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, wyrażone w walucie obcej, przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia transakcji oraz
- pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej, wyrażone w walucie obcej, przelicza się przy zastosowaniu kursów wymiany, które obowiązywały w dniu, na który wartość godziwa została ustalona.

Spółka ujmuje różnice kursowe powstające z tytułu rozliczania pozycji pieniężnych lub z tytułu przeliczania pozycji pieniężnych po kursach innych niż te, po których zostały one przeliczone w momencie ich początkowego ujęcia w zysku lub stracie okresu, w którym powstają, z wyjątkiem pozycji pieniężnych stanowiących zabezpieczenie ryzyka walutowego ujmowanych zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

3.3.3. Połączenia jednostek gospodarczych

Połączenia jednostek gospodarczych rozlicza się metodą nabycia. Zastosowanie tej metody polega na wykonaniu następujących czynności:
- zidentyfikowania jednostki przejmującej,
- ustalenia dnia przejęcia,
- ujęcia i wyceny możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów, przejętych zobowiązań oraz wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej, oraz
- ujęcia i wyceny wartości firmy lub zysku z okazyjnego nabycia.

Aktywa, zobowiązania i zobowiązania warunkowe dla potrzeb przypisywania kosztu połączenia jednostek gospodarczych ustala się według wartości godziwej na dzień przejęcia, z następującymi wyjątkami:.
- aktywa i zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego z tytułu nabytych aktywów i zobowiązań przejętych w wyniku połączenia jednostek wycenia się zgodnie z zasadami ogólnymi dla podatku odroczonego,
- aktywa i zobowiązania dotyczące świadczeń pracowniczych jednostki przejmowanej wycenia się zgodnie z zasadami ogólnymi MSR 19 Świadczenia pracownicze,
- aktywa trwałe (lub grupę do zbycia), które są zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży na dzień przejęcia wycenia się zgodnie z zasadami ogólnymi dla aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży.

3.3.4. Segmenty operacyjne

Segment operacyjny jest częścią składową Spółki:
- która angażuje się w działalność gospodarczą, w związku z którą może uzyskiwać przychody i ponosić koszty (w tym przychody i koszty związane z transakcjami z innymi częściami składowymi tej samej jednostki),
- której wyniki działalności są regularnie przeglądane przez główny organ odpowiedzialny za podejmowanie decyzji operacyjnych w Spółce oraz wykorzystujący te wyniki przy podejmowaniu decyzji o alokacji zasobów do segmentu i przy ocenie wyników działalności segmentu, a także

3.3.4. Segmenty operacyjne c.d.

- w przypadku której są dostępne oddzielne informacje finansowe.

Działalność operacyjną Spółki, podzielono na:

- segment rafineria, który obejmuje produkcję i hurt rafineryjny, produkcję i sprzedaż olejów oraz produkcję pomocniczą,
- segment detal, który obejmuje sprzedaż na stacjach paliw,
- segment petrochemia, który obejmuje produkcję i hurt petrochemiczny oraz produkcję i sprzedaż chemii, produkcję pomocniczą,
- segment wydobycie, który obejmuje działalność związaną z poszukiwaniem i wydobyciem zasobów mineralnych,

oraz funkcje korporacyjne stanowiące pozycję uzgodnieniową, obejmujące działalność związaną z zarządzaniem i administracją, funkcjami wsparcia, energetyką przemysłową (z uwagi na stopień zaawansowania realizowanych prac) i pozostałą działalność nieprzypisaną do wyodrębnionych segmentów operacyjnych.

Przychody segmentu są przychodami osiąganymi bądź to ze sprzedaży zewnętrznym klientom, bądź z transakcji z innymi segmentami, które dają się bezpośrednio przyporządkować do danego segmentu.

Koszty segmentu są kosztami składającymi się z kosztów związanych ze sprzedażą zewnętrznym klientom oraz kosztów transakcji realizowanych z innymi segmentami, które wynikają z działalności operacyjnej danego segmentu
i dają się bezpośrednio przyporządkować do tego segmentu wraz z odpowiednią częścią kosztów Spółki, które w oparciu o racjonalne przesłanki można przypisać do danego segmentu.

Do kosztów segmentu nie zalicza się:

- podatku dochodowego,
- odsetek, łącznie z odsetkami z tytułu zaliczek lub pożyczek uzyskanych od innych segmentów, chyba że
- działalność segmentu ma przede wszystkim charakter finansowy,
- strat na sprzedaży inwestycji lub strat poniesionych na skutek wygaśnięcia zadłużenia chyba, że działalność segmentu ma charakter przede wszystkim finansowy,
- ogólnych kosztów administracyjnych oraz innych kosztów powstających na poziomie Spółki jako całości, chyba że koszty te dotyczą działalności operacyjnej segmentu i można je w oparciu o racjonalne przesłanki bezpośrednio przyporządkować lub przypisać do segmentu.

Wynik segmentu jest ustalany na poziomie wyniku operacyjnego.

Aktywa segmentu są aktywami operacyjnymi wykorzystywanymi przez segment w działalności operacyjnej, które dają się bezpośrednio przyporządkować do danego segmentu lub w oparciu o racjonalne przesłanki przypisać do tego segmentu. W szczególności do aktywów segmentu nie zalicza się aktywów związanych z podatkiem dochodowym.

Ceny sprzedaży w transakcjach pomiędzy segmentami odpowiadają cenom rynkowym.

3.3.5. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe są to aktywa:

- wykorzystywane w procesach produkcyjnych, przy dostawach towarów, świadczeniu usług, w celu oddania do używania innym podmiotom na podstawie leasingu lub w celach administracyjnych, oraz
- którym towarzyszy oczekiwanie, że będą wykorzystywane dłużej niż jeden okres (jeden rok sprawozdawczy lub cykl operacyjny, jeżeli trwa on dłużej niż jeden rok sprawozdawczy).

Rzeczowe aktywa trwałe obejmują zarówno środki trwałe (aktywa, które są w stanie umożliwiającym ich funkcjonowanie zgodnie z zamierzeniem kierownictwa) jak też środki trwałe w budowie (aktywa, które są w trakcie budowy lub innego dostosowywania do funkcjonowania zgodnie z zamierzeniem kierownictwa).

Wartość początkową rzeczowych aktywów trwałych ustala się w cenie nabycia lub w koszcie wytworzenia z uwzględnieniem otrzymanych dotacji do aktywów. Cena nabycia lub koszt wytworzenia obejmują cenę zakupu oraz inne koszty bezpośrednio związane z przystosowaniem składnika rzeczowych aktywów trwałych do użytkowania. Na koszt wytworzenia lub cenę nabycia składnika rzeczowych aktywów trwałych składają się także szacunkowe koszty jego demontażu i usunięcia oraz koszty przeprowadzenia renowacji miejsca, w którym się znajdował, do których Spółka jest zobowiązana w związku z jego nabyciem lub wytworzeniem.

Rzeczowe aktywa trwałe wycenia się i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej sporządzanym na koniec okresu sprawozdawczego w wartości księgowej netto z uwzględnieniem otrzymanych dotacji do aktywów. Przez wartość księgową netto rozumie się wartość początkową, tj. cenę nabycia lub koszt wytworzenia pomniejszony o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Rzeczowe aktywa trwałe amortyzuje się począwszy od chwili, gdy są one dostępne do użytkowania, tzn. od momentu dostosowania składnika aktywów do miejsca i warunków potrzebnych do rozpoczęcia jego funkcjonowania zgodnie z zamierzeniami kierownictwa przez okres odpowiadający szacowanemu okresowi ich użytkowania z uwzględnieniem wartości końcowej. Rzeczowe aktywa trwałe amortyzuje się metodą liniową, a w uzasadnionych przypadkach metodą naturalną.

Podstawą naliczania odpisów amortyzacyjnych jest wartość początkowa pomniejszona o wartość końcową.

Poszczególne części składowe rzeczowych aktywów trwałych, których wartość jest istotna w stosunku do wartości całego składnika rzeczowych aktywów trwałych, amortyzowane są oddzielnie, zgodnie z okresem ich użytkowania.

Stosowane są następujące typowe okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych:

Budynki i budowle	10–40 lat
Urządzenia techniczne i maszyny	4–35 lat
Środki transportu i pozostałe rzeczowe aktywa trwałe	2–20 lat

Metodę amortyzacji, wartość końcową oraz okres użytkowania składnika aktywów weryfikuje się co najmniej na koniec każdego roku. W przypadku wystąpienia takiej konieczności, korekt odpisów amortyzacyjnych dokonuje się w okresach następnych (prospektywnie).

Koszty istotnych remontów, napraw i okresowych przeglądów są zaliczane do rzeczowych aktywów trwałych i amortyzowane zgodnie z okresem ich użytkowania. Z kolei, koszty bieżącego utrzymania rzeczowych aktywów trwałych i ich konserwacji wpływają na zysk lub stratę okresu, w którym zostały poniesione.

Rzeczowe aktywa trwałe podlegają weryfikacji pod kątem utraty wartości jeżeli zaistniały okoliczności bądź zaszły zmiany, które wskazują na to, że wartość księgowa tych aktywów może nie być możliwa do odzyskania.

3.3.6. Wartości niematerialne

Do wartości niematerialnych zalicza się aktywa możliwe do zidentyfikowania, niepieniężne, i nieposiadające postaci fizycznej. Składnik aktywów jest możliwy do zidentyfikowania, jeżeli:
- jest możliwy do wyodrębnienia, tzn. można go wyodrębnić lub oddzielić od Spółki i sprzedać, przenieść, udzielić na niego licencji, wynająć lub wymienić, osobno albo razem z odnośną umową, innym możliwym do zidentyfikowania składnikiem aktywów lub zobowiązaniem niezależnie od tego, czy Spółka zamierza tak uczynić lub
- powstaje na skutek praw wynikających z umowy lub z innych tytułów prawnych, niezależnie od tego, czy prawa te można przenieść lub oddzielić od Spółki lub od innych praw i obowiązków.

Składnik wartości niematerialnych ujmuje się wtedy i tylko wtedy, gdy:
- jest prawdopodobne, że Spółka osiągnie przyszłe korzyści ekonomiczne, które można przyporządkować danemu składnikowi aktywów, oraz
- można wiarygodnie ustalić cenę nabycia lub koszt wytworzenia danego składnika aktywów.

Składnik wartości niematerialnych powstały w wyniku prac rozwojowych (lub realizacji etapu prac rozwojowych przedsięwzięcia prowadzonego we własnym zakresie) ujmuje się wtedy i tylko wtedy, gdy Spółka jest w stanie udowodnić:
- możliwość, z technicznego punktu widzenia, ukończenia składnika wartości niematerialnych tak, aby nadawał się do użytkowania lub sprzedaży,
- zamiar ukończenia składnika wartości niematerialnych oraz jego użytkowania lub sprzedaży,
- zdolność do użytkowania lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych,
- sposób, w jaki składnik wartości niematerialnych będzie wytwarzał prawdopodobne przyszłe korzyści ekonomiczne. Między innymi Spółka powinna udowodnić istnienie rynku na produkty powstające dzięki składnikowi wartości niematerialnych lub na sam składnik lub – jeśli składnik ma być użytkowany przez Spółkę – jego użyteczność,
- dostępność stosowanych środków technicznych, finansowych i innych, które mają służyć ukończeniu prac rozwojowych oraz użytkowaniu lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych,
- możliwość wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować temu składnikowi wartości niematerialnych.

Jeżeli składnik nie spełnia kryteriów definicyjnych składnika wartości niematerialnych, nakłady na jego nabycie lub wytworzenie przez Spółkę we własnym zakresie są ujmowane jako koszt w momencie ich poniesienia. Jeśli dany składnik został przejęty w wyniku połączenia jednostek gospodarczych, stanowi on część wartości firmy ujmowanej na dzień przejęcia.
Początkowe ujęcie wartości niematerialnych następuje według cen nabycia lub kosztu wytworzenia z uwzględnieniem otrzymanych dotacji do aktywów. Wartości niematerialne, które zostały rozpoznane w wyniku połączenia jednostek gospodarczych początkowo ujmuje się według wartości godziwej.
Wartości niematerialne wycenia się i wykazuje w sprawozdaniu finansowym sporządzanym na koniec okresu sprawozdawczego w wartości księgowej netto z uwzględnieniem otrzymanych dotacji do aktywów.
Wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania amortyzuje się metodą liniową począwszy od chwili, gdy są one gotowe do użycia, tzn. od momentu dostosowania składnika aktywów do miejsca i warunków potrzebnych do rozpoczęcia jego funkcjonowania zgodnie z zamierzeniami kierownictwa przez okres odpowiadający szacowanemu okresowi ich użytkowania.
Podstawą naliczania odpisów amortyzacyjnych jest wartość początkowa składnika aktywów pomniejszona o jego wartość końcową. Przyjmuje się, że wartość końcowa wartości niematerialnych jest równa zero, z wyłączeniem szczególnych przypadków.
Stosowane są następujące typowe okresy użytkowania wartości niematerialnych:

Koncesje, licencje, prawa do patentów i podobne wartości	2–15 lat
Oprogramowanie	2–10 lat

Metodę amortyzacji oraz okres użytkowania składnika wartości niematerialnych weryfikuje się co najmniej na koniec każdego roku. W przypadku wystąpienia takiej konieczności, korekt odpisów amortyzacyjnych dokonuje się w okresach następnych (prospektywnie).
Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania nie podlegają amortyzacji. Ich wartość pomniejszana jest o ewentualne odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Ponadto, w każdym okresie sprawozdawczym, należy dokonać weryfikacji, czy zdarzenia i okoliczności nadal potwierdzają ocenę, że okres użytkowania tego składnika aktywów jest nieokreślony.

3.3.6.1. Prawa majątkowe

Uprawnienia do emisji dwutlenku węgla (CO_2)

Na mocy postanowień protokołu z Kioto kraje, które zdecydowały się na jego ratyfikację, zobowiązały się do redukcji własnych emisji gazów powodujących efekt cieplarniany, w tym m.in. dwutlenku węgla (CO_2).
W krajach Unii Europejskiej zakłady i przedsiębiorstwa osiągające wydajność przekraczającą 20 MW oraz niektóre inne zakłady przemysłowe zostały zobowiązane do udziału w handlu emisjami. Wszystkie one otrzymują prawa do emisji CO_2 w określonej ilości oraz są zobowiązane do ich umorzenia w liczbie odpowiadającej wielkości zrealizowanej emisji w danym roku.
Uprawnienia do emisji CO_2 ujmowane są jako wartości niematerialne, które nie podlegają amortyzacji (z uwagi na wysoką wartość końcową), lecz podlegają analizie pod kątem utraty wartości.
Otrzymane nieodpłatnie uprawnienia ujmuje się i prezentuje w szyku rozwartym w wartościach niematerialnych w korespondencji z przychodami przyszłych okresów (dotacja według MSR 20) w wartości godziwej ustalonej na dzień ich zarejestrowania. Zakupione uprawnienia ujmowane są w wartościach niematerialnych w cenie nabycia.
W przypadku gdy w danym roku uprawnienia nie zostały zarejestrowane na rachunku w wynikającym z przepisów terminie, na dzień sprawozdawczy ujmuje się z tego tytułu należność w korespondencji z przychodami przyszłych okresów (w szyku rozwartym) w wartości godziwej należnych uprawnień na dzień sprawozdawczy.
W momencie zarejestrowania uprawnień w kolejnym okresie, ujęta należność jest rozliczana poprzez ujawnienie wartości niematerialnych w wartości godziwej (otrzymane nieodpłatnie). Aktualizacji wartości podlegają również przychody przyszłych okresów.
Na szacowaną emisję CO_2 w okresie sprawozdawczym tworzy się rezerwę w ciężar kosztów działalności podstawowej (podatki i opłaty).
Dotację rozlicza się w systematyczny sposób w poszczególnych okresach sprawozdawczych, aby zapewnić współmierność z odnośnymi kosztami, które dotacje mają w zamierzeniu kompensować. W konsekwencji, koszt utworzenia rezerwy w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów jest kompensowany zmniejszeniem salda przychodów przyszłych okresów (dotacji) z uwzględnieniem proporcji ilości emisji (narastająco) do szacowanej ilości emisji rocznej.

3.3.6.1 Prawa majątkowe c.d.

Otrzymane/nabyte uprawnienia do emisji CO_2 podlegają umorzeniu w ciężar wartości księgowej rezerwy, jako jej rozliczenie. Rozchód uprawnień ujmowany jest według metody FIFO (ang. First In First Out, tzn. Pierwsze Weszło Pierwsze Wyszło) w ramach poszczególnych rodzajów uprawnień (EUA, ERU, CER).

Prawa majątkowe do energii

Zastosowanie technologii wykorzystujących odnawialne źródła energii oraz przedsięwzięcia z zakresu poszanowania energii są istotnymi działaniami pozwalającymi efektywnie redukować emisje gazów cieplarnianych.
Prawa majątkowe do energii są to świadectwa pochodzenia dla energii elektrycznej, które są potwierdzeniem wytworzenia energii elektrycznej w koncesjonowanych odnawialnych źródłach energii (OZE) lub w źródłach pracujących w skojarzeniu (w wysokosprawnej kogeneracji), w tym:
- wyprodukowanej w OZE (energia zielona),
- wyprodukowanej w kogeneracji opalanej paliwami gazowymi lub o łącznej zainstalowanej mocy elektrycznej do 1 MW (energia żółta),
- wyprodukowanej w kogeneracji opalanej metanem lub gazem uzyskiwanym z przetwarzania biomasy (energia fioletowa),
- wyprodukowanej w pozostałych jednostkach wysokosprawnej kogeneracji (energia czerwona).

Na wszystkie przedsiębiorstwa energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania lub obrotu energią elektryczną i sprzedające energię odbiorcom końcowym niebędącymi odbiorcami przemysłowymi (w rozumieniu przepisów Ustawy Prawo Energetyczne) oraz na odbiorców przemysłowych energii elektrycznej nałożony jest obowiązek uzyskania świadectw pochodzenia energii i przedstawienia ich do umorzenia lub uiszczenia opłaty zastępczej.
Otrzymane nieodpłatnie prawa ujmuje się i prezentuje w szyku rozwartym w wartościach niematerialnych w korespondencji z przychodami przyszłych okresów (dotacja wg MSR 20) w wartości godziwej ustalonej na dzień zarejestrowania. Zakupione prawa do energii ujmuje sie w wartościach niematerialnych i wycenia według ceny nabycia.
Na szacowaną ilość praw do umorzenia w okresie sprawozdawczym tworzy się rezerwę i ujmuje w rachunku zysków lub strat jako pomniejszenie przychodów ze sprzedaży energii.
Dotację rozlicza się w systematyczny sposób w poszczególnych okresach sprawozdawczych, proporcjonalnie do ilości wytworzonej energii, dzięki której prawa zostały otrzymane. Rozliczenie dotacji ujmuje się w pozostałych przychodach operacyjnych.

3.3.7. Prawa wieczystego użytkowania gruntów

Nabyte prawa wieczystego użytkowania gruntów ujmuje się w cenie nabycia i prezentuje w odrębnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej.
Na koniec okresu sprawozdawczego, prawa wieczystego użytkowania gruntów wycenia się w wartości księgowej netto, tj. w cenie nabycia pomniejszonej o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości narastająco.
Prawa wieczystego użytkowania gruntów otrzymane na mocy decyzji administracyjnej ujmuje się wyłącznie w ewidencji pozabilansowej.
Prawa wieczystego użytkowania gruntów są traktowane jako umowy leasingu operacyjnego.

3.3.8. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego są to odsetki oraz inne koszty ponoszone przez Spółkę w związku z pożyczeniem środków finansowych.
Koszty finansowania zewnętrznego, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów, aktywuje się jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów. Inne koszty finansowania zewnętrznego ujmowane są jako koszty okresu.
Przez dostosowywany składnik aktywów rozumie się składnik aktywów, który wymaga znacznego czasu niezbędnego do przygotowania go do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży.
Podstawą do aktywowania kosztów finansowych są tzw. nakłady inwestycyjne netto, czyli pozycje majątkowe będące w trakcie realizacji, które nie są finansowane poprzez wykorzystanie zobowiązań inwestycyjnych, lecz za pomocą innych źródeł finansowania zewnętrznego. Koszty finansowania zewnętrznego mogą składać się z:
- kosztów odsetek wyliczonych przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej zgodnie z MSR 39 Instrumenty finansowe: Ujmowanie i wycena,
- obciążeń finansowych z tytułu umów leasingu finansowego, ujmowanych zgodnie z MSR 17 Leasing, oraz
- różnic kursowych powstających w związku z pożyczkami i kredytami w walucie obcej, w stopniu w jakim są uznawane za korektę kosztów odsetek.

Górną granicą dla aktywowania kosztów związanych z obsługą zadłużenia jest rzeczywista wartość poniesionych przez Spółkę kosztów finansowania zewnętrznego.
Rozpoczęcie aktywowania kosztów związanych z finansowaniem działalności inwestycyjnej może mieć miejsce, kiedy spełnione zostaną wszystkie poniższe warunki:
- ponoszone są nakłady inwestycyjne,
- ponoszone są koszty związane z obsługą zadłużenia,
- dokonywane są czynności związane z doprowadzeniem składnika aktywów do docelowego miejsca i stanu używania.

Zaprzestanie aktywowania ma miejsce, jeśli zasadniczo wszystkie działania niezbędne do przygotowania składnika do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży zostały zakończone. Konieczność dodatkowych prac administracyjnych, wykończeniowych, przeróbek na życzenie kupującego lub użytkownika nie stanowią podstawy do dalszego aktywowania kosztów finansowania zewnętrznego.
Po oddaniu składnika aktywów do użytkowania aktywowane koszty finansowania zewnętrznego, jako element ceny nabycia lub kosztu wytworzenia danego składnika aktywów, amortyzowane są przez okres użytkowania tego składnika aktywów.

3.3.9. Inwestycje w jednostkach zależnych, współkontrolowanych i stowarzyszonych

Inwestycje w jednostkach zależnych, jednostkach współkontrolowanych i jednostkach stowarzyszonych, niezaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży (bądź niewchodzące w skład grupy do zbycia zaklasyfikowanej jako przeznaczona do sprzedaży zgodnie z MSSF 5), ujmuje się po koszcie z uwzględnieniem odpisów dotyczących utraty wartości.

3.3.10. Utrata wartości aktywów

Na koniec okresu sprawozdawczego Spółka ocenia, czy istnieją jakiekolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne (CGU). W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, Spółka szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów lub CGU.
Wartość odzyskiwalna jest wyższą spośród wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia składnika aktywów i jego wartości użytkowej.
Wartość godziwa pomniejszona o koszty zbycia jest ceną, którą otrzymano by za sprzedaż składnika aktywów lub zapłacono by za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny, po potrąceniu kosztów zbycia.
Wartość użytkowa jest to bieżąca, szacunkowa wartość przyszłych przepływów pieniężnych, których uzyskania oczekuje się z tytułu dalszego użytkowania składnika aktywów lub CGU.
Aktywa, które samodzielnie nie generują przepływów pieniężnych, grupuje się na najniższym poziomie, na jakim powstają przepływy pieniężne niezależne od przepływów z innych aktywów (CGU).
Do ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne przypisuje się:
- wartość firmy, jeżeli można założyć, że ośrodek uzyskał korzyści z tytułu synergii powstałej w wyniku połączenia z inną jednostką,
- aktywa wspólne, jeżeli można znaleźć rozsądne i spójne zasady takiego przypisania.

Jeżeli zaistniały zewnętrzne lub wewnętrzne przesłanki, które wskazują, że istnieje ryzyko braku możliwości odzyskania wartości ustalonej na koniec okresu sprawozdawczego składnika aktywów, przeprowadza się testy sprawdzające pod kątem ewentualnej utraty wartości. Testy sprawdzające są przeprowadzane raz w roku także w odniesieniu do wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie używania oraz w stosunku do wartości firmy.
Jeżeli wartość księgowa składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne przekracza szacowaną wartość odzyskiwalną, wówczas jego wartość księgową netto obniża się do poziomu wartości odzyskiwalnej poprzez odpowiedni odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości powodując ujęcie kosztów w rachunku zysków lub strat.
W przypadku wystąpienia odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, odpis ten rozlicza się w sposób następujący:
- w pierwszej kolejności obniża się wartość firmy, która została przypisana do ośrodka,
- następnie, obniża się wartość innych aktywów przypisanych do ośrodka, proporcjonalnie do udziału wartości księgowej netto każdego ze składników aktywów w wartości ośrodka.

Na koniec okresu sprawozdawczego dokonuje się weryfikacji, czy odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ujęty w okresach poprzednich nie powinien zostać częściowo lub w całości odwrócony. Przesłanki wskazujące na konieczność odwrócenia odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w dużej mierze odzwierciedlają przesłanki utworzenia odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości w okresach poprzednich.

Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów, z wyjątkiem wartości firmy, ujmuje się niezwłocznie jako przychód, chyba że dany składnik aktywów wykazywany jest w wartości przeszacowanej zgodnie z innym standardem.

3.3.11. Zapasy

Zapasy są to aktywa:
- przeznaczone do sprzedaży w toku podstawowej działalności gospodarczej,
- będące w trakcie produkcji przeznaczonej na sprzedaż, lub
- mające postać materiałów, w tym surowców przeznaczonych do zużycia lub przerobu w procesie produkcyjnym lub w trakcie świadczenia usług.

Do zapasów zalicza się produkty, półprodukty i produkty w toku, towary i materiały.
Produkty, półprodukty i produkty w toku wycenia się na moment początkowego ujęcia według kosztu wytworzenia. Przez koszty wytworzenia należy rozumieć koszty wsadu i koszty przerobu produktów i półproduktów przypadających na okres ich wytworzenia. Koszty wytworzenia obejmują także alokację stałych i zmiennych pośrednich kosztów produkcji, ustalonych dla normalnego poziomu produkcji.
Do kosztów wytworzenia nie zalicza się:
- kosztów będących konsekwencją nie wykorzystanych zdolności produkcyjnych i strat produkcyjnych,
- kosztów ogólnego zarządu, które nie są związane z doprowadzeniem zapasów do postaci i miejsca, w jakich się znajdują w momencie wyceny,
- kosztów magazynowania produktów, półproduktów i produktów w toku, chyba że poniesienie tych kosztów jest niezbędne w procesie produkcji,
- kosztów sprzedaży.

Produkty, półprodukty i produkty w toku wycenia się na koniec okresu sprawozdawczego według kosztu wytworzenia lub też według wartości netto możliwej do uzyskania, w zależności od tego, która z kwot jest niższa, z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty przydatności ekonomicznej.
Rozchody produktów, półproduktów i produktów w toku ujmuje się według średnioważonych kosztów wytworzenia podobnych pozycji zapasów zarejestrowanych w danym okresie sprawozdawczym.
Towary i materiały wycenia się na moment początkowego ujęcia w cenie nabycia.
Towary i materiały wycenia się na koniec okresu sprawozdawczego w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia lub też według wartości netto możliwej do uzyskania, w zależności od tego, która z kwot jest niższa, z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty przydatności ekonomicznej.
Rozchody towarów i materiałów ujmuje się według cen średnioważonych nabycia lub kosztów wytworzenia podobnych pozycji zapasów.
Testy sprawdzające utratę wartości poszczególnych pozycji zapasów realizuje się na bieżąco w trakcie rocznego okresu sprawozdawczego. Przecenie do poziomu cen sprzedaży netto możliwych do uzyskania podlegają zapasy, które utraciły swoje cechy użytkowe lub przydatność.
Wartości materiałów przeznaczonych do wykorzystania w procesie produkcji nie odpisuje się poniżej ceny nabycia, jeżeli oczekuje się, że produkty, do produkcji których będą wykorzystane, zostaną sprzedane w wysokości kosztu wytworzenia lub powyżej kosztu wytworzenia. Jeżeli jednak spadek cen materiałów wskazuje na to, że koszt wytworzenia produktów będzie wyższy od wartości netto możliwej do uzyskania, wartość materiałów odpisuje się do poziomu wartości netto możliwej do uzyskania.

3.3.12. Należności

Należności, w tym należności z tytułu dostaw i usług, wycenia się na dzień ich powstania w wartości godziwej powiększonej o koszty transakcji, a następnie według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej z uwzględnieniem odpisów aktualizujących należności wątpliwe.

3.3.13. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne obejmują gotówkę w kasie i na rachunkach bankowych. Ekwiwalenty środków pieniężnych są krótkoterminowymi inwestycjami o dużej płynności (o pierwotnym terminie zapadalności do trzech miesięcy), łatwo wymienialnymi na określone kwoty środków pieniężnych oraz narażonymi na nieznaczne ryzyko zmiany wartości.
Ekwiwalenty środków pieniężnych stanowią raczej element procesu zarządzania środkami pieniężnymi realizowanego przez jednostkę gospodarczą, nie służą natomiast dokonywaniu inwestycji lub innym celom.
Wycenę i rozchód środków pieniężnych w walutach obcych ustala się przy zastosowaniu metody FIFO (ang. First In First Out, tzn. Pierwsze Weszło Pierwsze Wyszło).

3.3.14. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży są to aktywa spełniające jednocześnie następujące kryteria:
- kierownictwo odpowiedniego poziomu złożyło deklarację sprzedaży,
- aktywa są dostępne do natychmiastowej sprzedaży w obecnym stanie,
- zainicjowano aktywne poszukiwanie potencjalnego nabywcy,
- transakcja sprzedaży jest wysoce prawdopodobna i można ją będzie rozliczyć w ciągu 12 miesięcy od podjęcia decyzji o zbyciu,
- cena sprzedaży jest racjonalna w stosunku do bieżącej wartości godziwej,
- prawdopodobieństwo wprowadzenia istotnych zmian do planu zbycia tych aktywów jest niewielkie.

Zakwalifikowanie aktywów do tej kategorii następuje w tym okresie sprawozdawczym, w którym kryteria kwalifikacji zostały spełnione. W przypadku spełnienia kryteriów uznawania aktywów trwałych jako przeznaczone do sprzedaży po zakończeniu okresu sprawozdawczego, nie dokonuje się zmiany klasyfikacji składnika aktywów według stanu na koniec okresu sprawozdawczego poprzedzającego zdarzenie.
Z chwilą przeznaczenia danego składnika aktywów do sprzedaży następuje zaprzestanie naliczania amortyzacji.
Aktywa przeznaczone do sprzedaży (z wyłączeniem aktywów finansowych) wycenia się według niższej z dwóch wartości: wartości księgowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży.
W przypadku wzrostu wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży w okresie późniejszym ujmowany jest przychód, jednak w wysokości nie wyższej niż wcześniej ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości.

3.3.15. Kapitał własny

Kapitał własny ujmuje się w księgach rachunkowych z podziałem na jego rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa i postanowieniami aktu założycielskiego Spółki. Kapitał własny obejmuje:

3.3.15.1. Kapitał podstawowy

Kapitał podstawowy stanowi kapitał wniesiony przez akcjonariuszy i jest wykazywany według wartości nominalnej, w wysokości zgodnej z aktem założycielskim Spółki oraz wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego.
Zadeklarowane, lecz niewniesione wkłady kapitałowe ujmuje się jako należne wkłady na poczet kapitału. Akcje własne oraz należne wpłaty na poczet kapitału podstawowego pomniejszają wartość kapitału własnego.

3.3.15.2. Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej

Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej tworzony jest z nadwyżki ceny emisyjnej akcji powyżej ich wartości nominalnej pomniejszonej o koszty tej emisji. Koszty emisji akcji poniesione przy powstaniu Spółki lub podwyższeniu kapitału podstawowego zmniejszają kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej do wysokości nadwyżki wartości emisji nad wartością nominalną akcji, a pozostała ich część prezentowana jest w zyskach zatrzymanych.

3.3.15.3. Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń

Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń wynika z wyceny i z rozliczenia instrumentów zabezpieczających spełniających wymogi rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

3.3.15.4. Kapitał z aktualizacji wyceny

Kapitał z aktualizacji wyceny obejmuje wycenę pozycji zgodnie z przyjętymi w Spółce zasadami, w tym w szczególności:
- zmiany wartości godziwej aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży,
- różnice pomiędzy wartością księgową netto a wartością godziwą nieruchomości inwestycyjnych na dzień ich przekwalifikowania z nieruchomości zajmowanych przez Spółkę do nieruchomości inwestycyjnych.

3.3.15.5. Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane obejmują:
- kwoty powstałe z podziału zysku/pokrycia straty,
- niepodzielony wynik z lat ubiegłych,
- zysk/stratę roku bieżącego,
- skutki błędów (zyski/straty) poprzednich okresów,
- skutki zmian zasad rachunkowości,
- kapitał rezerwowy z tytułu dopłat do kapitału,
- zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia.

Dopłaty bezzwrotne do kapitału lub zwrotne o niepotwierdzonym terminie zwrotu ujmuje się w kapitale własnym w jednostce otrzymującej dopłatę oraz w udziałach i akcjach w jednostce przekazującej dopłatę i traktuje się jako inwestycje.
Dopłaty zwrotne do kapitału ujmuje się w jednostce otrzymującej dopłatę jako zobowiązania krótkoterminowe lub długoterminowe w zależności od terminu zwrotu. W aktywach jednostki przekazującej dopłaty te ujmuje się początkowo w wartości godziwej w należnościach krótkoterminowych lub długoterminowych w zależności od terminu zwrotu, tj. do 12 miesięcy – jako należności krótkoterminowe lub powyżej 12 miesięcy jako należności długoterminowe.

3.3.16. Zobowiązania

Zobowiązania, w tym zobowiązania z tytułu dostaw i usług, wycenia się na dzień ich powstania w wartości godziwej powiększonej o koszty transakcji, a następnie według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

3.3.16.1. Rozliczenia międzyokresowe bierne

Rozliczenia międzyokresowe bierne są zobowiązaniami przypadającymi do zapłaty za dobra lub usługi, które zostały otrzymane/wykonane, ale nie zostały opłacone, zafakturowane lub formalnie uzgodnione z dostawcą, łącznie z kwotami należnymi pracownikom.
Mimo iż czasami konieczne jest oszacowanie kwoty lub terminu zapłaty rozliczeń międzyokresowych biernych, stopień niepewności jest na ogół znacznie mniejszy niż w przypadku rezerw.

3.3.17. Rezerwy

Rezerwy są zobowiązaniami, których kwota lub termin zapłaty są niepewne.
Spółka tworzy rezerwy w przypadku, gdy na Spółce ciąży obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy jest prawdopodobne, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wydatkowania środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne oraz można wiarygodnie oszacować kwotę zobowiązania.
Rezerwy tworzy się w wysokości stanowiącej najbardziej właściwy szacunek nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku na koniec okresu sprawozdawczego.
Wysokość utworzonych rezerw jest weryfikowana na koniec okresu sprawozdawczego w celu skorygowania ich do wysokości szacunków zgodnych ze stanem wiedzy na ten dzień. Odwrócenie rezerw następuje w przypadku, gdy przestało być prawdopodobne, że do wypełnienia obowiązku będzie konieczne wydatkowanie środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne. Wykorzystanie rezerw następuje tylko zgodnie z przeznaczeniem, na które zostały pierwotnie utworzone.
W przypadku, gdy wpływ zmian wartości pieniądza w czasie jest istotny, wysokość rezerwy ustalana jest na poziomie bieżącej wartości spodziewanych przyszłych wydatków koniecznych do uregulowania zobowiązania. Zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu ujmuje się w ciężar kosztów finansowych przy zastosowaniu metody dyskontowania.
Rezerwy tworzy się m.in. na:
- ryzyko środowiskowe,
- nagrody jubileuszowe oraz świadczenia po okresie zatrudnienia,
- ryzyko gospodarcze,
- koszty programów osłonowych,
- emisje CO_2.

Rezerw nie tworzy się na przyszłe straty operacyjne.

3.3.17.1. Ryzyko środowiskowe

Spółka tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu kosztów rekultywacji skażonego środowiska gruntowo wodnego lub eliminacji szkodliwych substancji w przypadku występowania prawnego lub zwyczajowo oczekiwanego obowiązku wykonania tych czynności. Wysokość rezerw na rekultywację podlega okresowej weryfikacji na podstawie ocen zanieczyszczenia obiektów, które są dokonywane przez niezależnych ekspertów. Spółka na bieżąco dokonuje rekultywacji skażonych gruntów, co skutkuje wykorzystaniem utworzonych rezerw z tego tytułu.

3.3.17.2. Nagrody jubileuszowe oraz świadczenia po okresie zatrudnienia

Zgodnie z obowiązującymi systemami wynagradzania pracownicy mają prawo do nagród jubileuszowych, odpraw emerytalnych i rentowych.
Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. Odprawy emerytalne (rentowe) są wypłacane jednorazowo w momencie przejścia na emeryturę (rentę). Wysokość odpraw emerytalnych, rentowych i nagród jubileuszowych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika.
Nagrody jubileuszowe zalicza się do innych długoterminowych świadczeń pracowniczych, natomiast odprawy emerytalne i rentowe zalicza się do programów określonych świadczeń po okresie zatrudnienia.
Rezerwę na zobowiązania z tytułu nagród jubileuszowych, odpraw emerytalnych i rentowych tworzy się w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą.
Rezerwy odpowiadające wartości bieżącej tych zobowiązań na koniec każdego roku sprawozdawczego są szacowane przez niezależnego aktuariusza i przeszacowywane w przypadku wystąpienia istotnych przesłanek mających wpływ na ich wysokość. Ujęte rezerwy są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem m.in. rotacji zatrudnienia, planowanego wzrostu poziomu wynagrodzeń i dotyczą okresu do dnia kończącego rok sprawozdawczy.
Zyski i straty aktuarialne:
- od świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia ujmuje się w składnikach innych całkowitych dochodów,
- od pozostałych świadczeń pracowniczych, w tym nagród jubileuszowych, ujmuje się w rachunku zysków lub strat.
-

3.3.17.3. Ryzyko gospodarcze

Rezerwa na ryzyko gospodarcze jest tworzona po uwzględnieniu wszystkich dostępnych informacji, w tym opinii niezależnych ekspertów. Jeżeli na podstawie takich dowodów występowanie obowiązku na koniec okresu sprawozdawczego jest bardziej prawdopodobne niż jego brak, Spółka tworzy rezerwę (pod warunkiem, że pozostałe kryteria ujęcia rezerwy zostały spełnione).
Jeżeli występowanie obowiązku na koniec okresu sprawozdawczego jest mało prawdopodobne, Spółka ujawnia informację o zobowiązaniu warunkowym, chyba że możliwość rozchodu zasobów stanowiących korzyści ekonomiczne jest znikoma.

3.3.17.4. Koszty programów osłonowych

Rezerwa z tytułu kosztów programów osłonowych (w ramach restrukturyzacji) jest tworzona, gdy Spółka rozpoczęła wdrażanie planu restrukturyzacji lub ogłosiła główne elementy planu restrukturyzacji stronom, na które restrukturyzacja wywrze wpływ, i uczyniła to w sposób na tyle szczegółowy, aby obudzić w nich uzasadnione oczekiwanie, że restrukturyzacja zostanie przeprowadzona. Przy wycenie rezerwy na restrukturyzację uwzględnia się wyłącznie bezpośrednie koszty wynikające z restrukturyzacji, np. zwolnień pracowników (odprawy i odszkodowania), rozwiązania umów dzierżawy, najmu, leasingu, demontażu majątku.

3.3.17.5. Koszty emisji CO_2

Spółka tworzy rezerwę na szacowane koszty emisji CO_2 w okresie sprawozdawczym w ciężar kosztów działalności podstawowej (podatki i opłaty).

3.3.18. Dotacje rządowe

Przez dotację rządową rozumie się przekazanie Spółce przez rząd, instytucję lub agencję rządową, lub inny podobny organ lokalny, krajowy lub międzynarodowy środków w zamian za spełnienie przez nią w przeszłości lub przyszłości pewnych warunków związanych z jej działalnością.
Dotacje rządowe są ujmowane, jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki.
Jeżeli dotacja dotyczy pozycji kosztowej, wówczas jej wartość kompensuje odpowiednie koszty w momencie ich poniesienia. Nadwyżkę otrzymanej dotacji ponad wartość odpowiednich kosztów ujmuje się w pozostałych przychodach operacyjnych.
Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość pomniejsza wartość księgową składnika aktywów i jest ujmowana jako przychód na przestrzeni okresu użytkowania składnika aktywów podlegającego amortyzacji poprzez zmniejszone odpisy amortyzacyjne.

3.3.19. Przychody ze sprzedaży

Do przychodów ze sprzedaży (w ramach podstawowej działalności operacyjnej) zalicza się przychody, które dotyczą działalności zasadniczej, tj. działalności, do prowadzenia której Spółka została powołana, które są powtarzalne i nie mają charakteru incydentalnego.

3.3.19.1. Przychody ze sprzedaży wyrobów, towarów, materiałów i usług

Przychody ze sprzedaży wyrobów, towarów, materiałów i usług ujmuje się, jeżeli kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób, istnieje prawdopodobieństwo, że Spółka uzyska korzyści ekonomiczne z tytułu transakcji oraz wszystkie współmierne koszty można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody ze sprzedaży wyrobów, towarów, materiałów i usług ujmuje się, gdy znaczące ryzyko i korzyści związane z ich własnością zostało przekazane nabywcy oraz gdy Spółka przestaje być trwale zaangażowana w zarządzanie sprzedanymi dobrami w stopniu, w jakim zazwyczaj funkcję taką realizuje się wobec dóbr, do których ma się prawo własności, ani też sprawuje nad nimi efektywnej kontroli. Przychody obejmują kwoty otrzymane i należne z tytułu dostarczonych wyrobów, towarów, materiałów i usług, pomniejszone o rabaty z tytułu dostaw i usług oraz podatek od towarów i usług (VAT), podatek akcyzowy i opłatę paliwową.
Wysokość przychodów ustala się według wartości godziwej zapłaty otrzymanej bądź należnej. Przychody ze sprzedaży wyrobów, towarów, materiałów i usług są korygowane o zyski lub straty z tytułu rozliczenia instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne dotyczące powyższych przychodów.
Przychody i koszty dotyczące usług, których moment rozpoczęcia i zakończenia przypadają w różnych okresach sprawozdawczych, ujmuje się na podstawie stopnia zaawansowania usługi, jeżeli można w wiarygodny sposób wycenić wynik z transakcji, tj. wtedy, gdy można ustalić łączną kwotę przychodów z umowy dotyczącej usługi oraz koszty usługi, istnieje prawdopodobieństwo, że Spółka uzyska korzyści ekonomiczne z umowy i stopień realizacji umowy może być określony w wiarygodny sposób.
W przypadku, gdy nie ma możliwości spełnienia tych warunków, przychody ujmuje się tylko do wysokości kosztów poniesionych do danego dnia, nie wyższych jednak od kosztów, które Spółka spodziewa się odzyskać.

3.3.19.2. Przychody z tytułu licencji i tantiem oraz znaku towarowego

Przychody z tytułu licencji i tantiem oraz znaku towarowego powstają na skutek użytkowania przez inne podmioty gospodarcze aktywów jednostki. Przychody z tytułu licencji i tantiem oraz znaku towarowego ujmuje się stopniowo, odpowiednio do treści umów. Opłaty otrzymywane z góry, dotyczące umów zawartych przez Spółkę w okresie bieżącym, są ujmowane jako przychody przyszłych okresów i rozliczane w okresach sprawozdawczych, w których Spółka uzyskuje korzyści ekonomiczne, zgodnie z treścią umów.

3.3.19.3. Przychody z tytułu franszyzy

Przychody z tytułu franszyzy powstają na skutek dostarczenia stronie nabywającej prawa przez stronę udzielającą prawa przedmiotu umowy w wyniku zawartej umowy franszyzy.
Przychody ujmuje się z tytułu:
- dostawy sprzętu i innych aktywów rzeczowych trwałych po ich dostarczeniu lub po przekazaniu tytułu własności,
- realizacji usług początkowych i usług następujących w terminie późniejszym, przybierające formę części opłaty początkowej lub odrębnej opłaty, w miarę świadczenia tych usług. Jeżeli odrębna opłata nie pokrywa kosztów świadczenia stałych usług i nie gwarantuje zasadnego zysku, część opłaty początkowej w wysokości wystarczającej do pokrycia kosztów podtrzymania usług i zapewniającej osiągnięcie zasadnego zysku na danych usługach, odracza się i ujmuje jako przychody w miarę świadczenia usług,
- stałych opłat franszyzowych z tytułu korzystania z praw przyznanych przez umowę lub z tytułu innych, niż wymienione powyżej, usług świadczonych w okresie obowiązywania umowy w miarę świadczenia usług lub korzystania z praw.

3.3.20. Koszty

Do kosztów (w ramach podstawowej działalności operacyjnej) zalicza się koszty, które dotyczą działalności zasadniczej, tj. działalności, do prowadzenia której Spółka została powołana, które są powtarzalne i nie mają charakteru incydentalnego. W szczególności są to koszty pozyskania zasobów, ich przetworzenia i dystrybucji, które w pełni podlegają kontroli Spółki.

3.3.20.1. Koszt własny sprzedaży

Koszt własny sprzedaży obejmuje koszt własny sprzedanych wyrobów, towarów, materiałów i usług, w tym usług działalności pomocniczej.

3.3.20.2. Koszty sprzedaży

Koszty sprzedaży obejmują koszty pośrednictwa w sprzedaży, koszty handlowe, koszty reklamy i promocji oraz koszty dystrybucji.

3.3.20.3. Koszty ogólnego zarządu

Koszty ogólnego zarządu obejmują koszty związane z zarządzaniem i administrowaniem Spółką jako całością.

3.3.21. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów operacyjnych zalicza się przychody, które w szczególności obejmują zyski z likwidacji i sprzedaży niefinansowych aktywów trwałych, nadwyżki składników majątku, zwrot opłaconych opłat sądowych, zasądzone kary na korzyść Spółki, nadwyżki otrzymanych dotacji ponad wartość odpowiednich kosztów, nieodpłatnie otrzymane składniki majątkowe, rozwiązywanie odpisów na należności i niektórych rezerw, odszkodowania, przychody z tytułu wyceny i zysk ze sprzedaży nieruchomości inwestycyjnych.
Do pozostałych kosztów operacyjnych zalicza się koszty, które w szczególności obejmują straty z tytułu likwidacji i sprzedaży niefinansowych aktywów trwałych, niedobory składników majątku, opłaty sądowe, kary umowne oraz grzywny pieniężne, kary za nieprzestrzeganie przepisów w zakresie ochrony środowiska, nieodpłatne przekazania pieniężnych i rzeczowych składników majątku, odpisy aktualizujące aktywa (z wyjątkiem tych, które są ujmowane w kosztach finansowych), odszkodowania, odpisanie środków trwałych w budowie, które nie dały zamierzonego efektu gospodarczego, koszty egzekucji należności i zobowiązań, skutki wyceny nieruchomości inwestycyjnych, stratę ze sprzedaży nieruchomości inwestycyjnych.

3.3.22. Przychody i koszty finansowe

Do przychodów z operacji finansowych zalicza się w szczególności zyski ze sprzedaży udziałów, akcji i innych papierów wartościowych, otrzymane dywidendy, uzyskane odsetki z oprocentowania środków pieniężnych na rachunkach bankowych, lokat terminowych i udzielonych pożyczek, wzrost wartości aktywów finansowych oraz dodatnie różnice kursowe.
Przychody z tytułu dywidend ujmuje się w momencie ustalenia praw akcjonariuszy do ich otrzymania.
Do kosztów operacji finansowych zalicza się w szczególności straty ze sprzedaży udziałów, akcji i papierów wartościowych oraz koszty z tą sprzedażą związane, koszty spowodowane utratą wartości aktywów finansowych, takich jak akcje, papiery wartościowe i odsetki, ujemne różnice kursowe, odsetki od obligacji własnych i innych papierów wartościowych, odsetki z tytułu leasingu finansowego, prowizji od kredytów, pożyczek, gwarancji.

3.3.23. Podatek dochodowy

Podatek dochodowy obejmuje podatek bieżący oraz odroczony podatek dochodowy.
Bieżący podatek dochodowy jest to kwota ustalona na podstawie przepisów podatkowych, która jest naliczona od dochodu do opodatkowania za dany okres.
Bieżący podatek dochodowy za bieżący i poprzednie okresy ujmuje się jako zobowiązanie w kwocie, w jakiej nie został zapłacony. Jeśli kwota dotychczas zapłacona z tytułu bieżącego podatku dochodowego przekracza kwotę do zapłaty, to nadwyżkę ujmuje się jako należność.
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się w związku z występowaniem ujemnych różnic przejściowych, nierozliczonych strat podatkowych oraz niewykorzystanych ulg podatkowych.
Zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się w związku z występowaniem dodatnich różnic przejściowych.
Ujemne różnice przejściowe powodują powstanie kwot pomniejszających podstawę opodatkowania w przyszłych okresach, gdy wartość księgowa składnika aktywów zostanie zrealizowana lub składnika pasywów rozliczona. Ujemne różnice przejściowe powstają, gdy wartość księgowa składnika aktywów jest niższa niż jego wartość podatkowa albo wartość księgowa składnika zobowiązań jest wyższa niż jego wartość podatkowa. Ujemne różnice przejściowe mogą również powstawać w związku z pozycjami nieujętymi w księgach jako aktywa lub zobowiązania.
Dodatnie różnice przejściowe powodują powstanie kwot zwiększających podstawę opodatkowania w przyszłych okresach, gdy wartość księgowa składnika aktywów zostanie zrealizowana lub składnika pasywów rozliczona. Dodatnie różnice przejściowe powstają, gdy wartość księgowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość podatkowa albo wartość księgowa składnika zobowiązań jest niższa niż jego wartość podatkowa. Dodatnie różnice przejściowe mogą również powstawać w związku z pozycjami nieujętymi w księgach jako aktywa lub zobowiązania.
Wartość podatkową ustala się odpowiednio do przewidywanego sposobu wykorzystania aktywów lub rozliczenia zobowiązań.
Nie ujmuje się aktywów ani zobowiązań z tytułu odroczonego podatku dochodowego od różnic przejściowych wynikających z początkowego ujęcia składnika aktywów lub zobowiązań z transakcji, która nie jest połączeniem jednostek gospodarczych oraz nie wpływa w momencie przeprowadzania transakcji na zysk (stratę) przed opodatkowaniem, ani na dochód do opodatkowania (stratę podatkową). Nie ujmuje się zobowiązań z tytułu odroczonego podatku dochodowego od wartości firmy, której amortyzacja nie stanowi kosztu uzyskania przychodu.
Wysokość aktywów i zobowiązań z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się na koniec okresu sprawozdawczego przy uwzględnieniu stawek podatku dochodowego obowiązujących w roku powstania obowiązku podatkowego, posługując się w tym celu stawkami wynikającymi z ogłoszonych aktów prawnych.
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się do wysokości, do której jest prawdopodobne, iż osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych (analiza pod kątem utraty wartości aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego na każdy dzień sprawozdawczy).
Aktywa i zobowiązania z tytułu odroczonego podatku nie podlegają dyskontowaniu.
Aktywa i zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczące operacji rozliczanych bezpośrednio z kapitałem własnym odnosi się również na kapitał własny.
Aktywa i zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego traktowane są w całości jako długoterminowe.
Aktywa i zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlegają kompensacie w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, jeżeli istnieje możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzania kompensat ujmowanych kwot. Zakłada się, że tytuł prawny istnieje, jeżeli ujmowane kwoty nakładane są przez tą samą władzę podatkową i dotyczą tego samego podatnika (w tym podatkowej grupy kapitałowej), za wyjątkiem kwot dotyczących pozycji opodatkowanych ryczałtem lub w inny podobny sposób, jeżeli przepisy podatkowe nie przewidują możliwości ich potrącenia od podatku ustalonego na zasadach ogólnych.

3.3.24. Zysk na jedną akcję

Zysk na jedną akcję jest obliczany poprzez podzielnie zysku lub straty netto za dany okres, która przypada na zwykłych akcjonariuszy Spółki, przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu.

3.3.24. Zysk na jedną akcję c.d.

Rozwodniony zysk na jedną akcję dla każdego okresu jest obliczany poprzez podzielenie zysku netto za dany okres skorygowanego o zmiany zysku wynikające z zamiany potencjalnych akcji zwykłych na akcje zwykłe przez skorygowaną średnią ważoną liczbę akcji zwykłych. Zysk lub stratę przypadającą na zwykłych akcjonariuszy Spółki zwiększa się o kwotę dywidend po opodatkowaniu oraz odsetek zaliczonych do danego okresu, odnoszących się do rozwadniających potencjalnych akcji zwykłych oraz koryguje się o wszelkie inne zmiany przychodów i kosztów, które wynikałyby z zamiany rozwadniających akcji zwykłych na akcje zwykłe.
Przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu okresu rozumie się liczbę akcji na początek danego okresu pomniejszoną o liczbę akcji zwykłych odkupionych i powiększoną o liczbę akcji wyemitowanych w ciągu danego okresu ważoną wskaźnikiem odzwierciedlającym okres występowania tych akcji. Wskaźnik odzwierciedlający okres występowania poszczególnych akcji jest to liczba dni, przez jaką określone akcje występują, do całkowitej liczby dni w danym okresie. W wielu przypadkach uzasadnione jest zastosowanie rozsądnego przybliżenia średniej ważonej.
Przez skorygowaną średnią ważoną liczbę akcji zwykłych rozumie się średnią ważoną liczbę akcji zwykłych powiększoną o średnią ważoną liczbę dodatkowych akcji zwykłych, które zostałyby wyemitowane w momencie zamiany wszystkich rozwadniających potencjalnych akcji zwykłych na akcje zwykłe.
Potencjalne akcje zwykłe traktuje się jako rozwadniające wtedy i tylko wtedy, gdy ich konwersja na akcje zwykłe obniżyłaby zysk przypadający na jedną akcję lub podwyższyłaby stratę przypadającą na akcję z działalności kontynuowanej.

3.3.25. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych sporządzane jest metodą pośrednią.
Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych składa się ze środków pieniężnych i ich ekwiwalentów pomniejszonych o niespłacone kredyty w rachunkach bieżących, jeżeli stanowią integralną część zarządzania środkami pieniężnymi.
Otrzymane dywidendy wykazuje się w przepływach z działalności inwestycyjnej.
Wypłacone dywidendy wykazuje się w przepływach z działalności finansowej.
Otrzymane odsetki z tytułu leasingu finansowego, udzielonych pożyczek, krótkoterminowych papierów wartościowych oraz systemu koncentracji środków finansowych (cash pool) wykazuje się w przepływach z działalności inwestycyjnej. Pozostałe otrzymane odsetki wykazuje się w przepływach z działalności operacyjnej.
Zapłacone odsetki i prowizje z tytułu zaciągniętych kredytów, pożyczek, cash pool, wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych oraz leasingu finansowego wykazuje się w przepływach z działalności finansowej. Pozostałe zapłacone odsetki wykazuje się w przepływach z działalności operacyjnej.

3.3.26. Instrumenty finansowe

Instrument finansowy jest to każdy kontrakt, który skutkuje powstaniem składnika aktywów finansowych u jednej jednostki i zobowiązania finansowego lub instrumentu kapitałowego u drugiej jednostki.

3.3.26.1. Ujmowanie i wyłączanie ze sprawozdania z sytuacji finansowej

Spółka ujmuje składnik aktywów lub zobowiązanie finansowe w swoim sprawozdaniu z sytuacji finansowej wtedy i tylko wtedy, gdy staje się stroną umowy tego instrumentu.
Spółka ujmuje standaryzowaną transakcję kupna lub sprzedaży składnika aktywów finansowych na dzień zawarcia transakcji.
Spółka wyłącza składnik aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej wtedy i tylko wtedy, gdy:
- wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych, albo
- przenosi składnik aktywów finansowych na inną jednostkę.

Spółka wyłącza ze swojego sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie finansowe (lub część zobowiązania finansowego) wtedy i tylko wtedy, gdy zobowiązanie wygasło, tzn. kiedy obowiązek określony w umowie został:
- wypełniony, lub
- umorzony, lub
- wygasł.

3.3.26.2. Wycena aktywów i zobowiązań finansowych

W momencie początkowego ujęcia Spółka wycenia składnik aktywów lub zobowiązań finansowych według wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów lub zobowiązania finansowego niekwalifikowanych jako wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego. Do kosztów transakcji zalicza się w szczególności opłaty i prowizje wypłacane agentom (w tym pracownikom działającym w roli sprzedawców), doradcom, pośrednikom i maklerom, opłaty nakładane przez agencje regulacyjne i giełdy oraz cła i podatki, w tym podatek od czynności cywilno-prawnych. Koszty transakcji nie obejmują natomiast premii lub dyskonta od instrumentów dłużnych, kosztów finansowania, ani też wewnętrznych kosztów administracyjnych, kosztów przechowania instrumentów, czy kosztów marketingu.
Dla potrzeb wyceny na koniec okresu sprawozdawczego lub na inny moment po początkowym ujęciu, Spółka kwalifikuje aktywa finansowe do jednej z czterech kategorii:
- wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności,
- pożyczki i należności,
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Niezależnie od cech i celu nabycia, w momencie początkowego ujęcia, Spółka dokonuje klasyfikacji wybranych aktywów finansowych jako wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, gdy prowadzi to do uzyskania bardziej przydatnych informacji.
Składnikiem aktywów finansowych wycenianym w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik aktywów finansowych, który został wyznaczony przez Spółkę przy początkowym ujęciu jako wyceniany według wartości godziwej przez wynik finansowy lub został klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu, gdyż:
- został nabyty lub zaciągnięty głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w bliskim terminie, lub
- jest częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie, i dla których istnieje potwierdzenie aktualnego faktycznego wzoru generowania krótkoterminowych zysków, lub

3.3.26.2. Wycena aktywów i zobowiązań finansowych c.d.

- jest instrumentem pochodnym (z wyjątkiem instrumentów pochodnych będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi).

Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami oraz o ustalonym terminie wymagalności, względem których Spółka ma zamiar i jest w stanie utrzymać w posiadaniu do upływu terminu wymagalności.
Pożyczki i należności są aktywami finansowymi niebędącymi instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są kwotowane na aktywnym rynku.
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe nie będące instrumentami pochodnymi, które zostały wyznaczone przez Spółkę jako dostępne do sprzedaży lub niebędące pożyczkami i należnościami, inwestycjami utrzymywanymi do upływu terminu wymagalności, ani aktywami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy.

3.3.26.2.1. Wycena aktywów finansowych według wartości godziwej

Spółka wycenia aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym instrumenty pochodne będące aktywami, oraz aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, nie dokonując pomniejszenia o koszty transakcji, jakie mogą być poniesione przy sprzedaży lub innym sposobie wyzbycia się aktywów.
Wartość godziwą aktywów finansowych ustala się zgodnie z zasadami ustalania wartości godziwej.
Inwestycje w instrumenty kapitałowe (akcje i udziały) nieposiadające kwotowań cen rynkowych z aktywnego rynku, których wartość godziwa nie może być wiarygodnie zmierzona Spółka wycenia według kosztu, tj. w cenie nabycia pomniejszonej o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości.
Aktywa finansowe wyznaczone jako pozycje zabezpieczane podlegają wycenie zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń.
Zyski lub straty wynikające z wyceny składnika aktywów finansowych, kwalifikowanego jako wyceniany według wartości godziwej przez wynik finansowy, ujmuje się w rachunku zysków lub strat.
Zyski lub straty wynikające z wyceny składnika aktywów finansowych zaliczonego do dostępnych do sprzedaży ujmuje się w innych całkowitych dochodach, z wyjątkiem odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości oraz różnic kursowych, które ujmuje się w rachunku zysków lub strat. W przypadku dłużnych instrumentów finansowych, odsetki wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej ujmuje się w rachunku zysków lub strat.

3.3.26.2.2. Wycena aktywów finansowych według zamortyzowanego kosztu

Spółka wycenia pożyczki i należności, w tym należności z tytułu dostaw i usług oraz inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej. Efektywna stopa procentowa jest stopą, która dokładnie dyskontuje oszacowane przyszłe pieniężne wpływy lub płatności dokonywane w oczekiwanym okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego, a w uzasadnionych przypadkach w okresie krótszym – do księgowej wartości netto składnika aktywów lub zobowiązania finansowego.

3.3.26.2.3. Wycena zobowiązań finansowych według wartości godziwej

Spółka wycenia zobowiązania finansowe zakwalifikowane jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy (obejmujące w szczególności instrumenty pochodne niestanowiące instrumentów zabezpieczających) na ostatni dzień okresu sprawozdawczego lub inny moment po początkowym ujęciu w wartości godziwej. Niezależnie od cech i celu nabycia, Spółka, w momencie początkowego ujęcia, dokonuje klasyfikacji wybranych zobowiązań finansowych jako wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, gdy prowadzi to do uzyskania bardziej przydatnych informacji. Wartość godziwą zaciągniętych zobowiązań ustala się zgodnie z zasadami ustalania wartości godziwej.

3.3.26.2.4. Wycena zobowiązań finansowych według zamortyzowanego kosztu

Spółka wycenia pozostałe zobowiązania finansowe według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.
Umowy gwarancji finansowych, tj. umowy zobowiązujące Spółkę (wystawcę) do dokonania określonych płatności rekompensujących posiadaczowi stratę, jaką poniesie z powodu niedokonania przez określonego dłużnika płatności w przypadającym terminie zgodnie z pierwotnymi lub zmienionymi warunkami instrumentu dłużnego, niezakwalifikowane jako zobowiązania wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, wycenia się w wyższej wartości:

- ustalonej zgodnie z zasadami wyceny rezerw,
- wartości początkowej pomniejszonej w odpowiednich przypadkach o skumulowane odpisy amortyzacyjne.

3.3.26.3. Przekwalifikowania

Spółka:

- nie dokonuje przekwalifikowania instrumentu finansowego z kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli przy początkowym ujęciu instrument finansowy został wyznaczony przez Spółkę jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy, oraz
- może, jeżeli składnik aktywów finansowych nie jest już utrzymywany w celu sprzedaży lub odkupienia go w bliskim terminie (niezależnie od faktu, iż składnik aktywów finansowych mógł zostać nabyty lub zaciągnięty głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w bliskim terminie), dokonać przekwalifikowania danego składnika aktywów finansowych z kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy jedynie w wyjątkowych okolicznościach. W przypadku pożyczek i należności (jeżeli przy początkowym ujęciu składnik aktywów finansowych nie musiał być sklasyfikowany jako przeznaczony do obrotu) składnik aktywów finansowych może zostać przekwalifikowany z kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli jednostka ma zamiar i możliwość utrzymać składnik aktywów finansowych w dającej się przewidzieć przyszłości lub do terminu jego wymagalności.

3.3.26.4. Utrata wartości aktywów finansowych

Na koniec okresu sprawozdawczego Spółka ocenia czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

3.3.26.4. Utrata wartości aktywów finansowych c.d.

Jeśli istnieją obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości pożyczek i należności lub inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności wycenianych w zamortyzowanym koszcie, wówczas Spółka ujmuje odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości w kwocie różnicy pomiędzy wartością księgową danego składnika aktywów a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej instrumentu finansowego (tj. efektywnej stopy procentowej ustalonej przy początkowym ujęciu).
Jeśli w następnym okresie strata z tytułu utraty wartości zmniejszyła się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu utraty wartości, to uprzednio ujętą stratę z tego tytułu odwraca się i ujmuje się jako przychód.

Jeśli występują obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wyceniany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, to kwotę straty z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością księgową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych, zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych. Tak ustalonych strat z tytułu utraty wartości nie poddaje się odwróceniu.
Jeśli występują obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, to skumulowane straty powstałe na skutek ujemnej wyceny, ujęte w innych całkowitych dochodach, zgodnie z zasadami wyceny aktywów finansowych, wyksięgowuje się z kapitału własnego i ujmuje w rachunku zysków lub strat.
Strat z tytułu utraty wartości inwestycji w instrument kapitałowy, kwalifikowany jako dostępny do sprzedaży, nie poddaje się odwróceniu w rachunku zysków lub strat.
Jeśli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu straty z tytułu utraty wartości w zysku lub stracie, to kwotę odwracanej straty ujmuje się w rachunku zysków lub strat.

3.3.26.5. Wbudowane instrumenty pochodne

Instrument pochodny jest to instrument finansowy spełniający poniższe warunki:
- jego wartość zmienia się wraz ze zmianą określonej stopy procentowej, ceny instrumentu finansowego, ceny towaru, kursu walutowego, indeksu ceny lub stóp, ratingu kredytowego lub indeksu kredytowego czy też innej zmiennej, przy założeniu, że w przypadku zmiennej niefinansowej, zmienna ta nie jest specyficzna dla strony kontraktu,
- nie wymaga żadnej początkowej inwestycji netto lub wymaga początkowej inwestycji netto mniejszej niż dla innych rodzajów kontraktów, dla których oczekuje się podobnych reakcji na zmiany czynników rynkowych oraz
- jego rozliczenie nastąpi w przyszłości.

Jeżeli Spółka zawarła kontrakt stanowiący instrument hybrydowy (łączny), którego składnikiem jest wbudowany instrument pochodny, to oddziela go od umowy zasadniczej i ujmuje jako samodzielny instrument pochodny, zgodnie z zasadami określonymi dla inwestycji wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, gdy spełnia wszystkie poniższe warunki:
- cechy ekonomiczne wbudowanego instrumentu pochodnego oraz ryzyko z nim związane nie są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykiem właściwymi dla umowy zasadniczej,
- samodzielny instrument o takich samych warunkach umownych jak wbudowany instrument pochodny, spełniałby definicję instrumentu pochodnego, oraz
- łączny (hybrydowy) instrument nie jest wyceniany w wartości godziwej, a zmiany wartości godziwej nie są ujmowane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów (tj. instrument pochodny, który jest wbudowany w składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, nie jest wydzielany).

Spółka dokonuje oceny konieczności oddzielenia wbudowanego instrumentu pochodnego od umowy zasadniczej i ujmowania go jako instrumentu pochodnego, gdy staje się po raz pierwszy stroną instrumentu łącznego. Ponowna ocena dokonywana jest jedynie w przypadku, gdy do umowy (instrumentu łącznego) wprowadzane są w terminie późniejszym zmiany w znaczący sposób modyfikujące przepływy pieniężne wymagane umową.

3.3.26.6. Rachunkowość zabezpieczeń

Instrumenty pochodne, wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające, od których oczekuje się, że ich wartość godziwa lub wynikające z nich przepływy pieniężne skompensują zmiany wartości godziwej lub przepływów pieniężnych pozycji zabezpieczanej ujmuje się zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej lub zabezpieczeń przepływów pieniężnych, jeżeli spełnione są jednocześnie następujące warunki:
- w momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznaczono i udokumentowano powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem przez Spółkę oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia,
- oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce efektywne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka, zgodnie z udokumentowaną pierwotnie strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego,
- w przypadku zabezpieczeń przepływów pieniężnych, planowana transakcja będąca przedmiotem zabezpieczenia musi być wysoce prawdopodobna oraz musi podlegać zagrożeniu zmianami przepływów pieniężnych, które w rezultacie mogą wpływać na zysk lub stratę,
- efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić,
- zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane i stwierdza się jego wysoką efektywność we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zabezpieczenie zostało ustanowione.

W przypadku, gdy z umowy zasadniczej został wyodrębniony element ryzyka w postaci wbudowanego instrumentu pochodnego, Spółka nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych dotyczących tego ryzyka.
Spółka ocenia efektywność zabezpieczenia zarówno w momencie ustanowienia zabezpieczenia jak i w okresach późniejszych, co najmniej na każdy koniec okresu sprawozdawczego. Spółka dla sprawozdawczości zewnętrznej przyjmuje, że zabezpieczenie jest efektywne, jeżeli rzeczywiste poziomy zabezpieczenia mieszczą się w przedziale od 80% do 125%. Do oceny efektywności zabezpieczenia Spółka wykorzystuje metody statystyczne, w tym w szczególności analizę regresji. W przypadku, gdy pozycję zabezpieczaną i instrument zabezpieczający charakteryzują identyczne warunki, tj. terminy realizacji, kwoty, zmienne wpływające na ryzyko wartości godziwej lub zmiany przepływów pieniężnych, do oceny efektywności zabezpieczenia stosuje się uproszczone metody analityczne.

3.3.26.6. Rachunkowość zabezpieczeń c.d.

Zabezpieczenie wartości godziwej to zabezpieczenie przed ryzykiem zmian wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania, lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania albo wyodrębnionej części takiego składnika aktywów, zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka i które mogłoby wpływać na zysk lub stratę. Za uprawdopodobnione przyszłe zobowiązanie Spółka przyjmuje wiążące porozumienie dotyczące wymiany ustalonej ilości zasobów, po ustalonej cenie, w ustalonym terminie lub terminach.
W przypadku stosowania rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej, Spółka:
- ujmuje zyski lub straty wynikające z przeszacowania wartości godziwej pochodnego instrumentu zabezpieczającego w zysku lub stracie, oraz koryguje wartość księgową pozycji zabezpieczanej o zyski lub straty związane z pozycją zabezpieczaną, wynikające z zabezpieczanego ryzyka i ujmuje je w zysku lub stracie (również w odniesieniu do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, których skutki wyceny odnoszone są w inne całkowite dochody).

Spółka zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej jeśli:
- instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany lub wykonany (zastąpienia jednego instrumentu zabezpieczającego drugim lub przedłużenia terminu ważności danego instrumentu zabezpieczającego nie uważa się za wygaśnięcie lub rozwiązanie, jeśli takie zastąpienie lub przedłużenie terminu stanowi część udokumentowanej strategii zabezpieczania przyjętej przez Spółkę),
- zabezpieczenie przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń, lub
- Spółka unieważnia powiązanie zabezpieczające.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych to zabezpieczenie przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją i które mogłoby wpływać na zysk lub stratę. Planowana transakcja jest to niewiążąca, lecz przewidywana przyszła transakcja.
W przypadku stosowania rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, Spółka:
- część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, która stanowi efektywne zabezpieczenie, ujmuje w innych całkowitych dochodach, natomiast
- nieefektywną część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym ujmuje w zysku lub stracie.

Jeśli zabezpieczana planowana transakcja skutkuje ujęciem składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, związane z nią zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach, przenosi się do zysku lub straty w tym samym okresie albo w okresach, w których nabyty składnik aktywów lub przyjęte zobowiązanie mają wpływ na zysk lub stratę. Jednakże, jeśli Spółka oczekuje, że całość lub część strat ujętych w innych całkowitych dochodach nie będzie odzyskana w przyszłych okresach, ujmuje w zysku lub stracie kwotę, co do której oczekuje się, że nie będzie odzyskana.
Jeśli zabezpieczenie planowanej transakcji skutkuje ujęciem składnika aktywów niefinansowych lub zobowiązania niefinansowego, albo planowana transakcja związana ze składnikiem aktywów niefinansowych lub zobowiązaniem niefinansowym staje się uprawdopodobnionym przyszłym zobowiązaniem, Spółka wyłącza związane z tym zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach i włącza je do początkowego kosztu nabycia lub do innej wartości księgowej składnika aktywów lub zobowiązania.
Jeśli zabezpieczenie planowanej transakcji skutkuje ujęciem przychodów ze sprzedaży wyrobów, towarów, materiałów lub usług, Spółka wyłącza związane z tym zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach i koryguje powyższe przychody.
Spółka zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych jeżeli:
- instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany lub wykonany – w takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone w inne całkowite dochody, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w kapitale własnym, aż do momentu wystąpienia planowanej transakcji,
- zabezpieczenie przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń – w takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone w inne całkowite dochody, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w kapitale własnym, aż do momentu wystąpienia planowanej transakcji,
- zaprzestano oczekiwać realizacji planowanej transakcji, wobec tego wszystkie skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone w inne całkowite dochody ujmuje się w zysku lub stracie,
- unieważniono powiązanie zabezpieczające – w takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone w inne całkowite dochody, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji innych całkowitych dochodów, aż do momentu wystąpienia planowanej transakcji lub do momentu, kiedy zaprzestanie się oczekiwać jej realizacji.

Inwestycja netto w jednostce działającej za granicą jest udziałem jednostki sporządzającej sprawozdanie finansowe w aktywach netto tej jednostki.
Zabezpieczenie udziałów w aktywach netto podmiotów zagranicznych, w tym zabezpieczenie pozycji pieniężnej, uznawanej za część udziałów w aktywach netto, ujmuje się podobnie do zabezpieczenia przepływów pieniężnych:
- część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, stanowiącą efektywne zabezpieczenie, ujmuje się w innych całkowitych dochodach, oraz
- nieefektywną część ujmuje się w zysku lub stracie.

Zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym, odnoszące się do efektywnej części zabezpieczenia, które zostały odniesione w inne całkowite dochody, ujmuje się w zysku lub stracie w momencie zbycia podmiotu zagranicznego.
Zabezpieczenie ryzyka walutowego związanego z uprawdopodobnionym przyszłym zobowiązaniem można traktować jako zabezpieczenie wartości godziwej lub jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych.

3.3.27. Ustalanie wartości godziwej

W momencie początkowego ujęcia, ceną transakcyjną nabytego składnika aktywów lub zaciągniętego zobowiązania w ramach transakcji wymiany tego składnika aktywów lub zobowiązania jest cena zapłacona za nabycie składnika aktywów lub otrzymana za zaciągnięcie zobowiązania (cena wejścia). Wartością godziwą składnika aktywów lub zobowiązania jest cena, którą otrzymano by za zbycie składnika aktywów lub zapłacono za przeniesienie zobowiązania (cena wyjścia).
W przypadku, gdy w momencie początkowego ujęcia Spółka wycenia składnik aktywów lub zobowiązanie według wartości godziwej, która różni się od ceny transakcji, różnicę ujmuje się w rachunku zysków lub strat, o ile MSSF nie stanowi inaczej.
Ustalenie wartości godziwej opiera się na założeniu, że transakcja sprzedaży składnika aktywów lub przeniesienia zobowiązania odbywa się:
- na głównym rynku dla danego składnika aktywów lub zobowiązania lub
- w przypadku braku głównego rynku na najkorzystniejszym rynku dla danego składnika aktywów lub zobowiązania.

3.3.27. Ustalanie wartości godziwej c.d.

W przypadku braku bezpośrednio obserwowanych danych wejściowych, tj. cen notowanych (nieskorygowanych) na aktywnych rynkach za identyczne aktywa lub zobowiązania, do których Spółka ma dostęp w dniu wyceny, wartość godziwą ustala się w oparciu o skorygowane bezpośrednio obserwowalne dane wejściowe.
Skorygowane dane wejściowe obejmują:
- ceny podobnych aktywów lub zobowiązań notowane na rynkach aktywnych;
- ceny identycznych lub podobnych aktywów lub zobowiązań notowane na rynkach, które nie są aktywne;
- dane wejściowe inne niż ceny notowane, które są obserwowalne w odniesieniu do danego składnika aktywów lub zobowiązania;
- dane wejściowe potwierdzone przez rynek tj. dane wywodzące się głównie z obserwowalnych danych rynkowych lub potwierdzone przez takie dane poprzez korelację lub w inny sposób.

W przypadku, gdy obserwowalne (pośrednio lub bezpośrednio) dane wejściowe są niedostępne, wartość godziwą ustala się w na podstawie opracowanych przez Spółkę nieobserwowalnych danych wejściowych przy zastosowaniu odpowiednich technik wyceny, takich jak podejście dochodowe lub podejście rynkowe.
Wycena wartości godziwej składnika aktywów niefinansowych uwzględnia zdolność Spółki do wytworzenia korzyści ekonomicznych poprzez jak największe i najlepsze wykorzystanie składnika aktywów lub jego zbycie innemu uczestnikowi rynku, który zapewniłby jak największe i jak najlepsze wykorzystanie danego składnika aktywów.
Wartość godziwa zobowiązania odzwierciedla skutek ryzyka niewykonania świadczenia. Ryzyko niewykonania świadczenia obejmuje własne ryzyko kredytowe Spółki, lecz nie musi się do niego ograniczać. Wyceniając wartość godziwą zobowiązania, Spółka uwzględnia skutek swojego ryzyka kredytowego (zdolności kredytowej) i wszystkie inne czynniki, które mogłyby mieć wpływ na prawdopodobieństwo, że obowiązek nie zostanie wypełniony.
Spółka wykorzystuje w maksymalnym stopniu obserwowalne dane wejściowe i w minimalnym stopniu uwzględnia nieobserwowalne dane wejściowe, aby osiągnąć cel wyceny wartości godziwej, którym jest oszacowanie ceny, która zostałaby osiągnięta w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach przeniesienia zobowiązania lub instrumentu kapitałowego między uczestnikami rynku na dzień wyceny i w aktualnych warunkach rynkowych.
Aktywa i zobowiązania, które są wyceniane według wartości godziwej w sprawozdaniu z sytuacji finansowej lub nie są wyceniane według wartości godziwej, lecz informacje o ich wartości godziwej są ujawniane, Spółka klasyfikuje według hierarchii wartości godziwej na trzech poziomach danych wejściowych w zależności od oceny ich dostępności:
- dane wejściowe na poziomie 1 są cenami notowanymi (nieskorygowanymi) na rynkach aktywnych za identyczne aktywa lub zobowiązania, do których jednostka ma dostęp w dniu wyceny;
- dane wejściowe na poziomie 2 to dane wejściowe inne niż ceny notowane uwzględnione na poziomie 1, które są obserwowalne w przypadku danego składnika aktywów lub zobowiązania, albo pośrednio, albo bezpośrednio;
- dane wejściowe na poziomie 3 to nieobserwowalne dane wejściowe dotyczące danego składnika aktywów lub zobowiązania.

W przypadkach, gdy dane wejściowe stosowane do wyceny wartości godziwej składnika aktywów lub zobowiązania mogą zostać sklasyfikowane na różnych poziomach hierarchii wartości godziwej, wycena wartości godziwej zostaje sklasyfikowana w całości na tym samym poziomie hierarchii wartości godziwej jako dane wejściowe z najniższego poziomu, który jest znaczący dla całej wyceny.

3.3.28. Leasing

Przez umowę leasingu rozumie się umowę, na mocy której w zamian za opłatę lub serię opłat, leasingodawca przekazuje leasingobiorcy prawo do używania składnika aktywów przez uzgodniony okres. W szczególności umowami leasingu są umowy nazwane w kodeksie cywilnym oraz umowy najmu i dzierżawy zawarte na czas określony.
Aktywa używane na podstawie umowy leasingu finansowego, a więc umowy, która przenosi zasadniczo ryzyko i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu na leasingobiorcę zalicza się do aktywów leasingobiorcy. Aktywa używane na podstawie umowy leasingu operacyjnego, a więc umowy, która nie przenosi zasadniczo ryzyka i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu na leasingobiorcę zalicza się do aktywów leasingodawcy.
Przez przekazanie ryzyka i korzyści w przypadku umowy leasingu finansowego rozumie się na przykład następujące sytuacje:
- przekazanie prawa własności przed lub w momencie zakończenia umowy,
- leasingobiorca ma możliwość zakupienia składnika aktywów za cenę, która – według przewidywań – będzie na tyle niższa od wartości godziwej ustalonej na dzień, gdy prawo zakupienia składnika będzie mogło zostać zrealizowane, iż w chwili rozpoczęcia leasingu istnieje wystarczająca pewność, że leasingobiorca skorzysta z tego prawa,
- okres leasingu stanowi większą część ekonomicznego okresu użytkowania składnika aktywów, nawet jeżeli tytuł prawny nie ulega przeniesieniu,
- wartość bieżąca (zdyskontowana) minimalnych opłat leasingowych na dzień rozpoczęcia leasingu wynosi zasadniczo prawie tyle ile wynosi wartość godziwa przedmiotu leasingu,
- aktywa mają na tyle specjalistyczny charakter, że tylko leasingobiorca może z nich skorzystać bez dokonywania w nich większych modyfikacji.

Jeżeli Spółka używa przedmiot leasingu na podstawie umowy leasingu finansowego, przedmiot ten ujmowany jest odpowiednio jako składnik rzeczowych aktywów trwałych lub wartości niematerialnych. Wycena przedmiotu leasingu odbywa się według niższej z dwóch wartości: wartości godziwej lub bieżącej (zdyskontowanej) sumy minimalnych opłat leasingowych, stanowiących bieżącą sumę opłat wnoszonych w trakcie okresu leasingu, do uiszczenia których leasingobiorca jest lub może być obowiązany.
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych ujmowana jest jako zobowiązanie finansowe, z podziałem na część krótkoterminową i długoterminową. Dyskontowanie minimalnych opłat leasingowych oraz ich podział na część odsetkową oraz część dotyczącą spłaty zobowiązania odbywa się przy wykorzystaniu stopy procentowej leasingu tj. stopy, przy której wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych, niegwarantowanej wartości końcowej równa się sumie wartości godziwej przedmiotu leasingu oraz kosztów bezpośrednich zawarcia umowy, a w przypadku, gdy jej ustalenie nie jest możliwe, przy wykorzystaniu krańcowej stopy procentowej tj. stopy, jaką leasingobiorca musiałby zapłacić na podstawie podobnej umowy leasingowej lub – jeżeli nie można jej ustalić – stopa procentowa na dzień rozpoczęcia leasingu, przy jakiej leasingobiorca musiałby pożyczyć środki niezbędne do zakupu danego składnika aktywów, na podobny okres i przy podobnych zabezpieczeniach.
Zasady amortyzacji aktywów będących przedmiotem leasingu finansowego oraz zasady ustalania odpisów z tytułu utraty wartości przez aktywa w leasingu finansowym są spójne z zasadami stosowanymi dla aktywów będących własnością Spółki, przy czym przy braku wystarczającej pewności, uzyskania tytułu własności przed końcem okresu leasingu, składnik aktywów amortyzuje się przez krótszy z dwóch okresów: okres leasingu lub okres użytkowania.

3.3.28. Leasing c.d.

Jeżeli Spółka oddała do używania innej jednostce składnik aktywów na podstawie umowy leasingu finansowego wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych oraz niegwarantowanej wartości końcowej jest prezentowana jako należności, z podziałem na część krótkoterminową i długoterminową. Dyskontowanie minimalnych opłat leasingowych oraz niegwarantowanej wartości końcowej odbywa się poprzez zastosowanie stopy procentowej leasingu.
Aktywa używane na podstawie umowy leasingu operacyjnego, a więc umowy, która nie przenosi zasadniczo ryzyka i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu na leasingobiorcę zalicza się do aktywów leasingodawcy. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego u leasingodawcy ujmowane są jako przychody ze sprzedaży produktów, a u leasingobiorcy jako koszty.

3.3.29. Aktywa i zobowiązania warunkowe

Warunkowy składnik aktywów jest możliwym składnikiem aktywów, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych oraz którego istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Spółki.
Aktywów warunkowych nie ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ponieważ może to prowadzić do ujęcia dochodu, który nigdy nie zostanie osiągnięty. Jeżeli jednak wpływ korzyści ekonomicznych jest prawdopodobny, Spółka podaje na koniec okresu sprawozdawczego w informacji dodatkowej krótki opis rodzaju aktywów warunkowych oraz, jeśli jest to wykonalne w praktyce, szacuje ich skutki finansowe, wyceniając je zgodnie z zasadami obowiązującymi przy wycenie rezerw.
Aktywa warunkowe ocenia się na bieżąco, aby upewnić się, czy zaistniały bieg wydarzeń jest odpowiednio odzwierciedlony w sprawozdaniu finansowym. Jeśli zaistnienie wpływu korzyści ekonomicznych stało się praktycznie pewne, składnik aktywów i odnośny przychód ujmuje się w sprawozdaniu finansowym dotyczącym okresu, w którym nastąpiła zmiana. Jeśli wpływ korzyści ekonomicznych stał się prawdopodobny, Spółka ujawnia informację o istnieniu warunkowego składnika aktywów.
Zobowiązanie warunkowe jest:

- możliwym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Spółki, lub
- obecnym obowiązkiem, który powstał na skutek zdarzeń przeszłych, ale nie jest ujmowany w sprawozdaniu, ponieważ nie jest prawdopodobne, aby konieczne było wydatkowanie środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne w celu wypełnienia obowiązku lub kwoty obowiązku (zobowiązania) nie można wycenić wystarczająco wiarygodnie.

Zobowiązania warunkowe nie są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, jednak ujawnia się je w sprawozdaniu finansowym, chyba że prawdopodobieństwo wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne jest znikome.
Zobowiązania warunkowe nabyte w drodze połączenia jednostek gospodarczych ujmowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako rezerwy na zobowiązania.

3.3.30. Zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego

Zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego są to zdarzenia, zarówno korzystne, jak i niekorzystne, które mają miejsce pomiędzy dniem sprawozdawczym a datą zatwierdzenia sprawozdania finansowego do publikacji. Można wyróżnić dwa rodzaje tych zdarzeń:

- zdarzenia, które dostarczają dowodów na istnienie określonego stanu na dzień sprawozdawczy (zdarzenia następujące po dniu sprawozdawczym wymagające dokonania korekt), oraz
- zdarzenia, które wskazują na stan zaistniały po dniu sprawozdawczym (zdarzenia następujące po dniu sprawozdawczym niewymagające dokonania korekt).

4. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

Sporządzenie jednostkowego sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga od Zarządu dokonania profesjonalnych osądów oraz szacunków i założeń, które mają wpływ na przyjęte zasady rachunkowości oraz prezentowane wartości aktywów, pasywów, przychodów oraz kosztów. Szacunki oraz związane z nimi założenia opierają się na doświadczeniu historycznym oraz innych czynnikach, które są uznawane za racjonalne w danych okolicznościach, a ich wyniki dają podstawę profesjonalnego osądu, co do wartości księgowej aktywów i zobowiązań, która nie wynika bezpośrednio z innych źródeł.

W istotnych kwestiach Zarząd dokonując osądów, szacunków czy też przyjmując założenia może opierać się na opiniach niezależnych ekspertów.

Osądy, szacunki i związane z nimi założenia podlegają bieżącej weryfikacji. Ich zmiany są ujmowane w okresie, w którym zostały dokonane, jeżeli dotyczą wyłącznie tego okresu lub w okresie bieżącym i okresach przyszłych, jeżeli dotyczą zarówno okresu bieżącego jak i okresów przyszłych.

Faktyczna wartość może różnić się od wartości szacowanej.

4.1. Profesjonalny osąd

Instrumenty finansowe

Zarząd dokonuje osądu w zakresie klasyfikacji instrumentów finansowych, oceny charakteru i zakresu ryzyk związanych z instrumentami finansowymi oraz zastosowania rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Instrumenty finansowe klasyfikuje się do poszczególnych kategorii w zależności od celu ich nabycia oraz charakteru nabywanych walorów. Dodatkowe informacje przedstawiono w nocie 30.

Leasing

Zarząd dokonuje osądu kwalifikując umowy leasingowe jako leasing finansowy lub leasing operacyjny na podstawie analizy treści ekonomicznej transakcji. Dodatkowe informacje przedstawiono w nocie 32.

4.2. Niepewność szacunków

Szacowane okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

Jak opisano w nocie 3.3.5 oraz 3.3.6, Spółka weryfikuje przewidywane okresy użytkowania składników rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych co najmniej na koniec każdego roku. Dodatkowe informacje przedstawiono w notach 6.3 i 7.3.

Utrata wartości aktywów trwałych

Zarząd dokonuje oceny, czy istnieją przesłanki wskazujące na możliwość wystąpienia utraty wartości pojedynczych składników aktywów lub ośrodków wypracowujących środki pieniężne. Stwierdzenie utraty wartości wymaga oszacowania wartości odzyskiwalnej pojedynczych składników aktywów lub ośrodków wypracowujących środki pieniężne poprzez ustalenie wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży lub wartości użytkowej z zastosowaniem właściwej stopy dyskonta, w zależności od tego, która z nich jest wyższa. Dodatkowe informacje przedstawiono w nocie 12.

Utrata wartości zapasów

Zarząd dokonuje oceny, czy istnieją przesłanki wskazujące na możliwość wystąpienia utraty wartości zapasów zgodnie z notą 3.3.11. Stwierdzenie utraty wartości wymaga oszacowania wartości netto możliwych do uzyskania dla zapasów, które utraciły swoje cechy użytkowe lub przydatność. Dodatkowe informacje przedstawiono w nocie 13.

Utrata wartości należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności

Zarząd dokonuje oceny, czy istnieją przesłanki wskazujące na możliwość wystąpienia utraty wartości należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności uwzględniając przyjęte procedury wewnętrzne. Należności kontrahentów są regularnie monitorowane, a każdy kontrahent jest indywidualnie oceniany pod kątem ryzyka kredytowego. Dodatkowe informacje przedstawiono w nocie 14 i 30.5.2.

Rezerwy

Jak opisano w nocie 3.3.17, tworzenie rezerw wymaga dokonania szacunków prawdopodobieństwa wypływu korzyści ekonomicznych oraz określenia wysokości stanowiącej najbardziej właściwy szacunek nakładów niezbędnych do wypełnienia obowiązku obecnego na koniec okresu sprawozdawczego. Najistotniejsze wartości dotyczą:

- rezerwy środowiskowej dotyczącej rekultywacji skażonego środowiska gruntowo-wodnego w obrębie zakładów produkcyjnych, stacji paliw, terminali paliw oraz baz magazynowych;
- rezerwy na nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia;
- rezerwy na emisje CO_2.

Dodatkowe informacje, w tym opis przyjętych założeń oraz analiza wrażliwości na zmiany założeń aktuarialnych dla rezerwy na nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia, przedstawiono w nocie 19.

Ujęcie przychodów - program lojalnościowy VITAY

Na niezrealizowaną i zapisaną na kontach klientów liczbę punktów VITAY rozpoznawane są przychody przyszłych okresów, które korygują przychody ze sprzedaży detalicznej. Przychody przyszłych okresów szacowane są na podstawie wskaźników udziału punktów, na które wydano nagrody paliwowe i pozapaliwowe, ilości punktów do realizacji w przyszłym okresie oraz bieżącego kosztu punktu w programie VITAY. Dodatkowe informacje o programie VITAY przedstawiono w nocie 22.

Aktywa i zobowiązania z tytułu podatku odroczonego

Aktywa i zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego są ujmowane zgodnie z notą 3.3.23. Dodatkowe informacje przedstawiono w nocie 28.

Ustalanie wartości godziwej instrumentów finansowych

Oszacowanie wartości godziwej instrumentów finansowych polega na zastosowaniu powszechnie stosowanych przez praktyków rynkowych modeli wyceny instrumentów finansowych. Dodatkowe informacje przedstawiono w notach 30 i 31.

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO JEDNOSTKOWEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

5. Segmenty operacyjne

Zasady rachunkowości zastosowane w segmentach operacyjnych są spójne z polityką rachunkowości Spółki opisaną w nocie 3.3.4 Wyniki segmentów operacyjnych oraz funkcji korporacyjnych to wyniki wygenerowane bez alokacji przychodów i kosztów finansowych oraz kosztów z tytułu podatku dochodowego. Zarząd PKN ORLEN ocenia wyniki finansowe segmentów na podstawie wyniku z działalności operacyjnej segmentu powiększonego o amortyzację (EBITDA) i decyduje o przydziale zasobów.

Przychody z transakcji z podmiotami zewnętrznymi i transakcje między segmentami realizowane są na warunkach rynkowych. Przychody zewnętrzne segmentu przedstawiane Zarządowi są wyceniane w sposób spójny z zastosowanym w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów.

5.1. Przychody, wyniki finansowe, zwiększenia nakładów inwestycyjnych segmentów operacyjnych

2013 rok

	NOTA	Segment Rafineria	Segment Detal	Segment Petrochemia	Segment Wydobycie	Funkcje Korporacyjne	Wyłączenia	Razem
Sprzedaż zewnętrzna		57 845	18 631	7 495	-	69	-	84 040
Sprzedaż między segmentami		22 907	-	3 231	-	74	(26 212)	-
Przychody ze sprzedaży	*24*	80 752	18 631	10 726	-	143	(26 212)	84 040
Koszty operacyjne ogółem		(81 347)	(17 898)	(9 826)	(37)	(744)	26 212	(83 640)
Pozostałe przychody operacyjne	*26.1*	72	64	6	-	182	-	324
Pozostałe koszty operacyjne	*26.2*	(73)	(81)	(7)	-	(106)	-	(267)
Zysk/(Strata) operacyjna segmentu		**(596)**	**716**	**899**	**(37)**	**(525)**	**-**	**457**
Przychody i koszty finansowe netto	*27*							175
Zysk przed opodatkowaniem								**632**
Podatek dochodowy	*28*							(14)
Zysk netto								**618**
Amortyzacja	*25.2*	**408**	**210**	**320**	**-**	**84**	**-**	**1 022**
EBITDA		**(188)**	**926**	**1 219**	**(37)**	**(441)**	**-**	**1 479**
Zwiększenia nakładów inwestycyjnych (wraz z kosztami finansowania zewnętrznego)	*6.1, 7.1, 8*	**496**	**338**	**109**	**-**	**230**	**-**	**1 173**

2012 rok

	NOTA	Segment Rafineria	Segment Detal	Segment Petrochemia	Segment Wydobycie dane przekształcone	Funkcje Korporacyjne dane przekształcone	Wyłączenia dane przekształcone	Razem
Sprzedaż zewnętrzna		61 379	19 748	7 140	-	82	-	88 349
Sprzedaż między segmentami		23 818	-	3 308	-	72	(27 198)	-
Przychody ze sprzedaży	*24*	85 197	19 748	10 448	-	154	(27 198)	88 349
Koszty operacyjne ogółem		(84 202)	(19 209)	(9 605)	(28)	(729)	27 198	(86 575)
Pozostałe przychody operacyjne	*26.1*	192	93	18	-	70	-	373
Pozostałe koszty operacyjne	*26.2*	(95)	(166)	(2)	-	(74)	-	(337)
Zysk/(Strata) operacyjna segmentu		**1 092**	**466**	**859**	**(28)**	**(579)**	**-**	**1 810**
Przychody i koszty finansowe netto	*27*							854
Zysk przed opodatkowaniem								**2 664**
Podatek dochodowy	*28*							(536)
Zysk netto								**2 128**
Amortyzacja	*25.2*	**423**	**213**	**343**	**-**	**77**	**-**	**1 056**
EBITDA		**1 515**	**679**	**1 202**	**(28)**	**(502)**	**-**	**2 866**
Zwiększenia nakładów inwestycyjnych (wraz z kosztami finansowania zewnętrznego)	*6.1, 8*	**336**	**367**	**187**	**-**	**86**	**-**	**976**

5.1. Przychody, wyniki finansowe, zwiększenia nakładów inwestycyjnych segmentów operacyjnych c.d.

Przekształcenie wcześniej zaprezentowanych informacji segmentowych w związku z wydzieleniem segmentu operacyjnego Wydobycie

	dane opublikowane 2012	przekształcenia	dane przekształcone	
	Funkcje Korporacyjne	Funkcje Korporacyjne	Segment Wydobycie	Funkcje Korporacyjne
Sprzedaż zewnętrzna	82	-	-	82
Sprzedaż między segmentami	72	-	-	72
Przychody ze sprzedaży	154	-	-	154
Koszty operacyjne ogółem	(757)	28	(28)	(729)
Pozostałe przychody operacyjne	70	-	-	70
Pozostałe koszty operacyjne	(74)	-	-	(74)
Zysk/(Strata) operacyjna segmentu	**(607)**	**28**	**(28)**	**(579)**

5.2. Pozostałe informacje segmentowe

5.2.1. Aktywa w podziale na segmenty operacyjne

	31/12/2013	31/12/2012
Segment Rafineria	17 918	19 247
Segment Detal	3 493	3 379
Segment Petrochemia	5 955	6 349
Aktywa segmentów	**27 366**	**28 975**
Funkcje Korporacyjne	14 697	12 432
	42 063	**41 407**

Na dzień 31 grudnia 2013 roku Spółka nie posiadała aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży.
Na dzień 31 grudnia 2012 roku Spółka w segmencie rafineria sklasyfikowała jako aktywa przeznaczone do sprzedaży głównie nieodpłatnie otrzymane prawa do energii żółtej, które nie zostały wykorzystane na potrzeby własne w kwocie 45 mln PLN.

Do segmentów operacyjnych przyporządkowuje się wszystkie aktywa z wyjątkiem aktywów finansowych (zawartych w notach 10, 11, 15, 16), akcji i udziałów w jednostkach powiązanych (nota 9) oraz aktywów podatkowych (nota 28.2). Aktywa użytkowane wspólnie przez segmenty operacyjne przydziela się na podstawie przychodów generowanych przez poszczególne segmenty operacyjne.

5.2.2. Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących

		Utworzenie		Odwrócenie	
	NOTA	2013	2012	2013	2012
Segment Rafineria		(46)	(33)	3	4
Segment Detal		(36)	(44)	39	24
Segment Petrochemia		(5)	(1)	1	5
Odpisy aktualizujące segmentów		**(87)**	**(78)**	**43**	**33**
Funkcje Korporacyjne		(43)	(45)	23	46
Odpisy aktualizujące ujęte w działalności operacyjnej	*13.1, 26.1,26.2*	**(130)**	**(123)**	**66**	**79**
Odpisy aktualizujące ujęte w działalności finansowej	*27.1,27.2*	**(109)**	**(422)**	**8**	**4**
		(239)	**(545)**	**74**	**83**

Odpisy aktualizujące w podziale segmentowym ujawnione w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów obejmują odpisy aktualizujące wartość należności, wartość zapasów do wartości netto możliwej do uzyskania oraz odpisy aktualizujące wartość aktywów trwałych.

Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących dokonywane było w związku z przeszacowaniem zapasów, wystąpieniem lub wygaśnięciem przesłanek związanych z przeterminowaniem należności, wystąpieniem należności nieściągalnych bądź dochodzeniem ich na drodze sądowej, jak również z utratą wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych.

W 2013 roku odpisy dokonane w segmencie rafineria dotyczyły przede wszystkim spadku wartości należności oraz aktualizacji wartości praw majątkowych do energii. Odpisy dokonane w segmencie detal wynikały głównie ze zmian efektywności funkcjonowania poszczególnych stacji paliw, w tym zmian układu komunikacyjnego oraz budowy stacji konkurencyjnych w pobliskim otoczeniu. W funkcjach korporacyjnych ujęto głównie odpisy na należności oraz na majątek wycofany z działalności operacyjnej i materiały zbędne.

W 2013 roku odpisy aktualizujące w działalności finansowej dotyczyły głównie odpisu aktualizującego wartość zwrotnych dopłat do kapitału ORLEN International Exploration&Production Company natomiast w 2012 roku odpisy aktualizujące w działalności finansowej dotyczyły głównie utraty wartości akcji AB ORLEN Lietuva.

5.2.3. Informacje dotyczące obszarów geograficznych

Podział geograficzny przychodów ze sprzedaży został zaprezentowany według kraju siedziby zleceniodawcy

	NOTA	2013	2012
Polska		46 083	49 772
Niemcy		609	904
Czechy		9 358	10 251
Litwa, Łotwa, Estonia		22 679	22 936
Pozostałe kraje		5 311	4 486
	24	**84 040**	**88 349**

Pozycja pozostałe kraje zawiera głównie sprzedaż zrealizowaną dla zleceniodawców z Danii, Ukrainy i Cypru.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku i na dzień 31 grudnia 2012 roku aktywa trwałe Spółki zaprezentowane w notach 6, 7, 8 zlokalizowane były na terenie Polski.

5.3. Przychody ze sprzedaży

	NOTA	2013	2012
Segment Rafineria			
Lekkie destylaty		5 375	5 220
Średnie destylaty		14 898	15 062
Frakcje ciężkie		2 927	2 933
Ropa		32 080	34 700
Pozostałe		2 565	3 464
		57 845	**61 379**
Segment Detal			
Lekkie destylaty		5 780	6 322
Średnie destylaty		10 815	11 406
Pozostałe		2 036	2 020
		18 631	**19 748**
Segment Petrochemia			
Monomery		3 510	3 363
Aromaty		776	694
PTA		2 048	1 875
Pozostałe		1 161	1 208
		7 495	**7 140**
Funkcje Korporacyjne		69	82
	24	**84 040**	**88 349**

5.4. Informacje o wiodących klientach

W 2013 roku i w 2012 roku Spółka uzyskała przychody ze sprzedaży od trzech odbiorców produktów i towarów segmentu rafineria odpowiednio w kwocie 43 846 mln PLN i 41 904 mln PLN, które indywidualnie przekroczyły poziom 10% łącznych przychodów ze sprzedaży. Odbiorcami tymi były jednostki powiązane z PKN ORLEN.

6. Rzeczowe aktywa trwałe

	31/12/2013	31/12/2012
Grunty	284	275
Budynki i budowle	6 637	6 723
Urządzenia techniczne i maszyny	4 216	4 332
Środki transportu i pozostałe	334	346
Środki trwałe w budowie	626	412
	12 097	**12 088**

6.1. Zmiany stanu rzeczowych aktywów trwałych według grup rodzajowych

	Grunty	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu i pozostałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość księgowa brutto						
1 stycznia 2013	276	10 733	9 756	707	444	21 916
Nakłady inwestycyjne	-	16	77	2	1 051	1 146
Pozostałe zwiększenia	-	3	1	-	-	4
Koszty finansowania zewnętrznego	-	4	1	-	8	13
Reklasyfikacje	12	335	294	88	(843)	(114)
Sprzedaż	-	(24)	(4)	(10)	-	(38)
Likwidacja	-	(55)	(114)	(72)	(21)	(262)
Pozostałe zmniejszenia	-	(5)	(15)	(5)	(2)	(27)
31 grudnia 2013	**288**	**11 007**	**9 996**	**710**	**637**	**22 638**
Skumulowane umorzenie, odpisy aktualizujące i rozliczone dotacje rządowe						
1 stycznia 2013	1	4 009	5 424	361	32	9 827
Amortyzacja	-	418	485	74	-	977
Pozostałe zwiększenia	-	2	1	-	-	3
Odpisy aktualizujące	3	(10)	-	-	(21)	(28)
Sprzedaż	-	(6)	(4)	(10)	-	(20)
Likwidacja	-	(42)	(110)	(45)	-	(197)
Pozostałe zmniejszenia	-	(2)	(16)	(4)	-	(22)
31 grudnia 2013	**4**	**4 369**	**5 780**	**376**	**11**	**10 540**
Wartość księgowa brutto						
1 stycznia 2012	272	10 398	9 365	715	579	21 329
Nakłady inwestycyjne	-	9	83	9	860	961
Pozostałe zwiększenia	-	3	2	-	-	5
Koszty finansowania zewnętrznego	-	8	10	-	(6)	12
Reklasyfikacje	4	382	532	44	(986)	(24)
Sprzedaż	-	(1)	(2)	(1)	-	(4)
Likwidacja	-	(62)	(230)	(57)	-	(349)
Pozostałe zmniejszenia	-	(4)	(4)	(3)	(3)	(14)
31 grudnia 2012	**276**	**10 733**	**9 756**	**707**	**444**	**21 916**
Skumulowane umorzenie, odpisy aktualizujące i rozliczone dotacje rządowe						
1 stycznia 2012	2	3 601	5 159	347	29	9 138
Amortyzacja	-	449	493	72	-	1 014
Pozostałe zwiększenia	-	1	1	-	-	2
Odpisy aktualizujące	(1)	8	-	(6)	3	4
Sprzedaż	-	(1)	(2)	(1)	-	(4)
Likwidacja	-	(47)	(223)	(49)	-	(319)
Pozostałe zmniejszenia	-	(2)	(4)	(2)	-	(8)
31 grudnia 2012	**1**	**4 009**	**5 424**	**361**	**32**	**9 827**
Dotacje rządowe						
1 stycznia 2013	**-**	**1**	**-**	**-**	-	**1**
31 grudnia 2013	**-**	**1**	**-**	**-**	-	**1**
1 stycznia 2012	**-**	**1**	**-**	**-**	-	**1**
31 grudnia 2012	**-**	**1**	**-**	**-**	-	**1**
Wartość księgowa netto						
1 stycznia 2013	**275**	**6 723**	**4 332**	**346**	**412**	**12 088**
31 grudnia 2013	**284**	**6 637**	**4 216**	**334**	**626**	**12 097**
1 stycznia 2012	**270**	**6 796**	**4 206**	**368**	**550**	**12 190**
31 grudnia 2012	**275**	**6 723**	**4 332**	**346**	**412**	**12 088**

6.2. Zmiana stanu odpisów aktualizujących rzeczowe aktywa trwałe

	NOTA	Grunty	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu i pozostałe	Środki trwałe w budowie	Razem
1 stycznia 2013		1	193	15	1	32	242
Utworzenie	*26.2*	3	29	4	2	1	39
Odwrócenie	*26.1*	-	(38)	(4)	-	(1)	(43)
Wykorzystanie		-	(1)	-	(2)	(21)	(24)
		4	**183**	**15**	**1**	**11**	**214**
zwiększenia/(zmniejszenia) netto		3	(10)	-	-	(21)	(28)
1 stycznia 2012		2	185	15	7	29	238
Utworzenie	*26.2*	-	35	2	1	3	41
Odwrócenie	*26.1*	(1)	(26)	(2)	(5)	-	(34)
Wykorzystanie		-	(1)	-	(2)	-	(3)
		1	**193**	**15**	**1**	**32**	**242**
zwiększenia/(zmniejszenia) netto		(1)	8	-	(6)	3	4

6.3. Pozostałe informacje dotyczące rzeczowych aktywów trwałych

	NOTA	31/12/2013	31/12/2012
Wartość księgowa brutto w pełni zamortyzowanych rzeczowych aktywów trwałych będących nadal w użytkowaniu		1 505	1 607
Wartość księgowa netto rzeczowych aktywów trwałych wycofanych z użytkowania i niezakwalifikowanych do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży		11	8
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości na wycofane rzeczowe aktywa trwałe		(44)	(35)
Wartość księgowa netto składników aktywów trwałych w leasingu finansowym	*32.1*	81	70

Spółka dokonuje okresowej weryfikacji stosowanych stawek amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych, a korekta odpisów amortyzacyjnych dokonywana jest prospektywnie.
Zastosowanie w 2013 roku okresów użytkowania składników rzeczowego majątku trwałego z 2012 roku spowodowałoby wzrost amortyzacji o 59 mln PLN.

7. Wartości niematerialne

	NOTA	31/12/2013	31/12/2012
Pozostałe wartości niematerialne		439	603
Patenty, znaki towarowe i licencje		*212*	*223*
Prawa majątkowe	*7.4*	*149*	*380*
Pozostałe		*78*	-
		439	**603**

Na dzień 31 grudnia 2013 roku i na dzień 31 grudnia 2012 roku Spółka nie posiadała wartości niematerialnych wytworzonych we własnym zakresie.

7.1. Zmiany stanu pozostałych wartości niematerialnych, innych niż wytworzone we własnym zakresie

	Patenty, znaki towarowe i licencje	Prawa majątkowe	Pozostałe	Razem
Wartość księgowa brutto				
1 stycznia 2013	535	395	1	931
Zwiększenia	-	40	-	40
Koszty finansowania zewnętrznego	2	-	-	2
Reklasyfikacje	36	-	78	114
Sprzedaż	-	(40)	-	(40)
Likwidacja	(8)	-	-	(8)
Pozostałe zmniejszenia	(3)	(189)	-	(192)
31 grudnia 2013	**562**	**206**	**79**	**847**
Skumulowane umorzenie i odpisy aktualizujące				
1 stycznia 2013	312	15	1	328
Amortyzacja	44	-	-	44
Odpisy aktualizujące	4	42	-	46
Likwidacja	(8)	-	-	(8)
Pozostałe zmniejszenia	(2)	-	-	(2)
31 grudnia 2013	**350**	**57**	**1**	**408**
Wartość księgowa brutto				
1 stycznia 2012	510	138	1	649
Zwiększenia	1	570	-	571
Reklasyfikacje	24	-	-	24
Sprzedaż	-	(18)	-	(18)
Likwidacja	-	(15)	-	(15)
Pozostałe zmniejszenia	-	(280)	-	(280)
31 grudnia 2012	**535**	**395**	**1**	**931**
Skumulowane umorzenie i odpisy aktualizujące				
1 stycznia 2012	271	14	1	286
Amortyzacja	41	-	-	41
Odpisy aktualizujące	-	15	-	15
Likwidacja	-	(14)	-	(14)
31 grudnia 2012	**312**	**15**	**1**	**328**
Wartość księgowa netto				
1 stycznia 2013	**223**	**380**	**-**	**603**
31 grudnia 2013	**212**	**149**	**78**	**439**
1 stycznia 2012	**239**	**124**	**-**	**363**
31 grudnia 2012	**223**	**380**	**-**	**603**

Wartość księgowa netto praw majątkowych na dzień 31 grudnia 2013 roku jest efektem rozliczenia praw do emisji CO_2 i praw majątkowych do energii za 2012 rok przy jednoczesnym braku rozpoznania nieodpłatnych praw majątkowych.
Pozostałe zmniejszenia praw majątkowych w wartości księgowej netto obejmują głównie rozliczenie uprawnień za 2012 rok i za 2011 rok. Dodatkowe informacje w nocie 7.4.

7.2. Zmiana stanu odpisów aktualizujących pozostałe wartości niematerialne, innych niż wytworzone we własnym zakresie

	NOTA	Patenty, znaki towarowe i licencje	Prawa majątkowe	Razem
1 stycznia 2013		3	15	18
Utworzenie	*26.2*	5	42	47
Odwrócenie	*26.1*	(1)	-	(1)
		7	**57**	**64**
zwiększenia netto		4	42	46
1 stycznia 2012		3	-	3
Utworzenie	*26.2*	1	15	16
Odwrócenie	*26.1*	(1)	-	(1)
		3	**15**	**18**
zwiększenia netto		-	15	15

Odpisy aktualizujące w 2013 roku i w 2012 roku dotyczyły głównie utraty wartości otrzymanych nieodpłatnie praw majątkowych do energii. Dodatkowe informacje przestawia nota 7.4.2.

7.3. Pozostałe informacje dotyczące wartości niematerialnych

	31/12/2013	31/12/2012
Wartość księgowa brutto w pełni zamortyzowanych wartości niematerialnych będących nadal w użytkowaniu	151	143
Wartość księgowa netto składników wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania	5	5
Wartość księgowa netto wartości niematerialnych wycofanych z użytkowania i niezakwalifikowanych do wartości niematerialnych przeznaczonych do sprzedaży	1	-

Spółka dokonuje weryfikacji stosowanych stawek amortyzacji wartości niematerialnych, a korekta odpisów amortyzacyjnych dokonywana jest prospektywnie.
Zastosowanie w 2013 roku okresów użytkowania składników wartości niematerialnych z roku 2012 spowodowałoby wzrost amortyzacji o 3 mln PLN.
Wartość księgowa netto składników wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania zawiera wydatki związane z rejestracją chemikaliów produkowanych lub importowanych (określonych w Rozporządzeniu nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów) – tzw. REACH (*Registration, Evaluation, Authorization and Restriction of Chemicals*). Ponieważ rejestracja jest bezterminowa oraz nieznany jest okres produkcji lub importu poszczególnych chemikaliów przyjęto nieokreślony okres ich użytkowania.

7.4. Prawa majątkowe

7.4.1. Uprawnienia do emisji CO_2

Przydział uprawnień do emisji CO_2 na rok 2013 dotyczący poszczególnych instalacji nastąpi na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wykazu instalacji innych niż wytwarzające energię elektryczną, objętych systemem handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych w okresie rozliczeniowym rozpoczynającym się od dnia 1 stycznia 2013 roku w związku z przyjętym przez Unię Europejską Protokołem z Kioto z 11 grudnia 1997 roku do Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatycznych.

Na podstawie Dyrektywy 2003/87/WE oraz Decyzji Komisji 2013/448/UE w sprawie ilość bezpłatnych uprawnień do emisji CO_2 skorygowanych międzysektorowym współczynnikiem korygującym, Spółka określiła wstępnie przydziały bezpłatnych uprawnień bazując na wskaźnikach emisyjności obowiązujących w okresie rozliczeniowym zaczynającym się od 2013 roku.
Na dzień 31 grudnia 2013 roku Spółka ujęła w pozycji należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności, należności z tytułu nieodpłatnych praw do emisji CO_2 na rok 2013.
Po faktycznym otrzymaniu przydziału Spółka dokona reklasyfikacji powyższych uprawnień do pozycji wartości niematerialne.

Zmiana stanu posiadanych uprawnień do emisji CO_2 w 2013 roku

	NOTA	Ilość (w tys. ton)	Wartość
Stan na początek okresu		10 158	314
Rozliczenie za 2012 rok		(5 862)	(175)
Zakup/(Sprzedaż) netto		681	-
	7	**4 977**	**139**
Należne na dzień sprawozdawczy uprawnienia	*14*	3 436	69
		8 413	**208**
Emisja CO_2 w 2013 roku		6 268	165

W związku z przewidywanym niedoborem uprawnień na lata 2013-2020 Spółka zawarła transakcje zabezpieczające cenę zakupu uprawnień w przyszłości. Zawarte transakcje zakupu uprawnień pokrywają znaczącą część spodziewanego niedoboru na ten okres, a także zabezpieczają ryzyko związane z nieotrzymaniem na czas darmowych uprawnień potrzebnych do rozliczenia roku 2013.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku wartość rynkowa jednego uprawnienia EUA wyniosła 20,07 PLN (co odpowiada 4,84 EUR według kursu na dzień 31 grudnia 2013 roku) (źródło: www.theice.com).

7.4.2. Prawa majątkowe do energii

Zmiana stanu posiadanych praw majątkowych do energii w 2013 roku

		Żółte	Czerwone	Fioletowe	Zielone	Razem Wartość
	NOTA	Ilość (w tys MWh)				
Stan na początek okresu		383	3 309	3	47	66
Otrzymane nieodpłatnie		276	355	-	-	30
Rozliczenie za 2012 rok		(16)	(103)	(3)	(46)	(14)
Zakup/(Sprzedaż) netto		(317)	(117)	4	54	(30)
Odpisy aktualizujące		-	-	-	-	(42)
	7	**326**	**3 444**	**4**	**55**	**10**

7.4.2. Prawa majątkowe do energii c.d.

Do dnia 31 grudnia 2013 roku Spółka otrzymała na mocy Decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki nieodpłatnie prawa majątkowe do energii, tzw. certyfikaty żółte i czerwone za I i II kwartał 2013 roku w ilości odpowiednio 386 114 MWh i 635 268 MWh.
Ze względu na trwające prace nad zmianami w Prawie energetycznym i równolegle prowadzony proces pozyskania zgody Komisji Europejskiej na przedłużenie wsparcia dla kogeneracji, na Towarowej Giełdzie Energii nie występuje obrót certyfikatami żółtymi i czerwonymi co uniemożliwia określenie ich wartości. W rezultacie w okresie zakończonym 31 grudnia 2013 roku Spółka nie rozpoznała w sprawozdaniu z sytuacji finansowej wartości niematerialnych i nie rozpoznała dotacji w pozostałych przychodach operacyjnych z tytułu otrzymanych nieodpłatnie praw.
W 2013 roku Spółka dokonała odpisów aktualizujących certyfikatów energetycznych w związku ze zmianami przepisów prawa energetycznego i brakiem możliwości ich wykorzystania w przyszłości w wysokości (42) mln PLN.

Dodatkowe informacje przedstawiono w nocie 3.3.6.1.

8. Prawa wieczystego użytkowania gruntów

	2013	2012
Stan na początek okresu	91	89
Nakłady inwestycyjne	12	3
Amortyzacja	(1)	(1)
Sprzedaż	(4)	-
	98	**91**

Zgodnie ze znowelizowaną Ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r. poz. 83) każda osoba fizyczna i prawna (z pewnymi wyjątkami) może wystąpić z żądaniem przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości, o ile w dniu 13 października 2005 roku była użytkownikiem wieczystym lub jest prawnym następcą takiego użytkownika (leasingobiorca). Nowelizacja Ustawy powinna być rozpatrywana przez leasingobiorcę jako zmiana warunków umowy wymagająca ponownej oceny klasyfikacji leasingu, ze względu na wprowadzenie możliwości żądania przekształcenia prawa wieczystego użytkowania w prawo własności przez osoby prawne. Ponowna ocena przeprowadzona przez Spółkę potwierdza obecną klasyfikację umowy wieczystego użytkowania gruntu jako leasingu operacyjnego.
Grunty te w przeważającej części znajdują się na terenie obiektów związanych z podstawową działalnością gospodarczą Spółki. W szczególności umiejscowione są na nich instalacje produkcyjne, terminale paliw, stacje paliw a także inne obiekty dotyczące działalności Spółki.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku i na dzień 31 grudnia 2012 roku Spółka rozpoznała w ewidencji pozabilansowej prawa wieczystego użytkowania gruntów, otrzymane nieodpłatnie na mocy decyzji administracyjnych w kwocie odpowiednio 893 mln PLN i 888 mln PLN.
Za 2013 rok i 2012 rok ujęto koszty związane z powyższymi prawami w kwocie odpowiednio (42) mln PLN i (43) mln PLN.

9. Akcje i udziały w jednostkach powiązanych

	Siedziba	31/12/2013	31/12/2012	Udział Spółki w kapitale zakładowym / w ogólnej liczbie głosów na 31/12/2013	Udział Spółki w kapitale zakładowym / w ogólnej liczbie głosów na 31/12/2012	Podstawowa działalność
Jednostki zależne i współzależne						
AB ORLEN Lietuva	Litwa – Juodeikiai	4 542	4 542	100,00%	100,00%	przerób ropy naftowej, wytwarzanie produktów rafineryjnych oraz sprzedaż hurtowa i detaliczna
UNIPETROL a.s.	Republika Czeska – Praha	1 813	1 813	62,99%	62,99%	zarządzanie aktywami Grupy Unipetrol
ORLEN Deutschland GmbH	Niemcy – Elmshorn	504	504	100,00%	100,00%	zarządzanie aktywami i sprzedaż detaliczna paliw
Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o.	Polska – Płock	454	454	50,00%	50,00%	produkcja, dystrybucja i sprzedaż poliolefin
Anwil S.A.	Polska – Włocławek	399	399	100,00%	100,00%	wytwarzanie nawozów azotowych, tworzyw sztucznych i chemikaliów
Rafineria Trzebinia S.A.	Polska – Trzebinia	109	109	86,35%	86,35%	przerób ropy naftowej, produkcja i sprzedaż biopaliw, olejów
Rafineria Nafty Jedlicze S.A.	Polska – Jedlicze	88	88	100,00%	100,00%	przerób ropy naftowej, regeneracja olejów przepracowanych, produkcja i sprzedaż baz olejowych, olejów opałowych
ORLEN Paliwa Sp. z o.o.	Polska – Płock	84	84	100,00%	100,00%	handel paliwami płynnymi
Petrolot Sp. z o.o.	Polska - Warszawa	68	67	100,00%	100,00%	usługi tankowania paliwa lotniczego
ORLEN Oil Sp. z o.o.	Polska – Kraków	58	57	51,69%	51,69%	produkcja, dystrybucja i sprzedaż olejów smarowych, płynów eksploatacyjnych
ORLEN Asfalt Sp. z o.o.	Polska – Płock	50	50	82,46%	82,46%	produkcja i sprzedaż asfaltów drogowych oraz specyfik asfaltowych
Inowrocławskie Kopalnie Soli "SOLINO" S.A.	Polska – Inowrocław	48	48	100,00%	100,00%	magazynowanie ropy naftowej, paliw i gazów, wydobycie i dostarczanie solanki
ORLEN KolTrans Sp. z o.o.	Polska – Płock	41	41	99,85%	99,85%	usługi kolejowe
ORLEN PetroTank Sp. z o.o.	Polska – Widełka	36	36	100,00%	100,00%	dystrybucja i sprzedaż paliw płynnych
Płocki Park Przemysłowo-Technologiczny S.A.	Polska – Płock	32	32	50,00%	50,00%	wynajem nieruchomości na własny rachunek oraz refakturowanie kosztów nośników energii i wody
ORLEN Projekt S.A.	Polska – Płock	28	28	99,77%	99,63%	usługi projektowania w branży rafineryjnej, petrochemicznej, chemicznej, ochrony środowiska, energetycznej
ORLEN Upstream Sp. z o.o.	Polska - Warszawa	25	25	100,00%	100,00%	poszukiwanie i rozpoznanie złóż węglowodorów, prowadzenie wydobycia ropy naftowej i gazu ziemnego
ORLEN Gaz Sp. z o.o.	Polska – Płock	25	25	100,00%	100,00%	sprzedaż hurtowa gazu płynnego, dystrybucja gazu butlowego
ORLEN Eko Sp. z o.o.	Polska – Płock	23	23	100,00%	100,00%	gospodarowanie odpadami, przetwarzanie odpadów niemetalowych
ORLEN Transport S.A.	Polska – Płock	22	39	100,00%	100,00%	usługi transportowe
Pozostałe jednostki zależne		74	74			
Zwrotne dopłaty do kapitału jednostek zależnych		1 123	465			
ORLEN Upstream Sp. z o.o.		*1 053*	*283*			
ORLEN Eko Sp. z o.o.		*35*	*35*			
Pozostałe		*35*	*147*			
		9 646	**9 003**			

Odpisy aktualizujące akcje i udziały w jednostkach powiązanych na dzień 31 grudnia 2013 roku i na dzień 31 grudnia 2012 roku wyniosły odpowiednio 3 815 mln PLN i 3 715 mln PLN i dotyczyły głównie utraty wartości akcji AB ORLEN Lietuva.

10. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

	31/12/2013	31/12/2012
Akcje notowane	-	1
Wodkan S.A.	-	*1*
Akcje/udziały nienotowane	40	40
Naftoport Sp. z o.o.	*40*	*40*
	40	**41**

Odpisy aktualizujące aktywa finansowe dostępne do sprzedaży na dzień 31 grudnia 2013 roku i na dzień 31 grudnia 2012 roku wyniosły odpowiednio 72 mln PLN i 71 mln PLN.

11. Pozostałe aktywa długoterminowe

	NOTA	31/12/2013	31/12/2012
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne		122	28
swapy towarowe		*94*	*26*
swapy walutowo - procentowe		*16*	*2*
swapy procentowe		*12*	-
Sprzedaż niefinansowych aktywów trwałych	*30.5.1.1*	8	-
Pożyczki udzielone		905	620
Aktywa finansowe		**1 035**	**648**

12. Utrata wartości aktywów trwałych

Spółka na dzień 31 grudnia 2013 roku nie stwierdziła przesłanek utraty wartości aktywów trwałych w ramach poszczególnych ośrodków generowania przepływów pieniężnych stanowiących odpowiednie segmenty operacyjne.
Analiza sytuacji finansowej poszczególnych segmentów działalności nie wskazuje na możliwość wystąpienia odchyleń względem założeń przyjętych w obowiązującej strategii.
Spółka w 2013 roku dokonała odpisu aktualizującego wartość rzeczowych aktywów trwałych na kwotę (39) mln PLN oraz odpisu aktualizującego wartości niematerialne na kwotę (47) mln PLN głównie z tytułu utraty wartości certyfikatów energetycznych.
Szczegółowe informacje o kwocie utworzenia oraz odwrócenia odpisów aktualizujących niefinansowe aktywa trwałe zostały przedstawione w notach 5, 6, 7.
Dla celów badania utraty wartości akcji i udziałów każda spółka powiązana jest traktowana jako oddzielna jednostka generująca przepływy pieniężne (CGU).
Spółka w 2013 roku rozpoznała utratę wartości dopłat do kapitału i udziałów Spółki Orlen International Exploration & Production Company BV. Odpisu aktualizującego w wysokości (103) mln PLN dokonano w oparciu o analizę techniczną uzyskaną w odniesieniu do otworu KAMBR stwierdzającą brak nasycenia węglowodorami i brak potencjału komercyjnego wydobycia.
Nie stwierdzono przesłanek utraty wartości w odniesieniu do pozostałych akcji i udziałów.
Informacje odnośnie aktualnego stanu wartości akcji i udziałów w jednostkach powiązanych zostały przedstawione w nocie 9.

13. Zapasy

	NOTA	31/12/2013	31/12/2012
Materiały		4 249	5 285
Półprodukty i produkty w toku		538	706
Produkty gotowe		4 176	3 814
Towary		195	341
Części zamienne		225	229
Zapasy netto		**9 383**	**10 375**
Odpisy aktualizujące wartość zapasów do wartości netto możliwej do uzyskania	*13.1*	15	12
Zapasy brutto		**9 398**	**10 387**

13.1. Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość zapasów do wartości netto możliwej do uzyskania

	2013	2012
Stan na początek okresu	12	12
Utworzenie	8	1
Odwrócenie	(3)	(1)
Wykorzystanie	(2)	-
	15	**12**

Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących wartość zapasów prezentowane jest w wartości sprzedanych towarów i materiałów.

13.2. Zapasy obowiązkowe

W okresie od stycznia 2013 roku do momentu publikacji niniejszego raportu rocznego zostały zawarte następujące umowy sprzedaży/odkupu zapasów obowiązkowych:

Lp.	data transakcji	strony transakcji		wartość transakcji	
		sprzedający	kupujący	mln USD	mln PLN*
1	28 marca 2013	Ashby	PKN	**404**	**1 318**
				w tym rozliczenie transakcji zabezpieczającej	
				38	*124*
2	27 czerwca 2013	PKN	Neon	**314**	**1 045**
3	28 stycznia 2014	Whirlwind	PKN	**385**	**1 189**
				w tym rozliczenie transakcji zabezpieczającej	
				(11)	*(34)*

* dane przeliczone kursem średnim Narodowego Banku Polskiego z dnia zawarcia transakcji

14. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

	NOTA	31/12/2013	31/12/2012
Dostawy i usługi		5 438	5 855
Sprzedaż niefinansowych aktywów trwałych		1	-
Sprzedaż finansowych aktywów trwałych		25	-
Pozostałe		61	9
Aktywa finansowe	*30.5.1.1*	**5 525**	**5 864**
Podatek akcyzowy i opłata paliwowa		115	128
Inne podatki, cła, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia		120	155
Zaliczki na niefinansowe aktywa trwałe		286	114
Uprawnienia do emisji CO_2	*7.4.1*	69	-
Zaliczki na dostawy		12	7
Rozliczenia międzyokresowe czynne		121	128
Aktywa niefinansowe		**723**	**532**
Należności netto		**6 248**	**6 396**
Odpis aktualizujący wartość należności	*14.1*	284	279
Należności brutto		**6 532**	**6 675**

Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności w walutach obcych na dzień 31 grudnia 2013 roku i na dzień 31 grudnia 2012 roku wyniosły odpowiednio 2 419 mln PLN i 2 702 mln PLN.

Podział należności od jednostek powiązanych przedstawiono w nocie 36.4.

Podział aktywów finansowych denominowanych w walutach obcych został zaprezentowany w nocie 30.5.1.2.1.

14.1. Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności

	NOTA	2013	2012
Stan na początek okresu		279	266
Utworzenie	*26.2, 27.2*	42	71
Odwrócenie	*26.1, 27.1*	(27)	(47)
Wykorzystanie		(10)	(11)
		284	**279**

Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących wartość należności prezentowane jest w pozostałej działalności operacyjnej w zakresie należności głównych oraz działalności finansowej w zakresie odsetek za nieterminową płatność.

15. Pozostałe aktywa finansowe

	31/12/2013	31/12/2012
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	143	43
forwardy walutowe	*65*	*42*
swapy towarowe	*78*	*1*
Wbudowane instrumenty pochodne	3	1
swapy walutowe	*3*	*1*
Pożyczki udzielone	570	913
Cash pool	258	125
	974	**1 082**

16. Środki pieniężne

	31/12/2013	31/12/2012
Środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych	2 015	941
Środki pieniężne w drodze	57	31
	2 072	**972**
w tym środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania	2	-

Składniki środków pieniężnych w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych i sprawozdaniu z sytuacji finansowej są tożsame.

17. Kapitał własny

17.1. Kapitał podstawowy

Kapitał zakładowy Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN S.A. zgodnie z Krajowym Rejestrem Sądowym wynosi na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku 535 mln PLN i podzielony jest na 427 709 061 akcji zwykłych o wartości nominalnej 1,25 PLN każda.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku liczba wyemitowanych akcji oraz liczba akcji zatwierdzonych do emisji była tożsama. Kapitał zakładowy na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku składał się z następujących serii akcji:

Liczba wyemitowanych akcji				
Seria A	Seria B	Seria C	Seria D	Razem
336 000 000	6 971 496	77 205 641	7 531 924	**427 709 061**

Każda nowa emisja akcji w Polsce jest oznaczana jako kolejna seria. Akcje wszystkich powyższych serii mają takie same prawa.

	31/12/2013	31/12/2012
Kapitał zakładowy	535	535
Korekta z tytułu przeszacowania kapitału zakładowego	523	523
	1 058	**1 058**

Kapitał zakładowy na dzień 31 grudnia 1996 roku, na podstawie MSR 29 § 24 i 25, został przeszacowany w oparciu o miesięczne wskaźniki wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych.

17.2. Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej

Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej wynika z nadwyżki ceny emisyjnej akcji serii B, C i D nad ich wartością nominalną.

	31/12/2013	31/12/2012
Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	1 058	1 058
Korekta z tytułu przeszacowania kapitału z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	169	169
	1 227	**1 227**

Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej na dzień 31 grudnia 1996 roku, na podstawie MSR 29 § 24 i 25, został przeszacowany w oparciu o miesięczne wskaźniki wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych.

17.3. Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń

Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń obejmuje wycenę instrumentów zabezpieczających spełniających wymogi rachunkowości zabezpieczeń. Spółka stosuje rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych w celu zabezpieczenia przed ryzykiem towarowym, ryzykiem zmian kursów walutowych i ryzykiem zmian stóp procentowych. Zmiany wartości godziwej, które stanowią efektywną część powiązania zabezpieczającego ujmuje się w kapitale z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń, natomiast część nieefektywną ujmuje się w rachunku zysków lub strat.
W odniesieniu do zabezpieczenia przepływów pieniężnych spełniających warunki rachunkowości zabezpieczeń, część nieefektywna została ujęta w zysku lub stracie za 2013 rok i 2012 rok w kwocie odpowiednio 2 mln PLN i 1 mln PLN.

17.3. Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń c.d.

Zmiana stanu kapitału z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń

	2013	2012
Stan na początek okresu	**(69)**	**(14)**
wartość brutto	*(85)*	*(17)*
podatek odroczony	*16*	*3*
Rozliczenie instrumentów zabezpieczających	**70**	**(283)**
przychody ze sprzedaży	*(58)*	*(75)*
różnice kursowe	*(38)*	*(9)*
odsetki	*43*	*54*
środki trwałe w budowie	*(1)*	*-*
zapasy	*124*	*(253)*
Wycena instrumentów zabezpieczających	**223**	**215**
Podatek odroczony od rozliczenia i wyceny instrumentów zabezpieczających	**(56)**	**13**
	168	**(69)**
wartość brutto	*208*	*(85)*
podatek odroczony	*(40)*	*16*

Dodatkowe informacje przedstawiono w nocie 3.3.26.6 oraz 30.4.

17.4. Zyski zatrzymane

	31/12/2013	31/12/2012
Kapitał zapasowy	19 178	17 692
Pozostałe kapitały	884	884
Zyski i straty aktuarialne	2	-
Zysk netto okresu	618	2 128
	20 682	**20 704**

17.5. Propozycja podziału zysku Spółki za 2013 rok

Zgodnie ze strategią PKN ORLEN na lata 2013 - 2017 poziom dywidendy będzie uzależniony od średniego kursu akcji PKN ORLEN za poprzedni rok, z uwzględnieniem realizacji strategicznych celów i zachowaniu bezpiecznych wskaźników finansowych (takich jak dźwignia finansowa netto, wskaźnik dług netto/zysk operacyjny powiększony o amortyzację (EBITDA) i prognoz dotyczących otoczenia makroekonomicznego).
Docelowo poziom dywidendy ma wynieść do 5% średniej rocznej kapitalizacji PKN ORLEN z roku poprzedniego. Powiązanie dywidendy ze średniorocznym kursem akcji uniezależni jej wysokość od chwilowych wahań kursu akcji.
Metoda ta nie wiąże także poziomu dywidendy z zyskiem netto, który w branży rafineryjnej podlega dużej zmienności i często zawiera elementy o charakterze niegotówkowym, takie jak przeszacowanie zapasów czy kredytów, przez co nie w pełni odzwierciedla wypracowywane przez Spółkę środki pieniężne.
Mimo niekorzystnych warunków makroekonomicznych, Spółka w 2013 roku z sukcesem realizowała program oddłużenia i zmniejszenia dźwigni finansowej oraz wskaźnika dług netto/EBITDA, co umożliwia kontynuację rozpoczętego procesu regularnej wypłaty dywidendy dla akcjonariuszy.
Biorąc pod uwagę średnią kapitalizację PKN ORLEN w 2013 roku, wynoszącą 20 512 927 tysięcy PLN oraz poziomy dźwigni finansowej w wysokości 20,4% i wskaźnika dług netto/EBITDA w wysokości 1,85 na koniec 2013 roku, Zarząd rekomenduje przeznaczenie zysku netto za rok 2013 w kwocie 617 684 481,47 PLN w następujący sposób: kwotę 615 901 047,84 PLN tj. 3% średniej kapitalizacji Jednostki Dominującej przeznaczyć na wypłatę dywidendy (1,44 PLN na 1 akcję), zaś pozostałą kwotę, tj. 1 783 433,63 PLN na kapitał zapasowy Jednostki Dominującej.
Zarząd PKN ORLEN proponuje 16 czerwca 2014 roku jako dzień dywidendy oraz 8 lipca 2014 roku jako dzień wypłaty dywidendy.
Rekomendacja Zarządu zostanie przedstawiona Zwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu PKN ORLEN, które podejmie ostateczną decyzję w tej kwestii.

17.6. Podział zysku Spółki za 2012 rok

Na podstawie art. 395 § 2 pkt. 2 Kodeksu spółek handlowych oraz § 7 ust. 7 pkt. 3 Statutu Spółki, Zwyczajne Walne Zgromadzenie PKN ORLEN S.A., w dniu 27 czerwca 2013 roku, po zapoznaniu się z wnioskiem Zarządu, postanowiło dokonać podziału zysku za rok 2012 w wysokości 2 127 797 966,06 PLN w następujący sposób: kwota 641 563 591,50 PLN na dywidendę (1,50 PLN na 1 akcję), zaś pozostała kwota tj. 1 486 234 374,56 PLN na kapitał zapasowy Spółki.

17.7. Polityka zarządzania kapitałem własnym

Zarządzanie kapitałem własnym prowadzone jest w skali Grupy Kapitałowej i ma na celu zapewnienie zdolności Grupy do kontynuowania działalności przy jednoczesnej maksymalizacji rentowności dla akcjonariuszy.
Monitorowane są w szczególności następujące wskaźniki:

- dźwignia finansowa netto Grupy. Na dzień 31 grudnia 2013 roku i na dzień 31 grudnia 2012 roku wskaźnik wyniósł odpowiednio 20,4% oraz 26%;
- wskaźnik długu netto do zysku operacyjnego powiększonego o amortyzację. Na dzień 31 grudnia 2013 roku i na dzień 31 grudnia 2012 roku wskaźnik wyniósł odpowiednio 1,85 oraz 1,58;
- poziom dywidendy przypadającej na akcje zwykłe – uzależniony jest od aktualnej sytuacji finansowej Grupy. W roku 2013 wypłacono dywidendę w wysokości 641 563 591,50 PLN tj. 1,50 PLN na akcję, natomiast w roku 2012 nie wypłacano dywidendy. Politykę dywidend przedstawia nota 17.5.

Dźwignia finansowa netto = dług netto/kapitał własny (wyliczone wg średniego stanu bilansowego w okresie) x 100%
Dług netto = kredyty i pożyczki długoterminowe + kredyty i pożyczki krótkoterminowe - środki pieniężne i ich ekwiwalenty

18. Kredyty, pożyczki i dłużne papiery wartościowe

	Długoterminowe		Krótkoterminowe		Razem	
	31/12/2013	31/12/2012	31/12/2013	31/12/2012	31/12/2013	31/12/2012
Kredyty	4 378	5 946	139	219	4 517	6 165
Pożyczki	-	-	177	186	177	186
Dłużne papiery wartościowe	1 718	1 023	998	898	2 716	1 921
	6 096	**6 969**	**1 314**	**1 303**	**7 410**	**8 272**

Spółka opiera swoje finansowanie o zmienne stopy procentowe. W zależności od waluty finansowania są to stopy WIBOR, LIBOR, EURIBOR, PRIBOR lub EONIA powiększone o marżę. Marża odzwierciedla ryzyko związane z finansowaniem Spółki oraz zależna jest, w przypadku umów o charakterze długoterminowym, od poziomu wskaźnika długu netto do EBITDA (wynik operacyjny powiększony o amortyzację).

18.1. Kredyty

– **w podziale na waluty (w przeliczeniu na PLN)**

	31/12/2013	31/12/2012
PLN	-	880
EUR	2 227	2 000
USD	1 988	3 285
CZK	302	-
	4 517	**6 165**

– **według rodzaju stopy procentowej**

	31/12/2013	31/12/2012
WIBOR	-	880
EURIBOR	2 227	2 000
LIBOR	1 988	3 285
PRIBOR	302	-
	4 517	**6 165**

Na dzień 31 grudnia 2013 roku niewykorzystane otwarte linie kredytowe powiększone o należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności (nota 14) oraz środki pieniężne (nota 16) przewyższały zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (nota 21) o 8 861 mln PLN.
Spółka zabezpiecza przepływy pieniężne związane z płatnościami odsetkowymi dotyczącymi zewnętrznego finansowania w EUR i USD wykorzystując w tym celu swapy procentowe (IRS).

W okresie objętym niniejszym jednostkowym sprawozdaniem finansowym ani po dniu sprawozdawczym nie wystąpiły przypadki niewywiązania się ze spłaty kapitału bądź odsetek z tytułu kredytów lub naruszenia innych warunków umów kredytowych.

18.2. Pożyczki

– **w podziale na waluty (w przeliczeniu na PLN)**

	31/12/2013	31/12/2012
EUR	147	186
USD	30	-
	177	**186**

– **według rodzaju stopy procentowej**

	31/12/2013	31/12/2012
EONIA	147	186
LIBOR	30	-
	177	**186**

Na dzień 31 grudnia 2013 roku i na dzień 31 grudnia 2012 roku Spółka posiadała zobowiązania z tytułu pożyczek zaciągniętych od ORLEN Finance AB w ramach międzynarodowego systemu koncentracji środków odpowiednio w kwocie 147 mln PLN i 186 mln PLN.
W grudniu 2013 roku Spółka otrzymała również pożyczkę od spółki zależnej ORLEN Insurance Ltd. w kwocie 10 mln USD. Zobowiązania Spółki z tego tytułu na dzień 31 grudnia 2013 roku wynoszą 30 mln PLN.
W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem finansowym ani po dniu sprawozdawczym nie wystąpiły przypadki niewywiązania się ze spłaty kapitału bądź odsetek z tytułu pożyczek lub naruszenia innych warunków umów pożyczek.

18.3. Dłużne papiery wartościowe

– **w podziale na waluty**

	31/12/2013	31/12/2012
PLN	2 716	1 921
	2 716	**1 921**

– **według rodzaju stopy procentowej**

	Obligacje o zmiennym oprocentowaniu		Obligacje o stałym oprocentowaniu		Razem	
	31/12/2013	31/12/2012	31/12/2013	31/12/2012	31/12/2013	31/12/2012
Wartość nominalna	1 700	1 000	1 000	908	2 700	1 908
Wartość księgowa	1 718	1 023	998	898	2 716	1 921

Rada Nadzorcza PKN ORLEN na posiedzeniu w dniu 28 marca 2013 roku wyraziła zgodę na emisję przez Spółkę obligacji w ramach publicznego programu emisji obligacji (Program).
Działając w oparciu o umowę zawartą z UniCredit CAIB Poland S.A. oraz Powszechną Kasą Oszczędności Bankiem Polskim S.A. oraz Bankiem Pekao S.A., w 2013 roku PKN ORLEN wyemitował 4 serie obligacji średnioterminowych (4-letnich) o łącznej wartości nominalnej 700 mln PLN, skierowanych do inwestorów detalicznych.
Obligacje wyemitowane w ramach Programu są niezabezpieczonymi obligacjami zwykłymi na okaziciela, zarejestrowanymi w depozycie prowadzonym przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych, dopuszczonymi do obrotu na rynku regulowanym w ramach platformy Catalyst, prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych.

	Wartość nominalna	Data subskrypcji	Termin wykupu	Stopa bazowa	Marża	Rating
Seria A	200	28.05.2013	28.05.2017	6M WIBOR	1,50%	A - (pol)
Seria B	200	03.06.2013	03.06.2017	6M WIBOR	1,50%	A - (pol)
Seria C	200	06.11.2013	06.11.2017	6M WIBOR	1,40%	A - (pol)
Seria D	100	14.11.2013	14.11.2017	6M WIBOR	1,30%	A - (pol)
	700					

19. Rezerwy

	Długoterminowe		Krótkoterminowe		Razem	
	31/12/2013	31/12/2012	31/12/2013	31/12/2012	31/12/2013	31/12/2012
Środowiskowa	211	229	23	33	234	262
Nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia	113	131	25	21	138	152
Ryzyko gospodarcze	-	-	16	8	16	8
Koszty programów osłonowych	-	-	27	28	27	28
Emisje CO_2	-	-	165	193	165	193
Pozostałe	-	-	92	118	92	118
	324	**360**	**348**	**401**	**672**	**761**

Zmiana stanu rezerw w 2013 roku

	Rezerwa środowiskowa	Rezerwa na nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia	Rezerwa na ryzyko gospodarcze	Rezerwa na koszty programów osłonowych	Rezerwa na emisje CO_2	Pozostałe rezerwy	Razem
1 stycznia 2013	262	152	8	28	193	118	761
Utworzenie	3	24	14	-	147	53	241
Wykorzystanie	(31)	(22)	(4)	(1)	(175)	(53)	(286)
Odwrócenie	-	(16)	(2)	-	-	(26)	(44)
	234	**138**	**16**	**27**	**165**	**92**	**672**

19. Rezerwy c.d.

Zmiana stanu rezerw w 2012 roku

	Rezerwa środowiskowa	Rezerwa na nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia	Rezerwa na ryzyko gospodarcze	Rezerwa na koszty programów osłonowych	Rezerwa na emisje CO_2	Pozostałe rezerwy	Razem
1 stycznia 2012	234	148	19	29	226	113	769
Utworzenie	50	18	4	-	199	45	316
Wykorzystanie	(22)	(14)	(10)	(1)	(232)	(4)	(283)
Odwrócenie	-	-	(5)	-	-	(36)	(41)
	262	**152**	**8**	**28**	**193**	**118**	**761**

19.1. Rezerwa środowiskowa

Spółka jest prawnie zobowiązana do rekultywacji zanieczyszczonego środowiska gruntowo–wodnego w obrębie zakładu produkcyjnego w Płocku, stacji paliw, terminali paliw oraz baz magazynowych.

Zarząd dokonał szacunku rezerwy na ryzyko środowiskowe związane z usunięciem zanieczyszczeń na podstawie analiz przygotowanych przez niezależnych ekspertów. Kwota rezerwy odpowiada najlepszym szacunkom przyszłych wydatków na bazie średniego poziomu aktualnych kosztów poniesionych na rekultywację w podziale na poszczególne obiekty.
W 2013 roku założenia przyjęte do wyliczenia wartości rezerwy środowiskowej nie uległy zmianie w porównaniu z rokiem poprzednim.
Dodatkowe informacje dotyczące dokonywania szacunków na ryzyko środowiskowe zostały przedstawione w nocie 3.3.17.1.

19.2. Rezerwa na nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia

19.2.1. Zmiana stanu zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych

	NOTA	Rezerwa na nagrody jubileuszowe	Świadczenia po okresie zatrudnienia	Razem
1 stycznia 2013		94	58	152
Koszty bieżącego zatrudnienia		4	1	5
Koszty odsetek		4	2	6
Zyski i straty aktuarialne, powstałe na skutek zmian		(5)	(2)	(7)
założeń demograficznych		*(2)*	-	*(2)*
założeń finansowych		*(3)*	*(3)*	*(6)*
pozostałe		-	*1*	*1*
Płatności w ramach programu		(13)	(5)	(18)
	19	**84**	**54**	**138**

	NOTA	Rezerwa na nagrody jubileuszowe	Świadczenia po okresie zatrudnienia	Razem
1 stycznia 2012		89	59	148
Koszty bieżącego zatrudnienia		5	2	7
Koszty odsetek		4	2	6
Zyski i straty aktuarialne, powstałe na skutek zmian		6	(3)	3
założeń demograficznych		*11*	*7*	*18*
założeń finansowych		-	*3*	*3*
pozostałe		*(5)*	*(13)*	*(18)*
Płatności w ramach programu		(10)	(2)	(12)
	19	**94**	**58**	**152**

Wartość księgowa zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych na dzień 31 grudnia 2013 roku i na dzień 31 grudnia 2012 roku jest równa wartości bieżącej.

19.2.2. Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych w podziale na pracowników aktywnych i emerytów

	Pracowni aktywni		Emeryci		Razem	
	31/12/2013	31/12/2012	31/12/2013	31/12/2012	31/12/2013	31/12/2012
Polska	122	134	16	18	138	152

19.2.3. Analiza wrażliwości na zmiany założeń aktuarialnych

Stopa dyskonta, wskaźnik rotacji pracowniczej oraz planowane wzrosty wynagrodzeń są kluczowymi założeniami używanymi w modelu aktuarialnym. Wybór stopy dyskonta jest w głównej mierze podyktowany aktualną sytuacją na rynku obligacji Skarbu Państwa, natomiast wybór planowanych wzrostów wynagrodzeń jest odzwierciedleniem strategii Spółki w zakresie kształtowania polityki płacowej w przyszłości. Dodatkowo analizie poddano wpływ zmiany wskaźników rotacji pracowniczej, które również istotnie wpływają na saldo rezerw na świadczenia pracownicze, ale zależą od historycznej rotacji pracowników Spółki.
W przypadku zmiany stopy dyskonta finansowego i zmiany wskaźnika rotacji zastosowano odchylenia rzędu +/- 0,5 p.p. ze względu na mniejszą zmienność tych założeń, natomiast w przypadku wzrostu wynagrodzeń zmiany analizowano w zakresie odchyleń +/- 1,0 p.p. z uwagi na większą zmienność tego wskaźnika na przestrzeni ostatnich lat.

Założenia aktuarialne	Założone odchylenia na 31/12/2013	Wpływ na rezerwę na nagrody jubileuszowe 2013	Wpływ na świadczenia po okresie zatrudnienia 2013
Założenia demograficzne (+)			
wskaźnik rotacji pracowników	*+ 0,5 p.p.*	*(3)*	*(1)*
Założenia finansowe (+)			
stopa dyskontowa	*+ 0,5 p.p.*	*(3)*	*(2)*
poziom przyszłego wynagrodzenia	*+ 1 p.p.*	*3*	*5*
		(3)	**2**
Założenia demograficzne (-)			
wskaźnik rotacji pracowników	*- 0,5 p.p.*	*3*	*1*
Założenia finansowe (-)			
stopa dyskontowa	*- 0,5 p.p.*	*3*	*3*
poziom przyszłego wynagrodzenia	*- 1 p.p.*	*(3)*	*(8)*
		3	**(4)**

Spółka na dzień 31 grudnia 2013 roku przyjęła następujące założenia aktuarialne: stopa dyskonta 4,5%, przewidywana inflacja: 2,5%, wskaźnik wzrostu wynagrodzeń: 0% w latach 2014-2017 oraz 2,5% w kolejnych latach .

Spółka realizuje płatności świadczeń pracowniczych z bieżących środków. Na dzień 31 grudnia 2013 roku w Spółce nie funkcjonowały programy finansowania i Spółka nie odprowadzała składek na finansowanie zobowiązań.

19.2.4. Analiza zapadalności zobowiązań i płatności z tytułu świadczeń pracowniczych

19.2.4.1. Analiza zapadalności świadczeń pracowniczych

	Rezerwa na nagrody jubileuszowe		Świadczenia po okresie zatrudnienia		Razem	
	31/12/2013	31/12/2012	31/12/2013	31/12/2012	31/12/2013	31/12/2012
do 1 roku	12	11	13	10	25	21
od 1 do 5 lat	25	30	7	8	32	38
powyżej 5 lat	47	53	34	40	81	93
	84	**94**	**54**	**58**	**138**	**152**

19.2.4.2. Średni ważony okres obowiązywania zobowiązania dla świadczeń po okresie zatrudnienia (w latach)

	31/12/2013	31/12/2012
Polska	14	15

19.2.4.3. Analiza płatności świadczeń pracowniczych

	Rezerwa na nagrody jubileuszowe		Świadczenia po okresie zatrudnienia		Razem	
	31/12/2013	31/12/2012	31/12/2013	31/12/2012	31/12/2013	31/12/2012
do 1 roku	12	11	13	10	25	21
od 1 do 5 lat	35	40	8	9	43	49
powyżej 5 lat	178	194	350	363	528	557
	225	**245**	**371**	**382**	**596**	**627**

19.2.5. Łączna kwota kosztów z tytułu świadczeń pracowniczych ujęta w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów

	2013	2012
W rachunku zysków lub strat		
Koszty bieżącego zatrudnienia	(5)	(7)
Koszty odsetek	(6)	(6)
Zyski i straty aktuarialne, powstałe na skutek zmian	5	(3)
założeń demograficznych	*2*	*(18)*
założeń finansowych	*3*	*(3)*
pozostałe	*-*	*18*
	(6)	**(16)**
W składnikach innych całkowitych dochodów		
Zyski i straty aktuarialne, powstałe na skutek zmian	2	-
założeń demograficznych	*-*	*-*
założeń finansowych	*3*	*-*
pozostałe	*(1)*	*-*
	2	**-**
	(4)	**(16)**

Na dzień 31 grudnia 2013 roku Spółka zastosowała zmiany do MSR 19 – Świadczenia pracownicze i ujęła w rezultacie zyski i straty aktuarialne od świadczeń po okresie zatrudnienia w innych całkowitych dochodach w kwocie 2 mln PLN bez zmiany prezentacji danych porównawczych ze względu na nieistotną wartość korekty.

Rezerwy na świadczenia pracownicze ujęte w zyskach lub stratach księguje się w koszty ogólnego zarządu.

W 2013 roku wartość rezerwy na świadczenia pracownicze zmieniła się w efekcie aktualizacji założeń, w głównej mierze w zakresie stopy dyskonta i przewidywanej inflacji. Rezerwa na świadczenia pracownicze oszacowana na bazie założeń z roku 2012 byłaby niższa o (8) mln PLN.
W oparciu o obowiązujące przepisy prawne, Spółka ma obowiązek odprowadzać składki do państwowych programów ubezpieczeń emerytalnych i rentowych. Wydatki te ujmuje się jako koszty świadczeń pracowniczych. Spółka nie ma innych obowiązków w powyższym zakresie.
Dodatkowe informacje dotyczące programu wypłat nagród jubileuszowych i świadczeń po okresie zatrudnienia zostały przedstawione w nocie 3.3.17.2.

19.3. Rezerwa na ryzyko gospodarcze

Zwiększenie stanu rezerw na ryzyko gospodarcze w 2013 roku wynika głównie z kwestii spornych dotyczących użytkowania gruntów i dzierżawy cystern kolejowych.

19.4. Rezerwa na koszty programów osłonowych

W związku z przeprowadzanymi w Spółce procesami restrukturyzacji, uruchomiono programy osłonowe dla pracowników.
Zawierają one w zależności od sytuacji m.in. takie elementy jak dodatkowe odprawy, pakiety szkoleń dla pracowników odchodzących lub pakiety relokacyjne dla pracowników, którzy zmienili miejsce świadczenia pracy z inicjatywy pracodawcy.
W 2013 roku nie uległy zmianie założenia do wyliczenia wartości rezerwy na koszty programów osłonowych w porównaniu z rokiem poprzednim.

19.5. Rezerwa na emisje CO_2

Spółka tworzy rezerwy na szacowane w okresie sprawozdawczym koszty emisji CO_2. Koszty utworzenia rezerwy są kompensowane rozliczeniem salda przychodów przyszłych okresów z tytułu nieodpłatnych uprawnień do emisji CO_2. Opis stosowanych zasad rachunkowości w tym zakresie przedstawiono w nocie 3.3.6.1.

19.6. Pozostałe rezerwy

Na dzień 31 grudnia 2013 roku i na dzień 31 grudnia 2012 roku pozostałe rezerwy obejmują głównie rezerwy na zobowiązania podatkowe oraz rezerwy na negatywne wyniki spraw sądowych.

20. Pozostałe zobowiązania długoterminowe

	31/12/2013	31/12/2012
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	29	71
swapy procentowe	*-*	*59*
swapy walutowo - procentowe	*29*	*12*
Leasing finansowy	70	62
Zobowiązania finansowe	**99**	**133**

21. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

	31/12/2013	31/12/2012
Dostawy i usługi	7 185	6 288
Zobowiązania inwestycyjne	707	528
Leasing finansowy	17	13
Pozostałe	80	87
Zobowiązania finansowe	**7 989**	**6 916**
Wynagrodzenia	102	101
Opłata środowiskowa	18	9
Fundusze specjalne	6	6
Podatek akcyzowy i opłata paliwowa	1 066	986
Podatek od towarów i usług	616	518
Inne podatki, cła, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	18	19
Rozliczenia międzyokresowe bierne z tytułu urlopów pracowniczych	21	20
Pozostałe	-	11
Zobowiązania niefinansowe	**1 847**	**1 670**
	9 836	**8 586**

Podział zobowiązań finansowych denominowanych w walutach obcych został zaprezentowany w nocie 30.5.1.2.1.
Zobowiązania niefinansowe dotyczą rozrachunków w PLN.

22. Przychody przyszłych okresów

	31/12/2013	31/12/2012
Program VITAY	84	75
Dotacje rządowe	-	60
Pozostałe	10	2
	94	**137**

Program VITAY jest programem lojalnościowym dla klientów indywidualnych, który funkcjonuje na rynku polskim od 2001 roku.
Klienci dokonując zakupów w ramach programu otrzymują punkty VITAY, które następnie mogą wymienić na nagrody rzeczowe lub rabat przy zakupie wybranych produktów, także paliwa. (źródło: http://www.vitay.pl). Dodatkowe informacje dotyczące programu VITAY zostały przedstawione w nocie 4.2.

23. Pozostałe zobowiązania finansowe

	31/12/2013	31/12/2012
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	27	86
forwardy walutowe	*21*	-
swapy procentowe	*6*	-
swapy towarowe	-	*86*
Cash pool	386	272
	413	**358**

24. Przychody ze sprzedaży

	2013	2012
Sprzedaż produktów	46 953	48 940
Sprzedaż usług	442	380
Przychody ze sprzedaży produktów i usług netto	**47 395**	**49 320**
Sprzedaż towarów	35 583	36 557
Sprzedaż materiałów	1 062	2 472
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów netto	**36 645**	**39 029**
	84 040	**88 349**

25. Koszty działalności operacyjnej

25.1. Koszt własny sprzedaży

	2013	2012
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów i usług	(44 599)	(45 093)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	(36 214)	(38 661)
	(80 813)	**(83 754)**

25.2. Koszty według rodzaju

	2013	2012
Zużycie materiałów i energii	(43 301)	(44 477)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	(36 214)	(38 661)
Usługi obce	(2 226)	(2 197)
Świadczenia pracownicze	(650)	(644)
Amortyzacja	(1 022)	(1 056)
Podatki i opłaty	(390)	(348)
Pozostałe	(473)	(530)
	(84 276)	**(87 913)**
Zmiana stanu zapasów	194	709
Świadczenia na własne potrzeby	175	292
Koszty operacyjne	**(83 907)**	**(86 912)**
Koszty sprzedaży	2 090	2 066
Koszty ogólnego zarządu	737	755
Pozostałe koszty operacyjne	267	337
Koszt własny sprzedaży	**(80 813)**	**(83 754)**

W 2013 roku i w 2012 roku w kosztach usług obcych rozpoznano koszty nakładów na prace badawczo–rozwojowe w kwocie odpowiednio (8) mln PLN i (24) mln PLN.

25.3. Koszty świadczeń pracowniczych

	2013	2012
Wynagrodzenia	(543)	(525)
Przyszłe świadczenia	12	(4)
Ubezpieczenia społeczne	(89)	(85)
Pozostałe świadczenia na rzecz pracowników	(30)	(30)
	(650)	**(644)**

Przyszłe świadczenia obejmują zmiany stanu rezerw na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne ujęte w rachunku zysków lub strat.

26. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

26.1. Pozostałe przychody operacyjne

	NOTA	2013	2012
Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych		68	14
Odwrócenie rezerw		6	41
Odwrócenie odpisów aktualizujących wartość należności	*5.2.2, 14.1*	19	43
Odwrócenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	*5.2.2, 6.2, 7.2*	44	35
Kary i odszkodowania		63	23
Pozostałe		124	217
		324	**373**

Pozycja kary i odszkodowania w 2013 roku obejmuje głównie odszkodowanie w kwocie 52 mln PLN z tytułu utraty zysków PKN ORLEN na skutek ograniczenia odbiorów etylenu przez Anwil z powodu awarii.

Pozycja pozostałe w 2013 roku obejmuje głównie przychody z tytułu decyzji organów podatkowych w zakresie otrzymanego w II kwartale 2013 roku zwrotu zapłaconego w latach poprzednich przez PKN ORLEN podatku akcyzowego oraz opłaty paliwowej od bioestru RME w łącznej kwocie 65 mln PLN.
W 2012 roku w pozycji pozostałe Spółka rozpoznała dodatkowo efekt ujęcia praw majątkowych do energii w kwocie 130 mln PLN w związku ze spełnieniem wymagań związanych z wytwarzaniem energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji.

26.2. Pozostałe koszty operacyjne

	NOTA	2013	2012
Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych		(26)	(46)
Utworzenie rezerw		(58)	(83)
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość należności	5.2.2, 14.1	(36)	(65)
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	5.2.2, 6.2, 7.2	(86)	(57)
Koszty z tytułu szkód i odszkodowań		(12)	(14)
Pozostałe		(49)	(72)
		(267)	**(337)**

W 2013 roku pozycja pozostałe obejmuje głównie rozliczenie różnic inwentaryzacyjnych i koszty likwidacji składników majątku obrotowego w kwocie (16) mln PLN, natomiast w 2012 roku obejmuje głównie efekty aktualizacji rezerw na emisje CO_2 oraz rozliczenie różnic inwentaryzacyjnych i koszty likwidacji składników majątku obrotowego w kwocie (38) mln PLN.

27. Przychody i koszty finansowe

27.1. Przychody finansowe

	NOTA	2013	2012
Odsetki		112	154
Nadwyżka dodatnich różnic kursowych		214	1 249
Dywidendy		220	173
Zysk ze zbycia akcji		8	-
Rozliczenie i wycena instrumentów finansowych		13	43
Odwrócenie odpisów aktualizujących wartość należności	5.2.2,14.1	8	4
Pozostałe		14	17
		589	**1 640**

27.2. Koszty finansowe

	NOTA	2013	2012
Odsetki		(293)	(345)
Rozliczenie i wycena instrumentów finansowych		(9)	(15)
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość należności	5.2.2,14.1	(6)	(6)
Utworzenie odpisów aktualizujących akcje i udziały w jednostkach powiązanych	5.2.2,12	(103)	(416)
Pozostałe		(3)	(4)
		(414)	**(786)**

Utworzenie odpisów aktualizujących akcje i udziały w jednostkach powiązanych w 2013 roku dotyczy ORLEN International Exploration & Production Company BV natomiast w 2012 roku dotyczy AB ORLEN Lietuva.

Zgodnie z MSR 23 Koszty finansowania zewnętrznego Spółka kapitalizuje jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia te koszty finansowania zewnętrznego, które można przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów trwałych. W 2013 roku i 2012 roku kwota aktywowanych kosztów finansowania zewnętrznego wyniosła odpowiednio (15) mln PLN i (12) mln PLN. Stopa kapitalizacji zastosowana do wyliczenia aktywowanych kosztów finansowania zewnętrznego za 2013 rok i 2012 rok wyniosła odpowiednio 3,1% i 3,0%.

28. Podatek dochodowy

	2013	2012
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków lub strat		
Podatek dochodowy bieżący	94	(272)
Podatek odroczony	(108)	(264)
	(14)	**(536)**
Podatek odroczony ujęty w innych całkowitych dochodach		
Instrumenty zabezpieczające	(56)	13
	(56)	**13**
	(70)	**(523)**

28.1. Różnice pomiędzy kwotą podatku wykazanego w rachunku zysków lub strat a kwotą obliczoną według stawki od zysku przed opodatkowaniem

	2013	2012
Zysk przed opodatkowaniem	**632**	**2 664**
Podatek dochodowy obliczony odpowiednio w 2013 i 2012 roku według obowiązującej stawki	(120)	(506)
Odpis aktualizujący na akcje AB ORLEN Lietuva	-	(79)
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat poprzednich	97	(6)
Otrzymane dywidendy	42	33
Pozostałe	(33)	22
Podatek dochodowy	**(14)**	**(536)**
Efektywna stawka podatku	**2%**	**20%**

28.2. Podatek odroczony

	31/12/2012	Podatek odroczony ujęty w rachunku zysków lub strat	Podatek odroczony ujęty w innych całkowitych dochodach	31/12/2013
Aktywa z tytułu podatku odroczonego				
Odpisy aktualizujące wartość aktywów	67	13	-	80
Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe	204	(23)	-	181
Niezrealizowane różnice kursowe	64	(35)	-	29
Wycena instrumentów finansowych	16	-	(16)	-
Pozostałe	38	(1)	-	37
	389	**(46)**	**(16)**	**327**
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego				
Ulga inwestycyjna	43	(4)	-	39
Różnica pomiędzy bieżącą wartością księgową a podatkową aktywów trwałych	529	66	-	595
Nadwyżka aportu nad wartością objętych udziałów	43	-	-	43
Wycena instrumentów finansowych	-	1	40	41
Pozostałe	14	(1)	-	13
	629	**62**	**40**	**731**
	(240)	**(108)**	**(56)**	**(404)**

29. Objaśnienia do sprawozdania z przepływów pieniężnych

29.1. Przyczyny występowania różnic pomiędzy zmianami niektórych pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej oraz zmianami wynikającymi ze sprawozdania z przepływów pieniężnych

	2013	2012
Zmiana stanu pozostałych aktywów długoterminowych i należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności zaprezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	**(239)**	**911**
Zmiana stanu należności inwestycyjnych z tytułu:	525	(2)
zaliczek na niefinansowe aktywa trwałe	*172*	*106*
sprzedaży niefinansowych aktywów trwałych	*9*	*(1)*
sprzedaży finansowych aktywów trwałych	*25*	-
zwrotnych dopłat do kapitału	-	*(75)*
udzielonych pożyczek długoterminowych	*285*	*(63)*
nieodpłatnych praw majątkowych	*34*	*31*
Zakup wierzytelności	44	-
Zmiana stanu długoterminowych instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	94	28
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych czynnych dotyczących prowizji bankowych	(9)	(13)
Pozostałe	(4)	(4)
Zmiana stanu należności w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	**411**	**920**
Zmiana stanu zapasów zaprezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	**992**	**1 174**
Reklasyfikacja zapasów z/na rzeczowe aktywa trwałe	27	10
Zmiana stanu zapasów w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	**1 019**	**1 184**
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań długoterminowych i zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań zaprezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	**1 216**	**(2 449)**
Zmiana stanu zobowiązań inwestycyjnych z tytułu:	(179)	(13)
nakładów inwestycyjnych	*(179)*	*(79)*
zadeklarowanych zwrotnych dopłat do kapitału	-	*66*
Zakup wierzytelności	(44)	-
Zmiana stanu długoterminowych instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	42	42
Zmiana stanu zobowiązań finansowych z tytułu leasingu finansowego	(12)	(9)
Pozostałe	9	6
Zmiana stanu zobowiązań w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	**1 032**	**(2 423)**
Zmiana stanu rezerw zaprezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	**(89)**	**(9)**
Wykorzystanie rezerwy na emisje CO_2 z roku poprzedniego	175	232
Wykorzystanie rezerwy na prawa majątkowe do energii z roku poprzedniego	14	3
Zyski i straty aktuarialne	2	-
Zmiana stanu rezerw w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	**102**	**226**

29.2. Pozostałe korekty w przepływach pieniężnych z działalności operacyjnej

	2013	2012
Nieodpłatne uprawnienia do emisji CO_2	(69)	(261)
Nieodpłatne prawa majątkowe do energii	6	(130)
Zmiana stanu przychodów przyszłych okresów	(43)	19
Pozostałe	(4)	(9)
	(110)	**(381)**

29.3. (Zysk)/Strata z tytułu różnic kursowych

	NOTA	2013	2012
Nadwyżka dodatnich różnic kursowych zaprezentowana w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów	*27.1*	**214**	**1 249**
Korekty zysku netto z tytułu różnic kursowych zaprezentowane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych:		**9**	**(821)**
zrealizowane różnice kursowe dotyczące działalności inwestycyjnej		*(11)*	*13*
zrealizowane różnice kursowe dotyczące działalności finansowej		*166*	*104*
niezrealizowane różnice kursowe dotyczące działalności inwestycyjnej i finansowej		*(147)*	*(935)*
różnice kursowe od środków pieniężnych		*1*	*(3)*
Różnice kursowe dotyczące działalności operacyjnej nie korygujące zysku netto		**223**	**428**

29.4. Odsetki netto

	NOTA	2013	2012
Przychody i koszty finansowe z tytułu odsetek netto zaprezentowane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów	*27*	**(181)**	**(191)**
Korekty zysku netto z tytułu odsetek zaprezentowane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych:		**255**	**302**
otrzymane odsetki dotyczące działalności inwestycyjnej		*(34)*	*(36)*
zapłacone odsetki dotyczące działalności finansowej		*300*	*330*
naliczone odsetki dotyczące działalności inwestycyjnej i finansowej		*(11)*	*8*
Odsetki netto dotyczące działalności operacyjnej nie korygujące zysku netto		**74**	**111**

29.5. Strata na działalności inwestycyjnej

	NOTA	2013	2012
Korekta zysku netto z tytułu straty na działalności inwestycyjnej			
(Zysk)/Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	*26*	(42)	32
Utworzenie/odwrócenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	*26*	42	22
Utworzenie odpisów aktualizujących akcje i udziały w jednostkach powiązanych	*27.2*	103	416
Pozostałe		(4)	(18)
		99	**452**

29.6. Podatek dochodowy otrzymany/(zapłacony)

	NOTA	2013	2012
Podatek dochodowy od zysku przed opodatkowaniem	*28*	**(14)**	**(536)**
Zmiana stanu aktywa z tytułu podatku odroczonego		-	11
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu podatku odroczonego		164	240
Zmiana stanu należności tytułu podatku dochodowego		25	(56)
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu podatku dochodowego		-	(613)
Podatek odroczony ujęty w innych całkowitych dochodach		(56)	13
		119	**(941)**

30. Instrumenty finansowe

30.1. Kategorie i klasy instrumentów finansowych

Aktywa finansowe

31 grudnia 2013 rok

Klasy instrumentów finansowych	NOTA	Kategorie instrumentów finansowych: Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Instrumenty finansowe zabezpieczające	Razem
Akcje/udziały nienotowane	*10*	-	-	40	-	40
Dostawy i usługi	*14*	-	5 438	-	-	5 438
Sprzedaż niefinansowych aktywów trwałych	*11,14*	-	9	-	-	9
Sprzedaż finansowych aktywów trwałych	*14*	-	25	-	-	25
Pożyczki udzielone	*11,15*	-	1 475	-	-	1 475
Instrumenty wbudowane i zabezpieczające	*11,15*	3	-	-	265	268
Środki pieniężne	*16*	-	2 072	-	-	2 072
Cash pool	*15*	-	258	-	-	258
Pozostałe	*14*	-	61	-	-	61
		3	**9 338**	**40**	**265**	**9 646**

31 grudnia 2012 rok

Klasy instrumentów finansowych	NOTA	Kategorie instrumentów finansowych: Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Instrumenty finansowe zabezpieczające	Razem
Akcje notowane	*10*	-	-	1	-	1
Akcje/udziały nienotowane	*10*	-	-	40	-	40
Dostawy i usługi	*14*	-	5 855	-	-	5 855
Pożyczki udzielone	*11,15*	-	1 533	-	-	1 533
Instrumenty wbudowane i zabezpieczające	*11,15*	1	-	-	71	72
Środki pieniężne	*16*	-	972	-	-	972
Cash pool	*15*	-	125	-	-	125
Pozostałe	*14*	-	9	-	-	9
		1	**8 494**	**41**	**71**	**8 607**

Zobowiązania finansowe

31 grudnia 2013 rok

Klasy instrumentów finansowych	NOTA	Kategorie instrumentów finansowych: Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Instrumenty finansowe zabezpieczające	Zobowiązania wyłączone z zakresu MSR 39	Razem
Dłużne papiery wartościowe	*18.3*	2 716	-	-	2 716
Kredyty	*18.1*	4 517	-	-	4 517
Pożyczki	*18.2*	177	-	-	177
Leasing finansowy	*20,21*	-	-	87	87
Dostawy i usługi	*21*	7 185	-	-	7 185
Zobowiązania inwestycyjne	*21*	707	-	-	707
Instrumenty zabezpieczające	*20,23*	-	56	-	56
Cash pool	*23*	386	-	-	386
Pozostałe	*21*	80	-	-	80
		15 768	**56**	**87**	**15 911**

30.1. Kategorie i klasy instrumentów finansowych c.d.

31 grudnia 2012 rok

Klasy instrumentów finansowych	NOTA	Kategorie instrumentów finansowych: Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Instrumenty finansowe zabezpieczające	Zobowiązania wyłączone z zakresu MSR 39	Razem
Dłużne papiery wartościowe	*18.3*	1 921	-	-	1 921
Kredyty	*18.1*	6 165	-	-	6 165
Pożyczki	*18.2*	186	-	-	186
Leasing finansowy	*20,21*	-	-	75	75
Dostawy i usługi	*21*	6 288	-	-	6 288
Zobowiązania inwestycyjne	*21*	528	-	-	528
Instrumenty wbudowane i zabezpieczające	*20,23*	-	157	-	157
Cash pool	*23*	272	-	-	272
Pozostałe	*21*	87	-	-	87
		15 447	**157**	**75**	**15 679**

30.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat w jednostkowym sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów

2013 rok

	NOTA	Kategorie instrumentów finansowych: Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Instrumenty finansowe zabezpieczające	Zobowiązania wyłączone z zakresu MSR 39	Razem
Przychody finansowe z tytułu odsetek	*27.1*	-	112	-	-	-	-	112
Koszty finansowe z tytułu odsetek	*27.2*	-	(1)	-	(288)	-	(4)	(293)
Zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych	*27*	-	(120)	-	334	-	-	214
Utworzenie/odwrócenie odpisów aktualizujących należności i pożyczki ujęte w:								
- pozostałych przychodach/kosztach operacyjnych	*26*	-	(8)	-	-	-	-	(8)
- przychodach/kosztach finansowych	*27*	-	2	-	-	-	-	2
Rozliczenie i wycena instrumentów finansowych	*27*	2	-	-	-	2	-	4
Dywidendy	*27*	-	-	2	-	-	-	2
Przychody/koszty z tytułu opłat i prowizji	*27*	-	14	-	(3)	-	-	11
		2	**(1)**	**2**	**43**	**2**	**(4)**	**44**
pozostałe, niepodlegające MSSF 7								
Dywidendy od jednostek powiązanych	*27*							218
Zysk ze zbycia akcji	*27*							8
Odpisy aktualizujące akcje w jednostkach powiązanych	*27*							(103)
Utworzenie/odwrócenie odpisów aktualizujących należności ujęte w pozostałych przychodach/kosztach operacyjnych	*26*							(9)
								114

30.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat w jednostkowym sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów c.d.

2012 rok

		Kategorie instrumentów finansowych						
	NOTA	Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Instrumenty finansowe zabezpieczające	Zobowiązania wyłączone z zakresu MSR 39	Razem
Przychody finansowe z tytułu odsetek	27.1	-	154	-	-	-	-	154
Koszty finansowe z tytułu odsetek	27.2	-	(2)	-	(285)	(54)	(4)	(345)
Zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych	27	-	(386)	-	1 626	10	-	1 250
Utworzenie/odwrócenie odpisów aktualizujących należności i pożyczki ujęte w:								
- pozostałych przychodach/kosztach operacyjnych	26	-	(10)	-	-	-	-	(10)
- przychodach/kosztach finansowych	27	-	(2)	-	-	-	-	(2)
Rozliczenie i wycena instrumentów finansowych	27	28	-	-	-	-	-	28
Dywidendy	27	-	-	1	-	-	-	1
Przychody/koszty z tytułu opłat i prowizji	27	-	17	-	(4)	-	-	13
		28	**(229)**	**1**	**1 337**	**(44)**	**(4)**	**1 089**
pozostałe, niepodlegające MSSF 7								
Dywidendy od jednostek powiązanych, w tym:	27							171
różnice kursowe zrealizowane	27							*(1)*
Odpisy aktualizujące akcje w jednostkach powiązanych	27							(416)
Utworzenie/odwrócenie odpisów aktualizujących należności ujęte w pozostałych przychodach/kosztach operacyjnych	26							(12)
								(257)

30.3. Koszty finansowe z tytułu utraty wartości aktywów finansowych w podziale na klasy instrumentów finansowych

	NOTA	2013	2012
Dostawy i usługi	27.2	(6)	(6)
		(6)	**(6)**

30.4. Rachunkowość zabezpieczeń

Spółka zabezpiecza następujące przepływy pieniężne:

- powstające w toku działalności operacyjnej w perspektywie kolejnych 12 miesięcy wpływy pomniejszone o wydatki indeksowane lub denominowane w walucie innej niż waluta funkcjonalna wykonując terminowe transakcje sprzedaży i zakupu walut w formule bez rozliczenia (tzw. non-deliverable forwards),
- związane ze sprzedażą produktów rafineryjnych oraz zakupem ropy naftowej, wykorzystując w tym celu swapy towarowe,
- związane z płatnościami odsetkowymi dotyczącymi zewnętrznego finansowania wykorzystując w tym celu swapy procentowe (IRS),
- związane z realizacją projektów inwestycyjnych wykorzystując w tym celu forwardy walutowe.

Transakcje zabezpieczające, których rozliczenie i wycena do wartości godziwej wpływa na niniejsze jednostkowe sprawozdanie zostały zawarte w latach 2009 – 2013.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych wyznaczonych jako instrumenty zabezpieczające w rozumieniu rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, planowany termin realizacji i planowany termin wpływu na wynik zabezpieczanego przepływu:

– **wartość godziwa netto, która w momencie realizacji zostanie ujęta w zysku lub stracie**

	31/12/2013	31/12/2012
Planowana data realizacji zabezpieczanego przepływu pieniężnego		
Ekspozycja walutowa operacyjna		
2013 rok	-	42
2014 rok	56	-
Ekspozycja walutowa finansowa		
2014 rok	(11)	-
Ekspozycja na stopę procentową		
2014 rok	(6)	(59)
2017 rok	16	-
2019 rok	(29)	(10)
2020 rok	12	-
Ekspozycja na ryzyko towarowe		
2013 rok	-	(85)
2014 rok	78	26
2015 rok	94	-
	210	**(86)**

30.4. Rachunkowość zabezpieczeń c.d.

- **wartość godziwa netto, która w momencie realizacji zostanie zaliczona do wartości początkowej rzeczowych aktywów trwałych, a w okresach następnych ujęta w zysku lub stracie poprzez odpisy amortyzacyjne**

	31/12/2013	31/12/2012
Planowana data realizacji zabezpieczanego przepływu pieniężnego		
2014 rok (ekspozycja walutowa inwestycyjna)	(1)	-
	(1)	**-**

Dodatkowe informacje dotyczące zmian stanu kapitału z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń przedstawiono w nocie 17.3.

30.5. Zarządzanie ryzykiem finansowym

Główne ryzyka finansowe, na które Spółka jest narażona w ramach prowadzonej działalności:
- ryzyka rynkowe, w tym:
  - *ryzyko towarowe*
  - *ryzyko zmian kursów walutowych*
  - *ryzyko zmian stóp procentowych*
- ryzyko płynności i kredytowe oraz

inne szerzej opisane w Sprawozdaniu Zarządu z działalności PKN ORLEN w punkcie 3.6.

W Spółce są stosowane spójne zasady zabezpieczania ryzyka finansowego w oparciu o politykę zarządzania ryzykiem rynkowym nadzorowane przez Komitet Ryzyka Finansowego, Zarząd i Radę Nadzorczą.
PKN ORLEN sprawuje nadzór nad procesem zarządzania płynnością oraz pozyskiwaniem finansowania zewnętrznego w Grupie.

30.5.1. Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe to możliwość negatywnego wpływu na wyniki Spółki wynikająca ze zmiany rynkowych cen towarów, kursów walutowych oraz stóp procentowych.
Celem procesu zarządzania ryzykiem rynkowym jest ograniczenie niepożądanych wpływów zmian czynników ryzyka rynkowego na przepływy pieniężne oraz wyniki finansowe w krótkim oraz średnim horyzoncie czasowym.

PKN ORLEN stosuje spójną politykę zabezpieczania ryzyka towarowego, ryzyka walutowego oraz ryzyka stopy procentowej. Zarządzanie wyżej wymienionymi ryzykami odbywa się w oparciu o politykę zarządzania ryzykiem rynkowym oraz strategie zabezpieczające, które określają zasady pomiaru poszczególnych ekspozycji, parametry i horyzont czasowy zabezpieczania danego ryzyka oraz instrumenty zabezpieczające.
Zarządzanie ryzykiem rynkowym odbywa się przy wykorzystaniu instrumentów pochodnych, które są stosowane wyłącznie do ograniczenia ryzyka zmian wartości godziwej i ryzyka zmian przepływów pieniężnych. PKN ORLEN stosuje tylko te instrumenty, które jest w stanie wycenić wewnętrznie z zastosowaniem standardowych modeli wyceny dla danego instrumentu.
Pozyskując wycenę rynkową instrumentów, Spółka polega na informacjach uzyskanych z wiodących na danym rynku banków oraz firm brokerskich lub serwisów informacyjnych. Transakcje zawierane są wyłącznie z wiarygodnymi partnerami, dopuszczonymi do udziału w transakcjach w wyniku zastosowania odpowiednich procedur i podpisania odpowiedniej dokumentacji.

30.5.1.1. Ryzyko towarowe

W ramach prowadzonej działalności operacyjnej Spółka narażona jest głównie na poniższe ryzyka towarowe:
- ryzyko zmian marż rafineryjnych i petrochemicznych realizowanych na sprzedaży produktów;
- ryzyko zmiany wysokości dyferencjału Brent/Ural;
- ryzyko zmiany cen ropy naftowej i produktów związane z niedopasowaniem czasowym występującym przy zakupie drogą morską części ropy naftowej do przerobu bądź okresowym ponadnormatywnym stanem zapasów operacyjnych ropy naftowej, półproduktów lub produktów oraz zawartymi transakcjami przyszłej sprzedaży produktów;
- ryzyko zmiany cen uprawnień do emisji CO_2;
- ryzyko zmiany cen ropy naftowej i produktów rafineryjnych związane z obowiązkiem utrzymywania zapasów obowiązkowych ropy naftowej i paliw.

W ramach wypracowanych strategii zabezpieczających, Spółka zabezpiecza w sposób nieregularny zarówno ryzyko marży rafineryjnej jak również ryzyko zmiany wysokości dyferencjału Brent/Ural.

Ryzyko zmiany cen ropy naftowej i/lub produktów związane z niedopasowaniem czasowym jest w sposób systematyczny i regularny identyfikowane oraz zabezpieczane.

Spółka w sposób regularny zarządza ryzykiem zmiany cen uprawnień do emisji CO_2, poprzez przynajmniej coroczne weryfikacje liczby uprawnień do emisji CO_2 oraz określanie sposobu zbilansowania przyszłych niedoborów lub nadwyżek.
W 2013 roku Spółka zawarła terminowe transakcje zakupu uprawnień, które w przyszłości zostaną umorzone jako rozliczenie emisji CO_2. Wyceny tych transakcji nie podlegają ujęciu w sprawozdaniu finansowym, gdyż zakupione prawa do emisji wykorzystane zostaną na potrzeby własne.

Ryzyko zmiany cen ropy naftowej i produktów rafineryjnych związane z obowiązkiem utrzymywania zapasów obowiązkowych ropy naftowej i paliw nie jest celowo zabezpieczane z uwagi na wolumen, permanentny charakter przedmiotowej ekspozycji oraz niegotówkowy charakter wpływu ryzyka na wyniki Spółki.

30.5.1.1.1. Wpływ instrumentów zabezpieczających ryzyko towarowe na sprawozdanie Spółki

Rodzaj zabezpieczonego surowca/produktu	Jednostka miary	31/12/2013	31/12/2012
Ropa naftowa	BBL	8 754 586	7 842 164
Olej napędowy	MT	-	10 000
Olej opałowy	MT	22 222	-
Benzyna	MT	2 222	-

Analiza wrażliwości na ryzyko towarowe

Analiza wpływu potencjalnej zmiany wartości księgowej instrumentów finansowych (stan na dzień 31 grudnia 2013 roku) na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń w związku z hipotetyczną zmianą cen produktów i surowców przedstawiała się następująco:

	Wpływ na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń			
	Wzrost cen	Wpływ łączny	Spadek cen	Wpływ łączny
Ropa naftowa USD/BBL	+17%	344	-17%	(344)
Olej opałowy USD/MT	+14%	5	-14%	(5)
Benzyna USD/MT	+17%	(1)	-17%	1
		348		**(348)**

Na dzień 31 grudnia 2013 roku instrumenty zabezpieczające zmianę ceny ropy naftowej, oleju opałowego i benzyny spełniały warunki rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, zmiana wartości godziwej została w całości ujęta w kapitale z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń.

Analiza wpływu potencjalnej zmiany wartości księgowej instrumentów finansowych (stan na dzień 31 grudnia 2012 roku) na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń w związku z hipotetyczną zmianą cen produktów i surowców przedstawiała się następująco:

	Wpływ na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń			
	Wzrost cen	Wpływ łączny	Spadek cen	Wpływ łączny
Ropa naftowa USD/BBL	+22%	547	-22%	(547)
Olej napędowy USD/MT	+19%	(6)	-19%	6
		541		**(541)**

Przyjęte w analizach wrażliwości instrumentów zabezpieczających ryzyka towarowe odchylenia cen ropy naftowej i produktów skalkulowano na podstawie zmienności historycznej za 2013 rok i za 2012 rok oraz dostępnych prognoz analityków.

Analiza wrażliwości została przeprowadzona na bazie stanu instrumentów posiadanych na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku. Wpływ zmian cen zaprezentowano w ujęciu rocznym. Wartość godziwa swapów towarowych ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a ceną transakcyjną.

W przypadku instrumentów pochodnych zbadano wpływ zmian cen ropy naftowej i produktów na wartość godziwą przy niezmiennym poziomie kursów walut.

Wartość księgowa instrumentów zabezpieczających ryzyko towarowe na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku wyniosła odpowiednio 172 mln PLN oraz (58) mln PLN.

30.5.1.2. Ryzyko zmian kursów walutowych

W ramach prowadzonej działalności Spółka narażona jest na następujące rodzaje ryzyk związanych ze zmianami kursów walutowych:

- ekonomiczna ekspozycja walutowa w perspektywie kolejnych 12 miesięcy wynikająca z wpływów pomniejszonych o wydatki indeksowanych do lub denominowane w walucie innej niż waluta funkcjonalna;
- bilansowa ekspozycja walutowa wynikająca z denominowanych w walutach obcych aktywów (należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności, środki pieniężne i ich ekwiwalenty, inne) i pasywów (zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania, kredyty, obligacje, inne);
- ryzyko walutowe związane z wydatkami inwestycyjnymi.

Ryzyko związane z ekonomiczną ekspozycją walutową jest regularnie i aktywnie zabezpieczane przy wykorzystaniu terminowych transakcji kupna lub sprzedaży waluty.

Ryzyko walutowe związane z wydatkami inwestycyjnymi jest regularnie zabezpieczane przy wykorzystaniu terminowych transakcji kupna waluty.

30.5.1.2.1. Wpływ zmian kursów walutowych na sprawozdanie Spółki

Struktura walutowa instrumentów finansowych

Klasy instrumentów finansowych	EUR		USD		CZK		JPY		Razem po przeliczeniach na PLN	
	31/12/2013	31/12/2012	31/12/2013	31/12/2012	31/12/2013	31/12/2012	31/12/2013	31/12/2012	31/12/2013	31/12/2012
Aktywa finansowe										
Dostawy i usługi	78	90	694	753	-	-	-	-	2 414	2 702
Pożyczki udzielone	-	-	389	407	2 002	-	-	-	1 473	1 261
Instrumenty wbudowane i zabezpieczające	18	8	59	12	-	-	-	1	252	70
Środki pieniężne	18	10	18	268	-	-	-	-	130	870
Pozostałe	-	-	1	-	-	-	-	-	3	-
	114	**108**	**1 161**	**1 440**	**2 002**	**-**	**-**	**1**	**4 272**	**4 903**
Zobowiązania finansowe										
Kredyty	537	489	660	1 060	2 002	-	-	-	4 517	5 285
Pożyczki	35	45	10	-	-	-	-	-	177	186
Dostawy i usługi	35	42	1 994	1 645	-	-	-	51	6 151	5 274
Zobowiązania inwestycyjne	23	8	2	2	-	-	123	102	105	41
Instrumenty wbudowane i zabezpieczające	1	9	8	34	-	-	-	-	28	145
Pozostałe	1	1	-	-	-	-	-	-	4	4
	632	**594**	**2 674**	**2 741**	**2 002**	**-**	**123**	**153**	**10 982**	**10 935**

Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe

Analiza wpływu potencjalnej zmiany wartości księgowej instrumentów finansowych na zysk przed opodatkowaniem oraz na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń w związku z hipotetyczną zmianą kursów istotnych walut obcych w stosunku do waluty prezentacji (PLN) przedstawiała się następująco:

	Założone odchylenia		Wpływ na zysk przed opodatkowaniem		Wpływ na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń		Razem	
	31/12/2013	31/12/2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
EUR/PLN	+15%	+15%	(356)	(306)	(552)	(264)	(908)	(570)
USD/PLN	+15%	+15%	(707)	(595)	255	(6)	(452)	(601)
JPY/PLN	+15%	+15%	(1)	(1)	-	-	(1)	(1)
			(1 064)	**(902)**	**(297)**	**(270)**	**(1 361)**	**(1 172)**
EUR/PLN	-15%	-15%	356	306	552	264	908	570
USD/PLN	-15%	-15%	707	595	(255)	6	452	601
JPY/PLN	-15%	-15%	1	1	-	-	1	1
			1 064	**902**	**297**	**270**	**1 361**	**1 172**

Powyższe odchylenia kursów skalkulowano na podstawie średnich zmienności poszczególnych kursów walut.

Wrażliwość instrumentów finansowych na ryzyko walutowe obliczono jako różnicę pomiędzy pierwotną wartością księgową instrumentów finansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych) a ich potencjalną wartością księgową przy założonych wzrostach/spadkach kursów walut. W przypadku instrumentów pochodnych zbadano wpływ odchyleń kursów walut na wartość godziwą przy niezmiennych poziomach stóp procentowych. Wartość godziwa forwardów walutowych i swapów walutowych ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a ceną transakcyjną.

30.5.1.3. Ryzyko zmian stóp procentowych

Spółka narażona jest na ryzyko zmienności przepływów pieniężnych z tytułu zmian stóp procentowych wynikające z posiadanych aktywów oraz pasywów dla których przychody oraz koszty odsetkowe są uzależnione od zmiennych stóp procentowych.

Spółka zabezpiecza ekspozycję na zmienność przepływów pieniężnych z tytułu zmiany stóp procentowych. Kluczowym miernikiem ekspozycji Spółki na ryzyko stopy procentowej jest wskaźnik udziału w całości zadłużenia netto pozycji dla których koszty odsetkowe są uzależnione od zmiennych stóp procentowych. Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest utrzymanie powyższego wskaźnika na określonym poziomie w zdefiniowanym horyzoncie czasowym. W tym celu wykorzystywane są swapy procentowe oraz walutowe swapy procentowe.

30.5.1.3.1. Wpływ zmian stóp procentowych na sprawozdanie Spółki

Struktura instrumentów finansowych narażonych na ryzyko zmiany stopy procentowej

Klasy instrumentów finansowych	NOTA	WIBOR		LIBOR		EURIBOR		PRIBOR		Razem	
		31/12/2013	31/12/2012	31/12/2013	31/12/2012	31/12/2013	31/12/2012	31/12/2013	31/12/2012	31/12/2013	31/12/2012
Aktywa finansowe											
Pożyczki udzielone	11,15	2	272	1 170	1 261	-	-	303	-	1 475	1 533
Instrumenty wbudowane i zabezpieczające	11	16	2	5	-	7	-	-	-	28	2
Cash pool	15	258	125	-	-	-	-	-	-	258	125
		276	**399**	**1 175**	**1 261**	**7**	**-**	**303**	**-**	**1 761**	**1 660**
Zobowiązania finansowe											
Dłużne papiery wartościowe	18.3	1 718	1 023	-	-	-	-	-	-	1 718	1 023
Kredyty	18.1	-	880	1 989	3 285	2 225	2 000	303	-	4 517	6 165
Pożyczki	18.2	-	-	30	-	-	-	-	-	30	-
Instrumenty wbudowane i zabezpieczające	20,23	28	12	2	21	4	38	-	-	34	71
Cash pool	23	386	272	-	-	-	-	-	-	386	272
		2 132	**2 187**	**2 021**	**3 306**	**2 229**	**2 038**	**303**	**-**	**6 685**	**7 531**

Na dzień 31 grudnia 2013 roku i na dzień 31 grudnia 2012 roku Spółka posiadała zobowiązanie z tytułu pożyczki zaciągniętej od ORLEN Finance AB w ramach międzynarodowego systemu koncentracji środków w walucie EUR odpowiednio w kwocie 147 mln PLN i 186 mln PLN, dla której stosowana jest stopa procentowa EONIA. Niski poziom stopy procentowej EONIA na koniec 2013 roku i 2012 roku spowodował, że Spółka nie poddawała analizie wrażliwości zobowiązania z tytułu pożyczki zaciągniętej od ORLEN Finance AB.

Analiza wrażliwości na stopę procentową

Analiza wpływu potencjalnej zmiany wartości księgowej instrumentów finansowych w związku z hipotetyczną zmianą istotnych stóp procentowych na zysk przed opodatkowaniem oraz na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń:

Stopa procentowa	Założone odchylenia		Wpływ na zysk przed opodatkowaniem		Wpływ na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń		Razem	
	31/12/2013	31/12/2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
WIBOR	+0,5p.p	+0,5p.p	(9)	(9)	(3)	(2)	(12)	(11)
LIBOR	+0,5p.p	+0,5p.p	(4)	(10)	14	7	10	(3)
EURIBOR	+0,5p.p	+0,5p.p	(11)	(10)	76	34	65	24
			(24)	**(29)**	**87**	**39**	**63**	**10**
WIBOR	-0,5p.p	-0,5p.p	9	9	4	2	13	11
			9	**9**	**4**	**2**	**13**	**11**

Powyższe odchylenia stóp procentowych skalkulowano na podstawie obserwacji średnich wahań stóp procentowych w bieżącym i w poprzednim rocznym okresie sprawozdawczym.
Niski poziom stóp procentowych LIBOR, EURIBOR zarówno na koniec 2013 roku jak i 2012 roku oraz prognozy rynkowe spowodowały, że Spółka nie uwzględniała w analizie wrażliwości wariantu obniżenia stóp procentowych LIBOR i EURIBOR.
Analiza wrażliwości została przeprowadzona na bazie stanu instrumentów posiadanych na dzień 31 grudnia 2013 roku i na dzień 31 grudnia 2012 roku, wpływ zmian stóp procentowych zaprezentowano w skali rocznej.

Wrażliwość instrumentów finansowych na ryzyko stóp procentowych obliczono jako iloczyn salda pozycji księgowych wrażliwych na stopy procentowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych) oraz adekwatnego odchylenia stopy procentowej.
W przypadku instrumentów pochodnych w analizie wrażliwości na ryzyko stopy procentowej Spółka stosuje przesunięcie krzywej stóp procentowych o potencjalnie możliwą zmianę referencyjnych stóp procentowych, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka.

30.5.2. Ryzyko płynności i kredytowe

Poprzez ryzyko płynności finansowej rozumie się utratę zdolności spółki do terminowego regulowania bieżących zobowiązań.

Spółka narażona jest na ryzyko płynności wynikające z relacji aktywów obrotowych do zobowiązań krótkoterminowych. Na dzień 31 grudnia 2013 roku i 31 grudnia 2012 roku wskaźnik relacji aktywów obrotowych do zobowiązań krótkoterminowych (wskaźnik płynności bieżącej) wynosił odpowiednio 1,6 i 1,8.

Celem procesu zarządzania ryzykiem płynności finansowej jest zapewnienie bezpieczeństwa i stabilizacji finansowej Spółki, a podstawowym narzędziem ograniczającym powyższe ryzyko jest bieżący przegląd dopasowania terminów zapadalności aktywów i pasywów. Dodatkowo Spółka realizuje politykę dywersyfikacji źródeł finansowania oraz wykorzystuje szereg narzędzi dla efektywnego zarządzania płynnością.

Największy udział w finansowaniu Spółki ma sektor bankowy, zapewniający finansowanie w formie kredytów konsorcjalnych (stanowiących trzon finansowania) oraz kredytów bilateralnych (kredyty w rachunku bieżącym, linie wielocelowe, kredyty inwestycyjne) o zróżnicowanej strukturze zapadalności.
Mając na uwadze coraz bardziej restrykcyjne uregulowania dotyczące pozyskiwania długoterminowego finansowania bankowego Spółka korzysta dodatkowo z dwóch programów emisji obligacji, umożliwiających jej wykorzystanie zasobów poza rynkiem bankowym.

30.5.2. Ryzyko płynności i kredytowe c.d.

Obligacje emitowane w ramach Programu realizowanego od 2007 roku mogą być nabywane przez instytucje finansowe i przedsiębiorstwa. Powyższy program jest również wykorzystywany do zarządzania kapitałem obrotowym Spółki.

W 2013 roku uruchomiony został publiczny program emisji obligacji, skierowany do inwestorów detalicznych.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku i na dzień 31 grudnia 2012 roku maksymalne możliwe zadłużenie z tytułu zawartych umów kredytowych dla Spółki wyniosło odpowiednio 15 039 mln PLN i 14 776 mln PLN. Do wykorzystania na dzień 31 grudnia 2013 roku i na dzień 31 grudnia 2012 roku pozostawało odpowiednio 10 377 mln PLN i 8 496 mln PLN.
Informacje w zakresie kredytów, pożyczek i dłużnych papierów wartościowych przedstawiono w nocie 18.

Spółka ocenia również ryzyko kredytowe związane z posiadanymi środkami pieniężnymi i lokatami bankowymi jako niskie, gdyż wszystkie podmioty, w których lokowane są środki pieniężne działają w sektorze finansowym. Należą do nich banki krajowe oraz oddziały banków zagranicznych o wiarygodności kredytowej krótkoterminowej (rating) najwyższej jakości (96% zdeponowanych środków) oraz dobrej jakości (4% zdeponowanych środków).
Przez rating o najwyższej jakości rozumie się rating A–1 w agencji Standard & Poor's, F1 w agencji Fitch oraz Prime–1 w agencji Moodys, natomiast przez rating o dobrej jakości rozumie się rating A–2 oraz A-3 w agencji Standard & Poor's, F2 oraz F3 w agencji Fitch, Prime–2 oraz Prime-3 w agencji Moodys. Źródłem informacji o ratingach są publikacje na stronach internetowych banków.

Spółka ocenia ryzyko kredytowe, w odniesieniu do aktywów z tytułu dodatniej wyceny instrumentów pochodnych, jako niskie z uwagi na fakt, iż wszystkie transakcje zawierane są z bankami o wysokim ratingu kredytowym. Jednym z istotnych parametrów wyboru banku jest posiadanie ratingu krótkoterminowego oraz długoterminowego na poziomie inwestycyjnym nie niższym niż A .
Ryzyko kredytowe, wynikające z udzielonych pożyczek wewnątrzgrupowych jest uważane przez Spółkę za niskie, z uwagi na fakt, iż umowy zawierane są ze spółkami o bezpiecznej pozycji finansowej i operacyjnej. Spółka nie identyfikuje zagrożenia w regulowaniu zobowiązań wynikających z umów pożyczek.

Miarą ryzyka kredytowego jest kwota maksymalnego ryzyka kredytowego dla poszczególnych klas aktywów finansowych, która odpowiada ich wartości księgowej. W celu zminimalizowania ryzyka Spółka na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku otrzymała gwarancje bankowe i ubezpieczeniowe w wysokości odpowiednio 1 021 mln PLN oraz 849 mln PLN. Spółka dodatkowo przyjmuje od swoich odbiorców zabezpieczenie w postaci blokad środków na rachunkach bankowych, hipotek i weksli.

Spółka narażona jest na ryzyko kredytowe związane z gwarancjami udzielonymi na rzecz kontrahentów. Maksymalny poziom ekspozycji wynikającej z udzielonych gwarancji to kwota, którą Spółka zmuszona byłaby zapłacić w przypadku żądania wypłaty gwarancji przez kontrahenta. Kwota poręczeń i gwarancji dotyczących zobowiązań wobec osób trzecich wystawionych w toku bieżącej działalności na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku wyniosła odpowiednio 177 mln PLN oraz 108 mln PLN. Dotyczyły one głównie gwarancji i poręczeń należytego wykonania umów.
W oparciu o analizy i prognozy, Spółka określiła na koniec okresu sprawozdawczego prawdopodobieństwo zapłaty takich kwot jako niskie.

Ryzyko kredytowe związane jest z wiarygodnością kredytową klientów, z którymi zawierane są transakcje sprzedaży. Spółka prowadząc działalność handlową we współpracy z klientami stosuje odroczony termin płatności. Udzielenie kredytu kupieckiego przez Spółkę obarczone jest ryzykiem związanym z nieuregulowaniem przez kontrahentów należności za dostarczone produkty i usługi.
W celu zminimalizowania powyższego ryzyka stosowane są procedury przyznawania kontrahentom limitu kredytu kupieckiego. Każdorazowo dokonywane są oceny sytuacji finansowej kontrahentów, sprawdzana jest ich wiarygodność i wypłacalność. Nieodłącznym elementem procesu zarządzania ryzykiem kredytowym realizowanego w Spółce jest bieżący przegląd rotacji należności. Spółka przyjmuje różne formy prawne zabezpieczenia wierzytelności (hipoteki, gwarancje, poręczenia, blokady środków na rachunku bankowym, kaucje, weksle). Dla klientów, którym udzielany jest kredyt kupiecki, w początkowym okresie współpracy obowiązującą formą płatności jest przedpłata lub gotówka.
Spółka sporządza zestawienia struktury wiekowej należności co ogranicza problemy braku terminowego regulowania należności przez kontrahentów.
W celu ograniczenia ryzyka niewypłacalności klientów Spółka dodatkowo ubezpiecza część należności w ramach zorganizowanych programów ubezpieczenia kredytu kupieckiego.

W oparciu o analizę należności dokonano podziału kontrahentów:
- I grupa – kontrahenci z dobrą lub bardzo dobrą historią współpracy w danym roku;
- II grupa – pozostali kontrahenci.

Podział należności nieprzeterminowanych według opisanego powyżej kryterium

	NOTA	31/12/2013	31/12/2012
Grupa I		4 773	5 090
Grupa II		625	589
	11, 14	**5 398**	**5 679**

Analiza wiekowa przeterminowanych należności krótkoterminowych, dla których na koniec okresu sprawozdawczego nie nastąpiła utrata wartości

	NOTA	31/12/2013	31/12/2012
Do 1 miesiąca		125	164
Od 1 do 3 miesięcy		5	10
Od 3 do 6 miesięcy		3	6
Od 6 do 12 miesięcy		2	5
	11, 14	**135**	**185**

30.5.2. Ryzyko kredytowe i płynności c.d.

Analiza wymagalności zobowiązań finansowych

31 grudnia 2013 rok

	NOTA	do 1 roku	od 1 do 3 lat	od 3 do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Wartość księgowa
Dłużne papiery wartościowe	18.3	1 072	145	807	1 022	3 046	2 716
obligacje o zmiennym oprocentowaniu – wartość niezdyskontowana		*74*	*145*	*807*	*1 022*	*2 048*	*1 718*
obligacje o stałym oprocentowaniu – wartość niezdyskontowana		*998*	-	-	-	*998*	*998*
Kredyty - wartość niezdyskontowana	18.1	205	4 475	-	-	4 680	4 517
Pożyczki - wartość niezdyskontowana	18.2	177	-	-	-	177	177
Leasing finansowy	20,21	17	23	14	33	87	87
Dostawy i usługi	21	7 185	-	-	-	7 185	7 185
Zobowiązania inwestycyjne	21	707	-	-	-	707	707
Instrumenty zabezpieczające - wartość niezdyskontowana	20,23	23	(15)	(37)	(26)	(55)	56
wymiana środków pieniężnych brutto		*(4)*	*(17)*	*(36)*	*(24)*	*(81)*	
swapy walutowo - procentowe	20	*(4)*	*(17)*	*(36)*	*(24)*	*(81)*	*29*
wymiana środków pieniężnych netto		*27*	*2*	*(1)*	*(2)*	*26*	*27*
swapy procentowe	23	*6*	*2*	*(1)*	*(2)*	*5*	*6*
forwardy walutowe	23	*21*	-	-	-	*21*	*21*
Cash pool	23	386	-	-	-	386	386
Pozostałe	21	80	-	-	-	80	80
		9 852	**4 628**	**784**	**1 029**	**16 293**	**15 911**

31 grudnia 2012 rok

	NOTA	do 1 roku	od 1 do 3 lat	od 3 do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Wartość księgowa
Dłużne papiery wartościowe	18.3	975	134	135	1 101	2 345	1 921
obligacje o zmiennym oprocentowaniu – wartość niezdyskontowana		*77*	*134*	*135*	*1 101*	*1 447*	*1 023*
obligacje o stałym oprocentowaniu – wartość niezdyskontowana		*898*	-	-	-	*898*	*898*
Kredyty - wartość niezdyskontowana	18.1	348	531	5 733	-	6 612	6 165
Pożyczki - wartość niezdyskontowana	18.2	186	-	-	-	186	186
Leasing finansowy	20,21	13	22	11	29	75	75
Dostawy i usługi	21	6 288	-	-	-	6 288	6 288
Zobowiązania inwestycyjne	21	528	-	-	-	528	528
Instrumenty wbudowane i zabezpieczające - wartość niezdyskontowana	20,23	118	(16)	(27)	(48)	27	157
wymiana środków pieniężnych brutto		*(27)*	*(22)*	*(27)*	*(48)*	*(124)*	*12*
swapy walutowo - procentowe	20	*(27)*	*(22)*	*(27)*	*(48)*	*(124)*	*12*
wymiana środków pieniężnych netto		*145*	*6*	-	-	*151*	*145*
swapy procentowe	20	*59*	*6*	-	-	*65*	*59*
swapy towarowe	23	*86*	-	-	-	*86*	*86*
Cash pool	23	272	-	-	-	272	272
Pozostałe	21	87	-	-	-	87	87
		8 815	**671**	**5 852**	**1 082**	**16 420**	**15 679**

Dla swapów walutowo-procentowych poziomy współczynników dyskonta powodują, że wycena przed zdyskontowaniem jest aktywem finansowym, a po zdyskontowaniu staje się zobowiązaniem finansowym.

31. Ustalanie wartości godziwej

31 grudnia 2013 rok

	NOTA	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Hierarchia wartości godziwej	
				Poziom 1	Poziom 2
Aktywa finansowe					
Pożyczki udzielone	11,15	1 475	1 476	-	1 476
Instrumenty wbudowane i zabezpieczające	11,15	268	268		268
		1 743	**1 744**	**-**	**1 744**
Zobowiązania finansowe					
Dłużne papiery wartościowe	18.3	2 716	2 716	-	2 716
Kredyty	18.1	4 517	4 518	-	4 518
Pożyczki	18.2	177	177	-	177
Leasing finansowy	20,21	87	88	-	88
Instrumenty zabezpieczające	20,23	56	56	-	56
		7 553	**7 555**	**-**	**7 555**

31. Ustalanie wartości godziwej c.d.

31 grudnia 2012 rok

	NOTA	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Hierarchia wartości godziwej	
				Poziom 1	Poziom 2
Aktywa finansowe					
Akcje notowane	*10*	1	1	1	-
Pożyczki udzielone	*11,15*	1 533	1 533	-	1 533
Instrumenty wbudowane i zabezpieczające	*11,15*	72	72	-	72
		1 606	**1 606**	**1**	**1 605**
Zobowiązania finansowe					
Dłużne papiery wartościowe	*18.3*	1 921	1 923	-	1 923
Kredyty	*18.1*	6 165	6 167	-	6 167
Pożyczki	*18.2*	186	186	-	186
Leasing finansowy	*20,21*	75	66	-	66
Instrumenty wbudowane i zabezpieczające	*20,23*	157	157	-	157
		8 504	**8 499**	**-**	**8 499**

Dla pozostałych klas aktywów i zobowiązań finansowych przedstawionych w nocie 30.1 wartość godziwa odpowiada ich wartości księgowej.

31.1. Metody wyceny do wartości godziwej (hierarchia wartości godziwej)

Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych notowanych na aktywnych rynkach ustalana jest na podstawie notowań rynkowych (tzw. Poziom 1). W pozostałych przypadkach, wartość godziwa jest ustalana na podstawie innych danych dających się zaobserwować bezpośrednio lub pośrednio (tzw. Poziom 2), lub danych nieobserwowalnych (tzw. Poziom 3).
Spółka wycenia instrumenty pochodne w wartości godziwej przy zastosowaniu modeli wyceny instrumentów finansowych, wykorzystując ogólnie dostępne kursy walutowe, stopy procentowe, krzywe forward i zmienności dla walut i towarów pochodzące z aktywnych rynków.
Wartość godziwa instrumentów pochodnych ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a transakcyjną. Terminowych kursów wymiany walut nie modeluje się jako osobnego czynnika ryzyka, ale wyprowadza z kursu spot i odpowiedniej terminowej stopy procentowej dla waluty obcej w stosunku do PLN.

Instrumenty pochodne wykazywane są jako aktywa, w przypadku gdy ich wycena jest dodatnia oraz jako zobowiązania, w przypadku wyceny ujemnej. Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają zasad rachunkowości zabezpieczeń są odnoszone w zysk lub stratę okresu sprawozdawczego.
W stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego Spółka nie dokonywała zmian metod wyceny instrumentów pochodnych.

Zobowiązania finansowe z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych, zobowiązania z tytułu kredytów, zobowiązania oraz należności z tytułu pożyczek oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego wyceniane są do wartości godziwej przy zastosowaniu metody zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Przyszłe przepływy pieniężne dyskontowane są przy zastosowaniu stóp dyskontowych obliczonych na podstawie rynkowych stóp procentowych według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku i na dzień 31 grudnia 2012 roku na bazie kwotowań 1-miesięcznych, 3-miesięcznych i 6-miesięcznych powiększonych o marże właściwe dla poszczególnych instrumentów finansowych. Na dzień 31 grudnia 2013 roku i na dzień 31 grudnia 2012 roku w większości zastosowano kwotowania 1–miesięczne.

	31/12/2013	31/12/2012
WIBOR	2,6100%	4,2100%
EURIBOR	0,2160%	0,1090%
LIBOR	0,1677%	0,2087%

Na dzień 31 grudnia 2013 roku i na dzień 31 grudnia 2012 roku Spółka posiadała nienotowane akcje/udziały w spółkach, dla których nie było możliwe wiarygodne ustalenie wartości godziwej. Dla spółek tych nie istnieją aktywne rynki ani nie odnotowano porównywalnych transakcji na tego typu walorach. Wartości akcji i udziałów ujęte zostały w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Spółki w kwocie 40 mln PLN według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości. Na koniec okresu sprawozdawczego nie ma wiążących decyzji w zakresie sposobu i terminu zbycia tych aktywów.
W okresie sprawozdawczym i w okresie porównawczym w Spółce nie wystąpiły przesunięcia pomiędzy Poziomami 1 i 2 hierarchii wartości godziwej.

32. Leasing

32.1. Spółka jako leasingobiorca

Leasing operacyjny

Spółka jako leasingobiorca na dzień 31 grudnia 2013 roku i na dzień 31 grudnia 2012 roku posiadała nieodwoływalną umowę leasingu operacyjnego, która dotyczyła dzierżawy kawern. Przedmiotowa umowa zawiera klauzule dotyczące warunkowych zobowiązań z tytułu opłat leasingowych i istnieje możliwość przedłużenia umowy.
Łączna wartość opłat z tytułu zawartej nieodwoływalnej umowy leasingu operacyjnego ujętej jako koszty okresu w 2013 roku i 2012 roku wyniosła odpowiednio (26) mln PLN i (27) mln PLN.

32.1. Spółka jako leasingobiorca c.d.

Wartość przyszłych minimalnych opłat leasingowych z tytułu zawartej nieodwoływalnej umowy leasingu operacyjnego:

	31/12/2013	31/12/2012
do 1 roku	32	30
od 1 roku do 5 lat	189	183
powyżej 5 lat	44	42
	265	**255**

Dodatkowe informacje dotyczące prawa wieczystego użytkowania gruntów w leasingu operacyjnym przedstawiono w nocie 8.

Leasing finansowy

Spółka jako leasingobiorca posiadała na dzień 31 grudnia 2013 roku i na dzień 31 grudnia 2012 roku umowy leasingowe o charakterze finansowym. Dotyczyły one głównie stacji paliw, samochodów osobowych i myjni.
W zawartych umowach leasingowych obowiązują ogólne warunki leasingu finansowego, nie ma klauzul dotyczących warunkowych zobowiązań z tytułu opłat leasingowych, istnieje możliwości zakupu przedmiotu leasingu oraz ewentualność ich przedłużenia.

		Wartość bieżąca przyszłych minimalnych opłat leasingowych		Wartość przyszłych minimalnych opłat leasingowych	
	NOTA	31/12/2013	31/12/2012	31/12/2013	31/12/2012
do 1 roku		17	13	20	17
od 1 roku do 5 lat		37	33	47	42
powyżej 5 lat		33	29	39	34
	20, 21	**87**	**75**	**106**	**93**

Różnica pomiędzy łączną kwotą przyszłych minimalnych opłat leasingowych a ich wartością bieżącą wynika z dyskontowania opłat leasingowych za pomocą właściwej dla danej umowy stopy procentowej.

Wartość księgowa netto dla każdej grupy rzeczowych aktywów trwałych w leasingu finansowym:

	31/12/2013	31/12/2012
Rzeczowe aktywa trwałe	**81**	**70**
Budynki i budowle	51	44
Urządzenia techniczne i maszyny	18	9
Środki transportu	12	17

Ujawnienia wynikające z MSSF 7 dotyczące leasingu finansowego zostały przedstawione w nocie 30.1

.

32.2. Spółka jako leasingodawca

Leasing operacyjny

Spółka jako leasingodawca na dzień 31 grudnia 2013 roku i na dzień 31 grudnia 2012 roku nie posiadała istotnych umów nieodwoływalnego leasingu operacyjnego.

Leasing finansowy

Spółka jako leasingodawca na dzień 31 grudnia 2013 roku i na dzień 31 grudnia 2012 roku nie posiadała umów leasingowych o charakterze finansowym.

33. Poniesione nakłady inwestycyjne oraz przyszłe zobowiązania z tytułu podpisanych kontraktów inwestycyjnych

Łączna wartość nakładów inwestycyjnych wraz z kosztami finansowania zewnętrznego poniesionych w 2013 roku i 2012 roku wyniosła odpowiednio 1 173 mln PLN i 976 mln PLN, w tym nakłady na inwestycje związane z ochroną środowiska odpowiednio 225 mln PLN i 55 mln PLN.
Na dzień 31 grudnia 2013 roku i na dzień 31 grudnia 2012 roku wartość przyszłych zobowiązań z tytułu podpisanych do tego dnia kontraktów inwestycyjnych wyniosła odpowiednio 1 894 mln PLN i 1 754 mln PLN.

34. Zobowiązania warunkowe

Na dzień 31 grudnia 2013 roku nie wystąpiły istotne zobowiązania warunkowe.

35. Inne ujawnienia

Zabezpieczenia akcyzowe i akcyza od wyrobów i towarów znajdujących się w procedurze zawieszonego poboru na dzień 31 grudnia 2013 roku i na dzień 31 grudnia 2012 roku wyniosły odpowiednio 1 241 mln PLN i 1 216 mln PLN.

36. Informacje o podmiotach powiązanych

36.1. Informacje o istotnych transakcjach zawartych przez spółki lub jednostki zależne z podmiotami powiązanymi na innych warunkach niż rynkowe

W 2013 roku i 2012 roku w Spółce nie wystąpiły istotne transakcje zawarte z podmiotami powiązanymi na warunkach innych niż rynkowe.

36.2. Transakcje z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki, ich małżonkami, rodzeństwem, wstępnymi, zstępnymi lub innymi bliskimi im osobami

W 2013 roku i w 2012 roku nie wystąpiły istotne transakcje z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki, ich małżonkami, rodzeństwem, wstępnymi, zstępnymi lub innymi bliskimi im osobami.
W 2013 roku i 2012 roku Spółka nie udzieliła osobom zarządzającym i nadzorującym oraz ich bliskim zaliczek, pożyczek, kredytów, gwarancji i poręczeń oraz nie zawarto z nimi innych umów zobowiązujących do świadczeń na rzecz Spółki i jednostek z nią powiązanych.
Na dzień 31 grudnia 2013 roku i na dzień 31 grudnia 2012 roku nie wystąpiły pożyczki udzielone przez Spółkę osobom zarządzającym i nadzorującym oraz ich bliskim.

36.3. Transakcje kluczowego personelu kierowniczego Spółki z podmiotami powiązanymi

W 2013 roku i w 2012 roku kluczowy personel kierowniczy Spółki nie zawarł transakcji ze stronami powiązanymi.

36.4. Transakcje oraz stan rozrachunków Spółki z podmiotami powiązanymi

2013 rok

	Jednostki zależne	Jednostki współkontrolowane	Jednostki stowarzyszone	Razem
Sprzedaż	44 130	3 141	3	47 274
Zakupy	3 405	1	29	3 435
Przychody finansowe, w tym:	263	20	-	283
dywidendy	*198*	*20*	-	*218*
Koszty finansowe	50	-	-	50

31 grudnia 2013 rok

	Jednostki zależne	Jednostki współkontrolowane	Jednostki stowarzyszone	Razem
Pozostałe aktywa długoterminowe	905	-	-	905
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	3 268	591	-	3 859
Pozostałe aktywa finansowe	826	-	-	826
Pozostałe zobowiązania długoterminowe	15	-	-	15
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	501	3	1	505
Pożyczki i dłużne papiery wartościowe	1 175	-	-	1 175
Pozostałe zobowiązania finansowe	386	-	-	386

2012 rok

	Jednostki zależne	Jednostki współkontrolowane	Jednostki stowarzyszone	Razem
Sprzedaż	43 972	2 982	5	46 959
Zakupy	3 411	25	5	3 441
Przychody finansowe, w tym:	221	-	-	221
dywidendy	*172*	-	-	*172*
Koszty finansowe	57	-	-	57

36.4. Transakcje oraz stan rozrachunków Spółki z podmiotami powiązanymi c.d.

31 grudnia 2012 rok

	Jednostki zależne	Jednostki współkontrolowane	Jednostki stowarzyszone	Razem
Pozostałe aktywa długoterminowe	620	-	-	620
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	3 159	701	-	3 860
Pozostałe aktywa finansowe	765	-	-	765
Pozostałe zobowiązania długoterminowe	16	-	-	16
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	403	3	-	406
Pożyczki i dłużne papiery wartościowe	1 084	-	-	1 084
Pozostałe zobowiązania finansowe	272	-	-	272

Powyższe transakcje z podmiotami powiązanymi obejmują sprzedaż i zakupy produktów rafineryjnych i petrochemicznych, ropy naftowej oraz zakupy usług remontowych, transportowych i innych. Transakcje sprzedaży i zakupu z podmiotami powiązanymi dokonywane były na warunkach rynkowych.

Udzielone gwarancje i poręczenia jednostkom zależnym na rzecz podmiotów trzecich wyniosły na dzień 31 grudnia 2013 roku i na dzień 31 grudnia 2012 roku odpowiednio 2 197 mln PLN i 2 089 mln PLN. Dotyczyły one terminowego regulowania zobowiązań przez jednostki zależne. Spółka z tytułu udzielonych gwarancji osiągnęła przychody w 2013 roku i 2012 roku odpowiednio w kwocie 11 mln PLN i 12 mln PLN.

37. Świadczenia łącznie z wynagrodzeniem z zysku wypłacone i należne lub potencjalnie należne Zarządowi, Radzie Nadzorczej oraz pozostałym członkom kluczowego personelu kierowniczego zgodnie z MSR 24

Świadczenia dla Zarządu, Rady Nadzorczej i pozostałego kluczowego personelu kierowniczego obejmują krótkoterminowe świadczenia pracownicze, świadczenia po okresie zatrudnienia, pozostałe świadczenia długoterminowe oraz świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy wypłacone, należne lub potencjalnie należne w okresie.

	2013	2012
Wynagrodzenia Członków Zarządu Spółki	**12**	**11**
Wynagrodzenia i inne świadczenia	6	6
Premia wypłacona za rok poprzedni	6	4
Wynagrodzenia Członków Zarządu Spółki pełniących funkcje w latach poprzednich [1]	-	1
Premia potencjalnie należna Członkom Zarządu, do wypłaty w roku kolejnym [2]	**5**	**6**
Wynagrodzenia należne Członka Zarządu, do wypłaty w roku kolejnym [3]	**1**	**1**
Wynagrodzenia i inne świadczenia pozostałego kluczowego personelu kierowniczego Spółki	**34**	**31**
Wynagrodzenia Członków Rady Nadzorczej Spółki	**1**	**1**

1) wypłacone wynagrodzenia z tytułu zakazu konkurencji oraz wypłacona premia za rok poprzedni
2) wysokość premii została oszacowana na podstawie prognozy realizacji celów przez Członków Zarządu na rok 2013
3) wynagrodzenia z tytułu należnej odprawy

37.1. Zasady premiowania kluczowego personelu kierowniczego

Od stycznia 2013 roku nastąpiła aktualizacja systemu premiowania dla Radcy Koncernu i Dyrektorów bezpośrednio podległych Członkom Zarządu PKN ORLEN. Zmiany miały na celu powiązanie systemu premiowania z nowym systemem Wartości Koncernu oraz dalsze zwiększenie elastyczności i motywacyjnego charakteru premii.
Regulaminy funkcjonujące dla Zarządu PKN ORLEN, dyrektorów bezpośrednio podległych Zarządowi PKN ORLEN oraz pozostałych kluczowych stanowisk mają wspólne podstawowe cechy. Osoby objęte wyżej wymienionymi systemami premiowane są za realizację indywidualnych celów, wyznaczanych na początku okresu premiowego przez Radę Nadzorczą dla Członków Zarządu oraz przez Zarząd dla pracowników kluczowego personelu kierowniczego. Systemy Premiowania są spójne z Wartościami Koncernu, promują współpracę pomiędzy poszczególnymi pracownikami i motywują do osiągania najlepszych wyników w skali PKN ORLEN.
Postawione cele mają charakter jakościowy i ilościowy, a rozliczane są po zakończeniu roku, na który zostały wyznaczone, na zasadach przyjętych w obowiązujących Regulaminach Systemów Premiowania. Regulamin daje ponadto możliwość wyróżnienia pracowników, którzy mają wyjątkowy wkład w wyniki osiągane przez Spółkę.

37.2. Wynagrodzenia związane z zakazem konkurencji i rozwiązaniem umowy wskutek odwołania z zajmowanego stanowiska

Zgodnie z umowami zawartymi z PKN ORLEN Członkowie Zarządu zobowiązani są przez okres 6 lub 12 miesięcy, licząc od dnia rozwiązania lub wygaśnięcia umowy, do powstrzymania się od działalności konkurencyjnej. W okresie tym uprawnieni są do otrzymywania wynagrodzenia w wysokości sześcio– lub dwunastokrotności miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, płatnego w równych ratach miesięcznych. Ponadto umowy przewidują wypłatę wynagrodzenia w przypadku rozwiązania umowy na skutek odwołania z zajmowanego stanowiska. Wynagrodzenie w takim przypadku wynosi sześcio– lub dwunastokrotność miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.

38. Wynagrodzenie wynikające z umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych

W okresie objętym niniejszym jednostkowym sprawozdaniem finansowym podmiotem uprawnionym do badania sprawozdania finansowego Spółki była KPMG Audyt Sp. z o. o. Zgodnie z podpisaną umową zawartą w dniu 30 maja 2005 roku z późniejszymi aneksami KPMG Audyt Sp. z o. o. wykonywała oraz wykonuje przeglądy śródroczne oraz badanie jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych za okresy 2005 – 2014.

	2013	2012
Wynagrodzenie KPMG Audyt Sp. z o.o.	**4**	**2**
Badanie rocznego sprawozdania finansowego	1	1
Przeglądy sprawozdań finansowych	1	1
Usługi pokrewne	2	-

39. Informacje o istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji

Na dzień 31 grudnia 2013 roku Spółka była stroną w następujących istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej:

39.1. Postępowania, w których Spółka jest stroną pozwaną

39.1.1. Postępowania, których wartość stanowi więcej niż 10% kapitałów własnych Emitenta

39.1.1.1. Ryzyko dotyczące zbycia aktywów i wierzytelności w związku z nabyciem akcji Unipetrol

Sprawa dotyczyła zapłaty odszkodowania z tytułu szkód będących między innymi wynikiem zarzucanych PKN ORLEN w pozwie przez Agrofert Holding a.s. czynów nieuczciwej konkurencji oraz rzekomo bezprawnego naruszenia dobrego imienia firmy Agrofert Holding a.s., w związku z nabyciem przez PKN ORLEN akcji spółki UNIPETROL a.s.

Wyrokiem z dnia 21 października 2010 roku Trybunał Arbitrażowy w Pradze oddalił w całości powództwo Agrofert Holding a.s. przeciwko PKN ORLEN o zapłatę 2 945 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2013 roku (co odpowiada 19 464 mln CZK) wraz z odsetkami oraz zobowiązał Agrofert Holding a.s. do pokrycia kosztów postępowania poniesionych przez PKN ORLEN. Orzeczenie Trybunału Arbitrażowego z 21 października 2010 roku zakończyło ostatnie z czterech postępowań arbitrażowych zainicjowanych przez Agrofert Holding a.s.

W dniu 3 października 2011 roku PKN ORLEN otrzymał z sądu powszechnego w Pradze (Republika Czeska) skargę o uchylenie Sądu Arbitrażowego przy Czeskiej Izbie Gospodarczej i Czeskiej Izbie Rolnej w Pradze wydanego dnia 21 października 2010 roku. Po przeprowadzeniu postępowania sądowego skarga ta została oddalona przez sąd w Pradze wyrokiem z dnia 24 stycznia 2014 roku.
PKN ORLEN uważa, że rozstrzygnięcia zawarte w wyroku Sądu Arbitrażowego z dnia 21 października 2010 roku oraz w wyroku sądu powszechnego w Pradze z dnia 24 stycznia 2014 roku są słuszne i podejmie wszelkie niezbędne środki prawne w celu utrzymania ich w mocy. Agrofert może zaskarżyć wydany przez sąd wyrok, w terminie 15 dni od otrzymania jego uzasadnienia. Uzasadnienie wyroku nie zostało dotychczas doręczone do PKN ORLEN.

39.1.2. Pozostałe istotne postępowania, których łączna wartość nie przekracza 10% kapitałów własnych Emitenta

39.1.2.1. Opłata przesyłowa w rozliczeniach z ENERGA – OPERATOR S.A. (następcą prawnym Zakładu Energetycznego Płock S.A.)

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego PKN ORLEN uczestniczy w dwóch postępowaniach sądowych dotyczących rozliczenia opłaty systemowej z ENERGA - OPERATOR S.A. Kwestię będącą przedmiotem postępowań sądowych, reguluje Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 14 grudnia 2000 roku w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz zasad rozliczeń w obrocie energią elektryczną. Powyższe rozporządzenie zgodnie z § 36 zmieniło sposób rozliczania opłaty systemowej stanowiącej składnik opłaty przesyłowej wprowadzając zgodnie z § 37 możliwość innego sposobu ustalenia tej opłaty.

– **Postępowanie sądowe, w którym PKN ORLEN jest stroną pozwaną**

Przedmiotem postępowania sądowego jest rozliczenie spornej opłaty systemowej, za okres od dnia 5 lipca 2001 roku do dnia 30 czerwca 2002 roku. Obowiązek rozliczenia opłaty przesyłowej wynika z umowy pomiędzy ENERGA – OPERATOR S.A. a PKN ORLEN w sprawie sprzedaży energii elektrycznej, która zawarta została bez rozstrzygnięcia kwestii rozliczeń spornych, dotyczących opłaty systemowej.
W 2003 roku ENERGA - OPERATOR S.A. zawezwał PKN ORLEN do próby ugodowej w trybie pojednawczym, a następnie pozwał PKN ORLEN. W 2004 roku Sąd wydał nakaz zapłaty należności z tytułu tak zwanej opłaty systemowej przez PKN ORLEN na rzecz ENERGA - OPERATOR S.A. w wysokości 46 mln PLN. W sprzeciwie od nakazu zapłaty PKN ORLEN wniósł o oddalenie powództwa w całości.
W dniu 25 czerwca 2008 roku Sąd Okręgowy wydał w przedmiotowej sprawie wyrok i oddalił powództwo ENERGA -OPERATOR S.A. w całości oraz zasądził na rzecz PKN ORLEN zwrot kosztów postępowania. We wrześniu 2008 roku ENERGA - OPERATOR S.A. złożyła apelację od powyższego wyroku. Sąd Apelacyjny w Warszawie po rozpoznaniu apelacji ENERGA - OPERATOR S.A. w dniu 10 września 2009 roku zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 25 czerwca 2008 roku i zasądził zapłatę przez PKN ORLEN na rzecz ENERGA - OPERATOR S.A. kwoty 46 mln PLN powiększonej o odsetki ustawowe i zwrot kosztów postępowania. W dniu 30 września 2009 roku PKN ORLEN dokonał zapłaty. W dniu W dniu 4 lutego 2010 roku Spółka złożyła skargę kasacyjną, która została przyjęta przez Sąd Najwyższy do rozpoznania.
W dniu 28 stycznia 2011 roku Sąd Najwyższy po przeprowadzeniu rozprawy kasacyjnej uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania przez Sąd Apelacyjny. W marcu 2011 roku ENERGA - OPERATOR S.A. dokonała zwrotu części zapłaconej przez PKN ORLEN kwoty w wysokości 30 mln PLN. Wyrokiem z dnia 4 sierpnia 2011 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie uchylił wyrok Sądu I instancji i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania do Sądu Okręgowego w Warszawie. W dniu 28 listopada 2011 roku ENERGA OPERATOR S.A. dokonała na rzecz PKN ORLEN zapłaty kwoty 46 mln PLN, tytułem zwrotu dalszej części kwoty zapłaconej przez PKN ORLEN na podstawie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 10 września 2009 roku.

39.1.2.1. Opłata przesyłowa w rozliczeniach z ENERGA – OPERATOR S.A. (następcą prawnym Zakładu Energetycznego Płock S.A.) c.d.

W toku ponownego rozpoznania sprawy odbyły się rozprawy sądowe w dniach 30 kwietnia 2012 roku i 19 listopada 2012 roku. Została sporządzona opinia przez biegłego sądowego w zakresie wyliczenia szkody. W dniach 2 lipca i 21 listopada 2013 roku odbyły się kolejne rozprawy przed Sądem Okręgowym w Warszawie, na których analizowane były kwestie dowodowe. Sąd wyznaczył termin następnej rozprawy na 31 marca 2014 roku.

– **Postępowanie sądowe, w którym PKN ORLEN jest interwenientem ubocznym**

W 2004 roku PKN ORLEN został wezwany przez sąd w charakterze przypozwanego w sprawie z powództwa PSE – Operator S.A. (następcy prawnego PGE Polska Grupa Energetyczna S.A., działającej uprzednio pod nazwą Polskie Sieci Elektroenergetyczne) przeciwko ENERGA - OPERATOR S.A. Na posiedzeniu Sądu Apelacyjnego w Warszawie w dniu 4 lutego 2014 roku PSE Operator S.A. i ENERGA-OPERATOR S.A. zawarły ugodę sądową w przedmiocie roszczeń objętych sporem, która zakończyła postępowanie sądowe w sprawie. Wobec zawarcia ugody Sąd Apelacyjny umorzył postępowanie w sprawie. Ugoda nie skutkuje powstaniem zobowiązań dla PKN ORLEN, który był jedynie interwenientem ubocznym po stronie pozwanej.

39.2. Postępowania, w których Spółka była stroną pozywającą

39.2.1. Postępowanie arbitrażowe przeciwko Yukos International UK B.V.

W dniu 15 lipca 2009 roku PKN ORLEN złożył w Sądzie Arbitrażowym przy Międzynarodowej Izbie Handlowej (ICC) wniosek o wszczęcie postępowania arbitrażowego przeciwko Yukos International UK B.V. z siedzibą w Holandii w związku z transakcją nabycia akcji AB ORLEN Lietuva (dawniej AB Mazeikiu Nafta).
Roszczenia PKN ORLEN dotyczą niezgodności ze stanem faktycznym niektórych oświadczeń Yukos International dotyczących sytuacji spółki AB ORLEN Lietuva na dzień zamknięcia transakcji nabycia przez PKN ORLEN akcji AB ORLEN Lietuva.
W dniu 14 września 2009 roku Yukos International złożył odpowiedź na wniosek o wszczęcie postępowania arbitrażowego, w którym wniósł o oddalenie całości żądań PKN ORLEN oraz zasądzenie zwrotu kosztów postępowania. Podczas pierwszego posiedzenia Trybunału Arbitrażowego w Londynie PKN ORLEN i Yukos International uzgodniły m.in. harmonogram postępowania oraz zakres kompetencji Trybunału Arbitrażowego. Zgodnie z tym harmonogramem PKN ORLEN złożył w dniu 3 maja 2010 roku pozew, w którym dochodzi od Yukos International zapłaty kwoty 753 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2013 roku (co odpowiada 250 mln USD) wraz z odsetkami oraz kosztami postępowania. Przedmiotowa kwota pieniężna zdeponowana została na rachunku zastrzeżonym, jako część ceny za akcje AB ORLEN Lietuva, w celu zabezpieczenia ewentualnych roszczeń PKN ORLEN wobec Yukos International. W dniu 31 grudnia 2010 roku, Yukos International złożył odpowiedź na pozew, w którym uznał roszczenia PKN ORLEN za bezzasadne oraz wniósł o ich oddalenie w całości oraz zasądzenie na rzecz Yukos International zwrotu kosztów postępowania. W dniu 29 kwietnia 2013 roku PKN ORLEN otrzymał wyrok Trybunału Arbitrażowego przy Międzynarodowej Izbie Handlowej (ICC) oddalający w całości roszczenia PKN ORLEN oraz zobowiązał PKN ORLEN do pokrycia kosztów postępowania poniesionych przez Yukos International. W dniu 28 maja 2013 roku PKN ORLEN złożył skargę do High Court of Justice, Queen's Bench Division, Commercial Court (Wysoki Sąd Sprawiedliwości, Wydział Ławy Królowej, Sąd Handlowy) w Londynie o uchylenie wyżej wymienionego wyroku z dnia 15 kwietnia 2013 roku. W dniu 18 lipca 2013 roku PKN ORLEN otrzymał decyzję High Court of Justice, Queen's Bench Division, Commercial Court oddalającą skargę PKN ORLEN. Tym samym sprawa została zakończona.

39.2.2. Postępowanie arbitrażowe przeciwko Basell Europe Holding B.V.

W dniu 20 grudnia 2012 roku PKN ORLEN przesłał do Basell Europe Holdings B.V. wezwanie wszczynając postępowanie arbitrażowe ad hoc w związku z Umową Joint Venture zawartą w 2002 roku pomiędzy PKN ORLEN a Basell Europe Holdings B.V. PKN ORLEN dochodzi odszkodowania na rzecz swoją lub - w zależności od decyzji sądu - na rzecz Basell Orlen Polyolefins Sp. z o.o. Odszkodowanie dotyczy ceny produktów Basell Orlen Polyolefins Sp. z o.o., które nabywa Basell Sales & Marketing Company B.V. (spółka powiązana z Basell Europe Holdings B.V. w rozumieniu wyżej wymienionej Umowy Joint Venture) dla celów ich dalszej odsprzedaży w swojej sieci. Postępowanie arbitrażowe toczy się w Londynie przed Trybunałem Arbitrażowym ad hoc. W dniu 10 czerwca 2013 roku Trybunał Arbitrażowy wydał Zarządzenie Proceduralne, w którym potwierdził ukonstytuowanie się Trybunału Arbitrażowego, a ponadto ustalił pierwszy, niepełny harmonogram postępowania arbitrażowego.
W dniu 22 sierpnia 2013 roku PKN ORLEN złożył pozew przeciwko Basell Europe Holdings B.V. W dniu 1 listopada 2013 roku Basell Europe Holdings B.V. złożył odpowiedź na pozew, w której wniósł o oddalenie roszczeń podniesionych przez PKN ORLEN.
W dniu 27 lutego 2014 roku PKN ORLEN złożył swoje stanowisko w sprawie (Statement of Reply), w którym zostały zaktualizowane kwoty roszczeń zgłoszonych w pozwie w ten sposób, że PKN ORLEN wnosi m.in. o zasądzenie od Basell Europe Holdings B.V. rzecz Basell Orlen Polyolefins Sp. z o.o. kwoty 124 mln PLN przeliczone po kursie z dnia 31 grudnia 2013 roku (co odpowiada 30 mln EUR) powiększonej o odsetki lub alternatywnie o zasądzenie od Basell Europe Holdings B.V. na rzecz PKN ORLEN kwoty 57 mln PLN z zastrzeżeniem, że kwoty mogą być zaktualizowane w toku postępowania arbitrażowego. Rozprawa zaplanowana jest w dniach 2-6 czerwca 2014 roku.

40. Wydarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego

Po zakończeniu okresu sprawozdawczego nie wystąpiły zdarzenia, które wymagałyby ujęcia w niniejszym sprawozdaniu finansowym.

41. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało autoryzowane przez Zarząd Spółki w dniu 25 marca 2014 roku.

.....
Dariusz Krawiec
Prezes Zarządu

.....
Sławomir Jędrzejczyk
Wiceprezes Zarządu

.....
Piotr Chełmiński
Członek Zarządu

.....
Krystian Pater
Członek Zarządu

.....
Marek Podstawa
Członek Zarządu

Podpis osoby, której powierzono
prowadzenie ksiąg rachunkowych

.....

Rafał Warpechowski

Dyrektor Wykonawczy
ds. Planowania i Sprawozdawczości